

Teori aydınlatı, pratikte sınandı

Moğolistan'da Leninci tipten partinin kuruluşu deneyimi

Yumjağın Sedenbal

*Moğolistan Devrimci Halk Partisi MK Birinci Sekreteri
ve MHC Büyük Halk Huralı Prezidyumu Başkanı*

Çağımızda ulusal kurtuluş hareketinin dikkate değer çizgilerinden biri, yeni tipten devrimci-demokratik partilerin oluşturulmasıdır. Asya ve Afrika'nın kurtuluşlarına kavuşan birçok ülkesinde böyle partilerin oluşturulması ve öncü politik güç haline getirilmesi, bu ülkelerin sosyalizme açılan yolda gelişmelerinin çözücü etkenidir. Bu sürecin biçim ve tempoları çeşitlidir ama özü bir ve aynıdır: Devrimci-demokratik güçler, daha çok proleter olmayan orta katmanlardan çıkan devrimci-demokratik güçler bilimsel sosyalizm doğrultusunda kerte kerte değişmektedir.

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin etkisi altında ulusal kurtuluş güçlerinin uluslararası proletaryanın savaşıyla ilişkisinin kurulmağa başladığı 1920 yılları başlarında, böyle bir evrim böyle bir değişme olanaklarının kestirilmesi zordu. Bu yönde V. İ. Lenin'in hizmeti çok büyüktür. Lenin Doğu'nun ezgi altındaki halklarının gücüne ve devrimci potansiyeline derinden derine inanıyordu. Onların devrimci örgütlerinin oluşturulması olanacağını ve gerekliliğini Lenin ortaya koydu, savaşımını, özel sorunlarını ve koşullarını Lenin belirtti.

Bundan altmış yıl önce kurulan Moğolistan Devrimci Halk Partisi, Doğu'da, Lenin'in fikirlerini eylemleriyle yaşama geçiren ilk partilerden biri oldu. MDHP'nin edindiği deneyim, sanıyoruz ki çağdaş koşullarda yalnız teorik bakımdan ilginç olmakla kalmıyor, aynı zamanda büyük bir pratik önem taşıyor.

1.

MDHP, Moğolistan'da arat'ların (hayvanbakıcı emekçi köylüler) iç ve dış esircilere karşı yürüttükleri kendiliğinden gelme savaşım içinde doğdu. Moğolistan'ın özerkliğinin çiğnenmesi ve ülke topraklarında Çin militaristlerinin kıyıcı rejiminin kurulması üzerine ortaya çıkan arat devrimcilerinin gizli dernekleri MDHP'nin çekirdeği oldu. Dernekler öncelikle arat kökenli askersel personel ve küçük memurlardan oluşuyordu. Bunlar, o zamanki Moğol toplumunun en ilerici temsilcileri olarak, halk yığınlarının feodal-lere ve yabancı saldıncılara karşı kesin protestolarının tercümanı oldular. D. Suhe Bator ve H. Çoybalsan bu harekete aktif olarak katılanların başında geliyorlardı. Ve sonraları MDHP'nin kurucuları oldular.

Komşu Rusya'da üstün gelen Ekim Devrimi'nin fikirleri arat devrimcileri üzerinde olağanüstü bir etki yaptı. Söz konusu derneklere katılanlar, Moğolistan'da bulunan Rus devrimcileriyle ve ülkeye gelip giden Lenin'in Partisi'nin temsilcileriyle ilişkiler sayesinde, Rusya'daki tarihsel olaylar ve Sovyet hükümetinin izlediği politika hakkında somut bilgiler ediniyorlardı. Bu ilerici elemanlar, çok geçmeden, Moğolistan halkının ancak Büyük Ekim yurduyla bağlaşma sayesinde ve onun yardımıyla kurtulabileceği düşüncesinden kalkarak, tek bir politik örgütte birleştiler.

Moğolistan devrimcilerinin Sovyet Rusya'ya temsilciler göndermeleri, genç Sovyet devletinin deneyimini ve ulaşımlarını yerinde görüp öğrenmeleri, ideolojik-politik bakımdan gelişmelerinde, yürüttükleri savaşımın somutlandırılmasında önemli bir aşama oldu. Gönderilen heyet, dünya proletaryasının önderi V. İ. Lenin'den, Moğolistan koşullarında savaşımın karakteri, sorunları ve taktiği konularında çok değerli tavsiye ve öğütler aldı. Lenin, emekçilerin politik öncüsünün örgütlenmesini birincil sorunlardan saydığını belirtti ve şöyle dedi: «Moğol arat'larının partisini oluşturmak, onların savaşımında başarılı olmalarının koşuludur. (1)»

Moğolistan Devrimci Halk Partisi, örgütsel olarak, 1921 Martında yapılan Birinci Kongre (Kurucu Kongre) de kuruldu. O zaman kabul edilen Parti Programı'nda, ulusal bağımsızlığın elde edilmesi ve halk yığınlarının sosyal kurtuluşu başlıca amaç olarak, yitirilen devlet düzenini canlandırma ve halk egemenliğini kurmada en yakın ödev olarak belirleniyordu. Parti bu ödevi yerine getirmede, çareyi, her şeyden önce, yabancı ezgicilere ve onlarla işbirliği yapmakta olan yerli feodallere karşı silâhlı savaşımda görüyordu. Kongre, Moğolistan emekçi halkının Sovyet Rusya'da üstün gelen proletarya ile bağlaşma kurmasını, Moğolistan'da halk devrimini utkuya ulaştırmanın ve ülkeyi ulusal bağımsızlık ve sosyal ilerleme yolunda geliştirmenin gerekli koşulu olarak vurguladı.

Böylece, Moğolistan halkı, örgütlü politik öncüsünün önderliğinde, koloniyal feodal egemenliği devirmek için kesin bir savaşıma başladı. Parti

(1) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 44, s. 232.

yönetimi, Sovyetler ülkesinin yardımına dayanarak, sömürgeci rejimin ala-
sağı edilmesini ve halk egemenliğinin kurulmasını sağladı. 1921 yılının
başında, başkent Urga ⁽²⁾ kurtarıldı, merkezsel erk halk hükümetinin eline
geçti ve Moğolistan'ın devletsel bağımsızlığı ilân edildi.

Halk devriminin üstün gelmesiyle MDHP yönetici parti haline geldi. Ve
parti, birden, boylu boyunca karşısına dikilen, ulusal bağımsızlığı ve halk
yığınlarının sosyal kurtuluşunu sağlama, toplumsal yaşamı her yönüyle
devrimci temeller üzerinde yeniden kurma, ülkeyi kapitalist gelişmeden
büsbütün farklı bir yeni yoldan geliştirme gibi dev boyutlu sorunlarla yüz-
yüze geldi. Bu sorunların, eski toplumun kalıtı olan büyük ekonomik geri
kalmışlık koşullarında, erkten uzaklaştırılan sınıfın dış-tırnak direnişini ve
dış düşman güçlerin her türlü yeltenişlerini kıra kıra çözüme kavuşturul-
ması gerekiyordu. Ve en önemli ve gerekli olan da, başarıya ulaşmak
için, hemen hemen büsbütün okuma-yazmasız ve dindar geniş halk yığın-
larında devrimci bilinci ve etkinliği uyandırmaktı.

Toplumu devrimci yoldan yenileme çalışmalarının yönetici gücü olarak
MDHP'ne olağanüstü bir rol ve ödev düştüğü kendiliğinden anlaşılıyor.
MDHP ancak kendi sınıfının öncü, bilinçli ve örgütlü birliği olarak güç-
lendiği, yeni tipten yığın partisi olarak geliştiği ölçüde, bu rol ve ödevin
gerektirdiği düzeyi bulabilirdi.

En önde, MDHP'nin ideolojik-politik konumlarının derinleştirilip sağlam-
laştırılması istemi geliyordu. Komünist hareketiyle süregelen ilişkileri bu
bakımdan da partimize büyük ölçüde yardım etti. Lenin'in Doğu halkları
komünist örgütlerine seslenirken vurguladığı temel düşüncenin partimiz
için ilkesel bir önemi vardı. Lenin şöyle diyordu: «... genel komünist teori
ve pratiğine dayanarak, ... Avrupa ülkelerinde bulunmayan kendine özgü
koşulları dikkate alarak, başlıca yığını köylülüğün oluşturduğu, serma-
yeye karşı değil, ortaçağ kalıntılarına karşı savaşım sorununa çözüm getir-
menin söz konusu olduğu koşullara bu teori ve pratiği uygulamayı becer-
melisiniz.» Lenin, aynı zamanda «bütün dünyada komünistlerin daha önce
bu gibi çetin ve kendine özgü bir sorunun çözümüyle uğraşmadıkları»nı
belirtiyordu. ⁽³⁾

Bu nedenle, MDHP, günümüzde öncü devrimci-demokratik partilerin
yaptıkları gibi, bilimsel sosyalizmin temel hükümlerini, somut koşullara
uygun olarak adım adım benimseyip uyguluyordu. Bu öğretinin çok önemli
bir bölümü olan proletarya enternasyonalizmi fikirleri, halk egemenliğinin
ilk yıllarında, Moğolistan halk devleti ile Sovyet Rusya arasındaki karşı-
lıklı dostluk pratiğinde, MDHP ile SBKP ve Komünist Enternasyonal
arasındaki kardeşlik ilişkileri ve işbirliğinde canlı ifadesini buldu. Partinin
eyleminde, sınıfsal yaklaşım, feodallerin konumlarına karşı girilen politik

⁽²⁾ Eskiden Avrupa'da bilinen adı Ih Huree idi, şimdi Ulan-Bator.

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 39, s. 329.

ve ekonomik hücumda gerçekleşti. Bu yaklaşım, daha öteye, yerel ve merkezsel yeni erk organlarının, halk huralları biçimini alan, yani bizim koşullarımızda Lenin'in köy kurullarının yerini tutan organların örgütlenmesi savaşımında, Moğolistan'ın halk cumhuriyeti ilân edilmesi ve Moğolistan tarihinde ilk defa olarak 1924 yılı demokratik anayasasının kabulüyle sona eren savaşımında parlak biçimde kendini gösterdi.

Partinin Üçüncü Kongresi (1924), bilimsel sosyalizm konumuna geçmesinde belirleyici aşama oldu. Üçüncü Kongre, ülkenin gelişmesinde kapitalist olmayan yolu partinin genel siyaset hattı olarak saptadı ve benimsedi. Bununla birlikte, parti Lenin'in Komünist Enternasyonalin II. Kongresi'ndeki raporunda ileri sürdüğü çığır açan tezini, yani «... gerikalmış ülkeler, ilerlemiş ülkeler proletaryasının yardımıyla, kapitalist gelişme evresini atlayarak, Sovyet düzenine ve belirli gelişme aşamalarıyla komünizme doğru geçebilirler» (1) biçimindeki tezi kılavuz ediniyordu.

MDHP, Üçüncü Kongre tarafından onaylanan «Moğolistan devriminin perspektifleri» tezlerinde ülkenin kapitalist olmayan gelişme yolundan ilerlemenin ana sorunlarını formüle etti; 1925'te yapılan Dördüncü Kongre'de de genel siyaset hattını somutlandıran yeni program tasarısını hazırladı.

Yeni programın ana içeriği şöyle özetlenebilir: Feodal ilişkilerin ve feodaller sınıfının ortadan kaldırılması, kapitalist elemanların sınırlandırılması ve konumlarından itilip çıkarılması, hayvancılık ve çiftçilikle uğraşan özel arat ocaklarının desteklenmesi ve bunların sosyalizm yoluna geçmeleri için koşullar yaratılması; devlet egemenliğinin pekiştirilmesi ve yabancı sermayeye ekonomik bağımlılığa son verilmesi, sosyalizmin ilk ülkesiyle dostluk ilişkilerinin ve her yönlü işbirliğinin artırılması, uluslararası devrimci hareketle bağlaşmanın güçlendirilmesi; ekonomide devlet ve kooperatif kesimleri yaratılması, ekonomide kilit noktaların devlet elinde yoğunlaştırılması, yeni kültür ve ideolojinin geliştirilmesi, toplumun tinsel yaşamında kilisenin Lama'lardan (Budist rahipler) kaynaklanan güçlü etkisinin giderilmesi...

MDHP'nin, bu genel siyaset hattını gerçekleştirmesi için, gerek sağcı oportünistlerin bu hattı değiştirme denemelerine, gerekse «sol aşırıların bunu yozlaştırma yeltenişlerine karşı dirençli bir savaşım yürütmesi gerekiyordu.

1920'lerin sonralarında, partinin ve devletin yönetiminde üstünlük sağlayan sağcılar, gerçekte, parti programının bütün temel hükümlerinin yaşama geçirilmesine engel oluyorlardı. Bu sabotajcıların ideolojik-politik bakımdan, SSCB'yle dostluğu, Komintern'le ve Lenin'in Partisiyle kardeşçe ilişkileri sarsma, baltalama, Marksizm-Leninizm'in yerine «yenilenen» Budizm ideolojisini, enternasyonalist hareket hattının yerine milliyetçilik yolunu getirme denemeleri özellikle zararlı oluyordu. 1930'ların başlarında

(1) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 41, s. 246.

etkinlik gösteren «sol» sapmacılar, sosyalizmi «doğrudan doğruya kurma» zorlaması yandaşlığıyla, aratlara ve kiliseye ilişkin parti politikasına aykırı hareket ederek, savaşında somut-tarihsel koşulların ve ülkenin gelişme özelliklerinin dikkate alınmasına önem vermiyerek, genel siyaset hattını kabaca çığnıyorlardı. MDHP'de sağcı ve «solcu» sapmalar, Komintern'in ve SBKP'nin enternasyonal yardımıyla bertaraf edildi. Bu bakımdan, aldığı kararlar partinin genel siyaset hattını düzelten ve halk devriminin demokratik evresi içinde geliştirilen Yedinci (1928) ve Dokuzuncu (1934) Kongreler büyük bir önem taşımaktadır.

Başlangıçta MDHP üye sayısı bakımından küçük bir örgüttü. 1921 yılı sonunda partinin sadece üç örgüt halkasını oluşturan 225 üyesi vardı. Ama kazandığı büyük saygınlık sayesinde, İkinci Kongre'ye doğru (1923), üye sayısı artık 2.500'e, parti taban örgütleri sayısı da 100'e çıkmış bulunuyordu. Parti daha çok arat kökenli yeni üyelerle büyüyordu; bunlar parti üyelerinin % 90'ını oluşturuyordu. Ne var ki, ulusal kurtuluş sorunlarının ön plânda geldiği ve sosyal ilerlemenin henüz başlamakta olduğu koşullarda, partiye, güttüğü amaçları destekleyen memurlar, soylular zümresinden bazı kimseler ve din adamları da alınıyordu. Böylece MDHP'nin sosyal bileşimini ayarlama sorunları, partiyi ideolojik-örgütsel bakımdan güçlendirmede gitgide büyüyen bir önem kazanıyordu. Hatırlardadır ki, Lenin, partiden söz ederken, bileşim bakımından «yığın partisi olması, ama yabancı elemanlarla kirlenmekten kaçınması» gerektiğini belirtiyordu. (5)

Partiye üye alınmasında kesinlikle sınıfsal yaklaşım gerekliliği ilk defa olarak MDHP İkinci Kongresi'nde kararlaştırıldı. Daha sonra, Üçüncü Kongre'de, bu karar pekiştirildi ve somutlandırıldı; partinin temel dayanağının yalnız yoksul ve orta katmanlar olduğu belirtildi. (6) Parti kuruluşunda arat-yoksul ve orta katmanlarına dayanma ilkesi, işçi sınıfının henüz oluşmadığı ve aratlar arasında ayırışma sürecinin gelişmekte olduğu koşullarda biricik doğru yaklaşımdı.

İlkönce partiye feodal ve sömürücü kökenli elemanların girmelerinin sınırlandırılması kararlaştırıldı ve daha sonra bunun tamamen önü alındı. Bu amaçla, partiye girmek isteyenlerin çeşitli kategorilerine göre değişen bir aday üyelik stajı uygulamasına geçildi ve partide bir temizliğe gidildi. İlk ayıklama 1925-1926 yıllarında yapıldı. Sonuç olarak, yoklamadan geçirilen üyelerin ve aday üyelerin % 20'si, daha çok feodaller, eski memurlar, lamalar (Budist rahipler), özelci işverenler, parti disiplini bozanlar safından çıkarıldı.

Bundan başka, 1929-1930 ve 1932 yıllarında, parti çapında iki kez daha temizlik yapıldı. Birincisinde, sağcıların parti politikasını yozlaştırmaları

(5) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 44, s. 233.

(6) Bak. Mongol Arдын Намын гуравдугаар Іх хурал. Алаан-Батаар, 1966, 221-p tal.

sonucu olarak saflarımıza sokulan yabancı elemanlar çıkarıldı; ikincisinde, partinin başı çeken bilinçli öncü olması hakkındaki Leninizm öğretisine sırt çeviren «sol»lar yüzünden, bu istem dikkate alınmadan, safların gelişti güzel doldurulması sonucu olarak alınanlar ayıklandı.

1930'ların ortasından itibaren, Moğolistan toplumunun sınıfsal yapısında temelli değişimlere yol açıldı. İşçi sınıfı oluşmaya, halk aydınları çoğalmaya başladı. Parti safları artık emekçi-aratların yanısıra işçiler ve yeni aydınların temsilcileriyle doluyordu.

Halk devrimini derinleştirip yerleştirme sürecine halk yığınlarının etkinlikle ve geniş ölçüde çekilmesi, programların içerdiği fikir ve hükümleri gerçekleştirmenin zorunlu koşuludur. V. İ. Lenin, 1919'da Doğu halklarının komünist örgütleri temsilcilerine şöyle diyordu: «... Yalnız öncü, tek başına, komünizme geçişi gerçekleştiremez. Sorun, halk yığınlarında, hangi düzeyde olduklarına bakılmaksızın, aktif ve örgütlü çalışma yönünde devrimci etkinliğin uyandırılmasıdır.» (7) Devrimden sonraki ilk yıllarda MDHP'nin girişimiyle meydana getirilen halk egemenliği organları, Devrimci Gençlik Birliği, sendikalar, kadın örgütü ve diğer toplumsal örgütler, ülkede yeni yaşamın kurulmasına çeşitli emekçi katmanlarının geniş ölçüde katılmalarının sağlanmasında büyük bir rol oynadılar. Bunlar, MDHP'yle birlikte, halkçı demokratik düzenin tek politik sistemini oluşturuyordu.

Devrimci yeni kuruluştaki partimizin yönetmenlik rolü, 1940 yılında kabul edilen yeni anayasada şöyle saptandı: «... işçilerin, emekçi-aratların ve aydınların sıralarından en etkin ve bilinçli yurttaşlar, ülkenin kapitalist olmayan yolda güçlenme ve gelişmesi savaşımında emekçilerin öncü birliği olan Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nde, toplumsal ve devletsel bütün emekçi örgütlerinin yönetsel çekirdeğini oluşturan partide birleşmektedirler.»

Uluslararası komünist hareketiyle ilişki ve bağlantı olmadan, MDHP'nin Leninci ilkeler temeli üzerinde ideolojik ve örgütsel bakımdan güçlenmesi düşünülemezdi. MDHP sempatizan örgüt olarak ve danışsal oy hakkıyla Komünist Enternasyonalî'ne üyeydi. Partimizin temsilcileri Komintern kongrelerinin çalışmalarına 1921 yılında (Üçüncü Kongre) itibaren düzenli olarak katıldılar. MDHP çerçevesi içinde, Merkez Komitesi'nin çağrılısı olarak, Komintern Yürütme Komitesi daimi temsilcileri çalışıyor, partimizin kongrelerine Komintern'den de delegeler katılıyor. Aralarında uluslararası işçi hareketinin B. Şmeral ve V. Kolarov gibi seçkin yöneticilerinin bulunduğu Komintern Yürütme Komitesi heyetleri VII. ve IX. Kongreleri katıldılar ve partimize çok değerli yardımlarda bulundular.

Komintern'le ve onun önde gelen seksiyonu olan SBKP ile yakın işbirliği, onların gösterdikleri çokyanlı destek, özellikle kadro yetiştirmede

(7) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 39, s. 330.

yaptıkları yardımlar, kardeşçe tavsiye ve öğütler, MDHP'ne, komünist teori ve taktiği kavramasında, devrimci savaşımın olgunlaşmış sorunlarına çözüm getirmede bunları yaratımla uygulamasında, yığınlara politik yönetmenlik karmaşık sanatını öğrenmesinde, eyleminde enternasyonal ile ulusalı doğru biçimde bağdaştırmayı başarmasında yardımcı oldu.

2.

Moğolistan Halk Cumhuriyeti, genel demokratik dönüşümleri gerçekleştirdikten sonra, yeni aşamaya, sosyalizmi kurma evresine geçebildi. Bu dönüşümler süresince, ülkede ilerici toplumsal-politik düzen yerleştirildi, yeni ekonomi ve kültürün yaratılmasına başlandı; ama partinin ve halkın başlıca çabaları, eski feodal ilişkilerin ortadan kaldırılmasına, devrimin kazanımlarının iç ve dış düşmanlara karşı savunulmasına yöneltiliyordu. Sosyalizm kuruluşuna geçmenin güçlüklerini ve karmaşıklığını tarihsel olarak bunlar koşulluyordu. Genel demokratik dönüşümlerin gerçekleştirilmesinden sonra MDHP'nin yönetimenlik ve örgütçülük eyleminde ağırlık noktası, maddesel üretim alanına, ülke ekonomisinin – ülkenin özellikleri ve gelişme düzeyi dikkate alınarak – sosyalist temeller üzerinde yeniden kurulması alanına geçti.

MDHP X. Kongresi'nde (1940), partinin üçüncü programı, sosyalizmin temellerini kurmayı öngören program, kabul edildi. Programda, ana ağırlık ülke üretim güçlerinin, herşeyden önce de devlet ve kooperatif kesimlerinin daha öte geliştirilmesine, bu kesimlerde yıllık plânlamanın ve sonra perspektif plânlamanın ve sosyalist ekonominin gerektirdiği diğer önlemlerin benimsemesine veriliyordu.

Parti, aratlar konusunda, bu emekçileri daha büyük çabalara özendirme, üretim kooperatiflerini her bakımdan desteklemekle beraber, özel işletmelerin olanaklarından da elden geldiğince yararlanma politikası izliyordu. Ama 30'lu yılların başında, solcu yönetimin işlediği hatalar yüzünden ve bir yandan da özel işletmelerin ağır bastığı koşullarda kaçınılmaz olan ayrımlaşma sürecinden ötürü kooperatif hareketinin gelişmesi oldukça uzun süre köstekleniyordu. Aratları, dikkatle, adım adım ve gönnüllü olarak sosyalizmden yana çekme politikası, hayvancılıkla uğraşan emekçilerin çoğu bölümünün kazanıldığı 50'li yılların sonuna doğru başarıya ulaştı. Bu arada, işletme sahibi olanlar da, genel olarak, hiç bir ekonomik kayıt ve önlem düşünülmezsizin, üretim birliklerine kabul edildi.

Arat ocaklarının yığınla kooperatifleştirilmesi tamamlandıktan sonra, sosyalist iyelik artık tüm halk ekonomisinde üstün geldi. MHC'de sosyalizm kuruluşunda yeni dönem başladı. Bunun kendine özgü yanı, bizim, sosyalizmin maddesel-teknik altyapısını oluşturmada, ekonominin bütün olanlarında kurulan sosyalist üretim ilişkilerine dayanarak harekete geçmiş olmamızdır.

Bu dönemin temel sorun ve ödevlerini belirleyen MDHP dördüncü programında şöyle deniliyordu: «Ana ekonomik sorun, ülkenin daha öte sanayileştirilmesi, tarım üretiminin makineleştirilmesi, tüm halk ekonomisi kollarında teknik donatım düzeyinin yükseltilmesi yoluyla, sosyalizmin maddesel-teknik altyapısı kompleksini olanaklar sınırında yaratmayı tamamlamaktır. Parti, MHC'yi en yakın gelecekte bir endüstriyel-tarım ülkesi haline getirmeyi amaçlamaktadır...»⁽⁸⁾

Moğolistan halkı, son yirmi yıl içinde, parti programının öngördüğü mesafenin önemli bir bölümünü geçti. Halk ekonomisinde sanayinin göreceli payı durmadan artıyor. Ulusal gelirin üretilmesinde sanayinin payı, 1960 yılında % 14,6'dan 1980'de % 29,3'e çıkarıldı. Tarımda, hayvancılığın yanısıra, bir yeni üretim dalı, halkın başlıca hububat gereksinimi sağlayan yüksek düzeyde makineleştirilmiş tarım dalı gelişiyor.

Sosyalist kuruluş evresinde, geniş boyutlu işletmecilik sorunlarının çözümünde, MDHP'nin eylemi gitgide daha büyük ölçüde amaca yönelik bir karakter kazanıyor. Parti politik yönetmenliğinin bu ilkesel çizgisi, parti kongrelerinde ve MK plenumlarında, en önemli ekonomi politikası sorunlarının, ülkede ekonomiyi ve kültürü geliştirme yıllık ve perspektif plânlarının, halk ekonomisinde yönetimi ve plânlamayı yetkinleştirme, sanayi kuruluşlarında kapasiteyi etkin ve dolgun biçimde kullanma, teknik ilerlemeyi ve tarım üretiminde sağlam gelişmeyi sağlama, halk ekonomisi kollarında nitel göstergeleri iyileştirme vb. önlemlerinin sistemli olarak görüşülmesi ve işlenmesinde ifadesini buluyor.

Ülkede, maddesel üretimin durmaksızın gelişmesi temeli üzerinde tüm toplumsal ilişkiler sistemi yetkinleşiyor. Çağdaş Moğol toplumu, işçi sınıfından, kooperatif üyesi aratlardan ve aydınlardan oluşuyor. Bu toplumda yönetmenlik rolünü işçi sınıfı oynuyor.

Bilindiği üzere, Marksist-Leninist teori, sosyalist devrimde proletaryanın öncülük rolünü belirtiyor ve bunu yaparken, en çok ezgiye uğrayan, en ilerici sınıf olarak kapitalist ve diğer her türlü sömürüye son verilmesi uğrunda en ardıcıl savaşıcı olarak onun ekonomik ve sosyal durumundan yola çıkıyor. Moğolistan işçi sınıfı, halkçı-demokratik düzen koşullarında, kendi karşıtı sınıf, yani kapitalistler sınıfı olmadan ve kapitalist ezginin ağırlığı altında kalmadan ortaya çıktı. Bu koşullarda, işçi sınıfı, daha doğuşundan itibaren, yeni, sosyalist ilişkilerin illetkeni ve ifadecisi olarak belirdi.

Son yirmi yıl içinde, sanayinin, yapıcılığın ve ulaştırma ve taşımacılığın hızla gelişmesiyle ilgili olarak, işçilerin sayısı iki misline çıktı. İşçiler, çok değerli girişimlere önyak oluyor, sosyalist yarışların, öncüler ve ras-

(⁸) Moğolistan Devrimci Halk Partisinin 15. Kongresi, Moskova, 1966, s. 177.

yonalizatörler hareketinin, sosyalist emek hareketinin ön sıralarında yer alıyorlar.

MHC'de işçi sınıfının nicel ve nitel bakımdan boy atmasında, bu sınıfın sıralarını örgütlü biçimde doldurma ve dolgunlaştırma önlemleri önemli bir rol oynuyor. Öyle ki, son 15 yıl boyunca meslek-teknik okulları sistemi yoluyla 91 binden fazla genç kalifiye işçi yetiştirildi. Bunların mesleksel ve genel öğrenim düzeyi durmadan yükseltiliyor, el yatkınlığı ve üretimsel alışkanlıkları artırılıyor. İşçilerin sıraları genellikle kuşaktan kuşağa, babadan oğula geçişle, eskilerin yerlerini yenilerin almasıyla dolduruluyor.

MDHP aynı zamanda kooperatiflerde birleştirilen aratların, maddesel üretimde çalışanların yarısının iş alanı olan tarımdaki tüm emekçilerin iyiliği ve çıkarları için büyük bir özen gösteriyor.

Arat ocaklarının kooperatiflerde birleştirilmesinden sonraki yirmi yıl içinde, Moğol köyünün yüzü büsbütün değişti, köylülerin genlik düzeyini, kültürünü, yaşam koşullarını ve bilincini yükseltmede büyük başarılar elde edildi. Daha yaşlı hayvanbakıcılar kuşağının yerini alacak genç kuşak örgütlü biçimde hazırlanıyor. Son on yıl boyunca, eksik sınıflı veya tam orta okulu bitirmiş 53 binden fazla genç erkek ve kız bunların sıralarına katıldı. Tarımın, yem üretiminde makineleşmenin, sulamanın ve hayvanbakıcılığa ilişkin diğer işlerin gelişmesiyle ilgili olarak, köyde, bir kalifiye makinistler zümresi yetişiyor.

Parti, toplumun politik sistemini yönetmede, sosyalizmin, demokrasiyi geliştirme, devlet ve toplum yönetimine geniş emekçi yığınlarını çekme bakımından çok büyük ufuklar açtığı gerçeğinden yola çıkıyor. Partinin, devlet aygıtında çalışmaları iyileştirme, bürokratism, devrimci yasallığa aykırılık belirtilerini giderme önlemleri ve çalışmaları, aynı zamanda seçim sisteminin, genel seçimler uygulaması anlamında, seçim hakkını kullanma konusunda tam olmayan eşitliğin yerine eşitliğin, iki dereceli seçim yerine tek dereceli, dolaysız seçimin, açık seçim yerine gizli oylama usulünün getirilmesi anlamında demokratikleştirilmesi, emekçilerin yönetime çekilmesi ve demokrasinin geliştirilmesi yolunda en önemli kilometre taşlarıdır. 1960 yılında yeni MHC Anayasası'nın kabulü ülkenin yaşamında büyük bir olaydır. Bu anayasa, emekçilerin demokratik haklarını daha fazla genişletmiş, sosyalizm kuruluşu koşullarında ödevlerini de somutlandırmış bulunuyor.

MDHP'nin eyleminde devlet erki organlarının çalışmalarını daha fazla yetkinleştirmeye büyük bir yer veriliyor. Bu cümleden olarak, temsil organlarının, yani huralların yetkileri genişletiliyor, halkvekillerinin rolü artırılıyor, hurallar çerçevesinde daimi komisyonların çalışmaları etkinleştiriliyor, devlet yönetiminde toplumsal temeli sağlamlaştırmak için önlemler alınıyor.

Ülkemizin sosyalist gelişme evresi boyunca, erkek ve kız 190 binden

fazla genci sıralarında birleştiren Revsomol'un (Devrimci Sosyalist Gençlik), çatısı altında 387 bin üyeyi toplayan sendikaların yanı sıra, toplumsal yığın örgütleri sistemine, dostluk dernekleri, sanat işçileri birlikleri, devrimci savaşım emektarları komiteleri gibi örgütler de katıldı. Bu örgütler, partinin politik hattını kılavuz edinerek ve sosyalizmi kurma sorunlarından hareket ederek, kendi özelliklerine ve toplumda aldıkları yerlere uygun düşen sorunların çözümü üzerinde güçlerini ve çabalarını yoğunlaştırıyorlar. Bu cümleden olarak, sendikaların, üretimin yönetimine ve sosyalist yarışmaların geliştirilmesine, işçilerin ve hizmet personelinin çalışma koşulları ve kültürünün iyileştirilmesine etkinlikle katılımlarını; halk ekonomisinin en önemli alanlarında Revsomol'un geliştirdiği patronaj uygulamasını, yeni kuşağı halkın savaşkanlık, enternasyonalizm ve çalışkanlık devrimci gelenekleri ruhunda eğitime hareketini; toplumsal-üretimsel eyleme kadınların katılımının genişletilmesini, kültürünün yükseltilmesini, çocukların eğitimini vb. sayabiliriz.

Ülkenin doğrudan doğruya sosyalizm kuruluşuna geçmesiyle, yığınların ideolojik eğiticisi olarak MDHP'nin rolü olağanüstü arttı.

Bu sırada, halkın temel yığınlarının bilincinde, çalışmasında ve yaşam tarzında, eski ideolojinin, özellikle özel iyelikçi görüşlerin, din sel ve diğer kör inanç ve yargıların hâlâ güçlü bir etkisi vardı. Sosyalizmin temellerini kurma döneminin ilk yılları, başta Sovyetler Birliği olmak üzere ilerici insanlığın faşist saldırganların akınını püskürtmeye çalıştığı yıllar, partinin çalışmalarında önemli bir yer tuttu. Birçok güçlüğe karşın MDHP, emekçilerin politik bilincini yükseltmek için, yurtseverlik ve yüce Sovyetler Birliği'yle dostluk ruhunda eğitilmeleri için büyük işler başardı.

Sosyalizmin temellerinin kurulmasıyla, – tüm halk ekonomisinde sosyalist sistemin etkisinin sağlandığı, okuma-yazmasızlığın genel hatlarıyla giderildiği, halk aydınları ve parti kadroları sıralarının gereken düzeyde dolgunlaştığı koşullarda – MDHP'nin önünde, toplumun bütün üyelerinde sosyalist bilinci, bu arada emek ve toplumsal iyelik konusunda yeni tavır alma, yüksek ahlâklı ve erdemli olma, sosyalist yurtseverlik ve enternasyonalizm bilinci oluşturma sorununu ele alma ve buna çözüm getirme olanağı açıldı. Parti propagandasının biçim, araç ve yöntemleri durmadan genişletildi, içeriği zenginleştirildi, tarih ve politika sorunlarının işlenmesinde ve aydınlatılmasında, parti propagandasının yürütülmesinde teorik düşüncenin rolü artırıldı.

Biz, tüm ideolojik-politik çalışmalarımızda etkinlik ve bu çalışmalarla sosyalizm kuruluşu sorunlarının çözümü arasında organik bir bağlantı sağlamaya, biçimselliğe ve söz ile iş arasında tutarsızlığa son vermeye, parti propagandasında ideolojik bakımdan sağlamlığa ve kanıtlı konuşma düzeyini yükseltmeye, Marksizm-Leninizm'e yabancı görüşlerle savaşım da bu propagandanın politik keskinliğini artırmaya çalışıyoruz.

Sosyalizm kuruluşunu yönetme işi, deneyimimizin gösterdiği üzere, partinin önüne durmadan artan istemler koyuyor.

Partinin üçüncü programında, çözümünü yükümlendiği sorunlarla başa çıkabilmek üzere, partinin, bilinçli disiplini yapısına ve dokusuna sındırılmış, tekvücut irade ve eylemli, en örgütlü ve yüksek disiplinli öncü birlik olması gerektiği belirtiliyor. Bu noktadan kalkarak, MDHP 10. Kongresi, partinin yeni tüzüğünü onayladı. Bu tüzük, Leninci tipten parti öğretisi ve demokratik santralizm ilkelerine bağlılık temeline dayanılarak ve güncel koşullar dikkate alınarak, parti örgütsel kuruluşunu ve parti yaşamı normlarını yetkinleştiriyordu.

Parti Tüzüğü'nde MDHP'nin 12. Kongresi tarafından (1954) yapılan değişiklik ve ilâvelerin de büyük bir önemi vardı. Bu değişiklik ve ilâvelerle, parti-içi demokrasinin ve kolektif yönetimin geliştirilmesi, özellikle parti organları seçiminde gizli oylama usulünün uygulanması öngörülmüyordu. Herkesin uyacağı en titiz bir disiplinle çalışılması, komünistlerin öncülük rolünün artırılması, parti sıralarında birliğin ve örgütlülük düzeyinin yükseltilmesi gerektiği belirtiliyordu.

Ülkede sosyalizm kuruluşunun serpilip gelişmesi ölçüsünde, MDHP de bütün parti halklarındaki çalışmalarında demokratik santralizm ilkelerini ardıcıl biçimde yerleştirip güçlendiriyor, bunu emekçi yığınlarıyla sınıksız bağlı olan sıralarında sağlıklı gelişmenin, birlik ve savaşkanlık ruhunun garantisi sayıyordu. Bununla birlikte, yönetimde kolektifliği kişisel sorumluluk duygusunun yükseltilmesiyle, parti-içi demokrasiyi parti disiplininin pekiştirilmesiyle iyice bağdaştırmaya önem veriyordu ve veriyor, eleştiri ve özeleştirinin geliştirilmesine, komünistlerin sözü ile işi arasında uyum ve bütünleşme olmasına özen gösteriyor. Böylece Leninci parti yaşamı, ilke ve kurallarını ardıcıl biçimde gözetmesi, MDHP'ye milliyetçi ve nihilist düşünceli elemanların hücumlarını başarıyla püskürterek, parti sıralarında ideolojik-politik birliği güçlendirme olanağı verdi.

Zamanla, partinin bileşimini oluşturmadaki yaklaşım tarzımızda da önemli değişiklikler oldu. Devrimin demokratik evresinde, her şeyden önce partide alınacak olanların sosyal kökenine dikkat edilirken, sosyalizm kuruluşu evresinde artık adayın bilinç düzeyi, politik aktifliği ve emeksel etkinliği temel ölçüt olmaya başladı.

Partinin, bileşimi içinde işçi çekirdeğini büyükmek için özel bir dikkat göstermekte olması, toplumun sosyalizm yolunda gelişmesinden doğan nesnel gereksinimden ileri geliyor. 1940 yılında, işçiler parti üye ve aday üyelerinin sadece % 6,4'ünü oluştururken, bu oran 1961'de % 26,6'ya, 1980'de % 32,4'e çıktı.

Aratların kooperatiflerde birleştirilmesi, sosyalizm konumlarına geçmeleri anlamına gelen bu olgu, MDHP'nin sıralarının güçlenmesini büyük ölçüde

etkiledi. Bugün kooperatif üyesi aratlar partide üyelerin % 17,7'sini oluşturuyor.

Partinin bileşiminde daha yaşlı kuşak ile genç kuşağın, yani Revsomol okulundan geçip gelmiş olanların uyumlu çalışmasına, bu bileşimde kadınların payının da üretimde ve toplumsal eylemde günden güne artan rollerine uygun olarak çağaltılmasına özellikle dikkat ediliyor.

Bugün MDHP 74,800 üye ve aday üyeye sahip bulunuyor, yani yaşlı yurttaşlar arasından her 10 kişiden biri komünisttir. Bu olgu MDHP'nin büyük bir saygınlık kazandığını ortaya koyuyor ve bir yandan da, toplumsal yaşamın bütün alanları üzerinde yaptığı etkinin ne kadar büyük boyutlara ulaştığını gösteriyor. Biz, üretimde ve toplumsal yaşamda her komünistin öncülük rolünü ve etkinliğini artırmak için, parti karar ve plânları yazgısının belirlendiği, yeni toplum kuruluşunun doğrudan doğruya gerçekleştirdiği emek kolektiflerinde yönetmenlik işlevi gören parti taban örgütlerinin çalışmalarını iyileştirmek için çabayı esirgemiyoruz ve esirgemiyeceğiz.

3.

Enternasyonalist yönelim MDHP'nin politika ve eyleminde belirgin bir çizgidir. Partinin 1966'da yapılan 15. Kongresi'nde kabul edilen dördüncü programda şöyle deniliyor: «MDHP, izleyeceği dış politika hattını ve enternasyonal ödevlerini, çağımızın özlüğüne Marksist-Leninist açıdan bakmaktan ve dünya sosyalist sisteminin gelişme perspektiflerinden yola çıkarak belirlemektedir.»⁽⁹⁾

Marksizm-Leninizm ilkeleri temeli üzerinde uluslararası komünist hareketin birliği için etkin savaşım, çağımızın tüm devrimci güçleriyle sağlam dayanışma, MDHP'nin enternasyonalist konumunun ana içeriğini oluşturuyor.

MDHP, dünya devrimci hareketinin üç ana kolunu oluşturan, partiler ve örgütlerle ilişkilerini durmadan genişletiyor ve işbirliğini artırıyor. Dünyanın çoğu komünist ve işçi partileriyle, kurtulmuş ülkelerin birçok devrimci-demokratik örgütleriyle ilişkilerini sürdürüyor.

MDHP'nin SBKP'yle ve sosyalist topluluk ülkeleri kardeş partileriyle ikili işbirliği nitel bakımdan günden güne zenginleşiyor. Bu işbirliği, partinin ve değişik basamaklardan parti örgütlerinin eylemini her yönüyle kapsadıkça, gitgide daha derin ve sistemli bir nitelik kazanıyor.

Bütün bu ilişki ve işbirliği biçimleri, partimize, kardeş partilerin ve her şeyden önce SBKP'nin, Lenin'in Partisinin devrimci savaşım ve yapıcı eylemler zengin deneyimini çok daha geniş ölçüde inceleme ve yaratımla

(⁹⁾ Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nin 15. Kongresi. Moskova 1966, s. 195.

uygulamasında yardımcı oluyor. Bu anlamda, yaklaşan SBKP 26. Kongresi, Sovyet halkı için komünizm kuruluşu aşamasında belirliyeceği yeni stratejik ödevler, bir bütün olarak dünya devrimci hareketinin bu kongreden alacağı esin ve atılım bizim için çok büyük bir önem taşıyor.

MDHP, sağ ve «sol» oportünizme karşı, anti-komünizme ve gerici milliyetçiliğe karşı amansız bir savaşım yürütmenin, komünistlerin saflarında Marksizm-Leninizm ilkelerine dayalı bir birlik sağlamanın zorunlu koşulu olduğu kanısındaydı ve bugün de aynı kanıdadır.

Son yirmi yıldır, Mao Tze-tung'un ve takipçilerinin anti-marksist ideolojisi ve büyük devlet özentili hegemonyacı politika ve pratiği, uluslararası komünist hareketinin birliğine ve halkların devrimci savaşımına çok büyük zararlar veriyor. Sosyalist ülkelere ve uluslararası işçi hareketi güçlerine karşı açık politik savaşım ve baltalama eylemleri, yayılma emelleri ve diğer devletlerin içişlerine kabaca karışmalar, askersel tehditler ve komşularının topraklarına silâhlı saldırılar, uluslararası emperyalizmle yüz-süzce anlaşma ve işbirliği, yeni-sömürgeciliği, faşist ve ırkçı rejimleri destekleme ve teşvikler, Çin yöneticilerinin, bugün kesinlikle barış ve sosyalizm düşmanları kampına geçmiş olduklarını inandırıcı biçimde ortaya koyuyor.

Biz, Maoculara uzlaşmasız bir savaşımın, komünistler için ilkesel bir sorun, enternasyonal ve ulusal boyunborcu olduğuna derinden derine inanıyoruz. Bu inanışta biz kendi savaşım deneyimimize ve çıkardığımız ibret derslerine dayanıyoruz. Maoizm gerici ideolojisinin verdiği ödünler, küçük-burjuva milliyetçiliği ile büyük devlet şovenizmi ve anti-komünizm karışımı olan ve böylece bilimsel sosyalizm fikirlerini gözden düşüren gerilemeler, gerek Marksizm-Leninizm'in ideolojik arılığını koruma, gerekse onu daha öte geliştirme ve çağdaş devrimci savaşım koşullarında yaratımla uygulama düşüncesiyle bağdaşmaz.

Pekin'in hegemonyacı-yayılıcı plânlarına karşı, halklar arasında dostluğa kama sokma denemelerine karşı kesin direniş, ulusal bağımsızlık ve egemenliği savunma ve sağlamlaştırmanın, barış içinde yeni yaşamı kurma başarılarının zorunlu koşuludur. Deneyim, emperyalist gericilikle birlikte savaş hazırlıklarına hız veren ve barış için ciddi bir tehlike oluşturan Pekin liderlerinin, ancak, serüvenci yollarında attıkları ve atacakları her adımın karşısında kesinlikle ve oybirliğiyle direniş gösterebildiğimiz takdirde dizginlenebileceğini gösteriyor.

MDHP, 60 yıllık varlığı boyunca çokyanlı bir deneyim edinmiş bulunuyor. Bu deneyim, partinin, halk devrimini utkuya ulaştırma eylemini ve Moğolistan halkının gerek genel demokratik aşamada, gerekse MHC'nin sosyalist gelişme evresi içinde köklü dönüşümler uğrındaki savaşımının yönetimini kapsıyor.

Bu deneyimin önemli bir bölümü, partinin, uluslararası komünist hare-

keti saflarında, bu hareketin çok yanlı desteğinden yararlanarak ve onun ideolojik-politik gücüyle silâhlanarak, aktif yerini nasıl aldığını ortaya koyuyor. Bu hareketin teori ve pratiğini Moğolistan'ın özel koşullarına yarattıcı biçimde uygulama, MDHP'ne, ülkenin kısa bir tarihsel süre içinde feodalizmden sosyalizme geçmesine ilişkin karmaşık sorunları çözme olanağı verdi.

MDHP'nin savaşım deneyimi, Moğolistan'da sosyalist toplumu kurma canlı pratiği içinde Marksist-Leninist öğretinin yaşama geçirilmesi uygulamasıdır. Bu niteliğiyle de, başarıları ve ortaya koyduğu örnek tüm demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm savaşçıları için sürekli bir güç ve esin kaynağı olan reel sosyalizmin yığdığı tarihsel deneyimin bir parçasıdır.

Eşitlik, gelişme, barış

Mirjam Vire-Tuominen

Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu

Genel Sekreteri

*(«Halklar arasında barışı güçlendirme»
uluslararası Lenin ödülünü kazanmıştır.)*

İkinci Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı'nın çağrısıyla, birçok Avrupa devleti emekçilerinin, ekonomik ve politik hak eşitliği uğrunda savaşımında Kadınların Uluslararası Dayanışma Günü'nü ilk defa olarak kutladıkları 1911 Martı üzerinden yetmiş yıl geçmiş bulunuyor.

Yetmiş yıl hiç de az bir süre değil. Bu yıllar içinde gezegenimizin politik haritası bir hayli değişti, dünyayı iki kez savaş ateşleri sardı, eski sömürge imparatorlukları çöktü, bir dünya sosyalist sistemi doğdu. Yine aynı süre içinde, olağanüstü önemli buluşlar yapıldı, insan eyleminin birçok alanında dev projeler gerçekleştirildi.

Tek sözle, dünya değişti. Ama bu dünyada kadının durumu nasıl, hangi bakımdan ve ne kadar değişti? Sanırım ki, Uluslararası Kadınlar Günü, böyle bir sorunun ortaya atılması ve yanıtlanması için iyi bir vesile oluşturuyor. Biz, soruyu yanıtlarken, 1975 yılında Birleşmiş Milletler Örgütü tarafından ilân edilen Kadın Onyılı'nın ilk yarısında toplanmış olan zengin belgesel materyalden yararlanabileceğiz.

Çağdaş kadınların «eşitlik, gelişme, barış» sloganı altında savaşım yürütmekte oldukları bugünkü durumun, yüzyılımızın başlarındaki durumdan başlıca ayırımı şudur ki, şimdi günden güne daha çok insan, kadınların katılımı olmadan toplumsal ilerleme olamayacağını, insanlığın ekonomik ve sosyal sorunlarına çözüm getirilemeyeceğini itiraf ediyor. Bu da anlaşılır bir şeydir. Ekonomide, bilim ve tekniğin gelişmesinden ileri gelen yapısal değişimler, işbölümünün daha öte yetkinleştirilmesi, kalifiye işçi gereksinimlerini artırıyor. Tüketime artması, öğrenim düzeyinin yükselmesi, kadınların dar aile çerçevesinden kurtulmalarına ve toplumsal üretime katılmalarına yardım ediyor. Dünyada bugün yaklaşık 500 milyon kadın, ya da tüm çalışanların % 30'u (!), ücret karşılığında çalışıyor ve bununla geçi-

(!) Tüm çalışanların toplam sayısı içinde kadınların oranı şöyledir: Latin Amerika'da % 20, Afrika ve Okyanusya'da % 30, Kuzey Amerika'da % 35, Sosyalist ülkelerde çalışanlar sayısında kadınların payı Küba'da % 35'den Sovyetler Birliği'nde % 51'e kadar düşmektedir.

niyor. Sendika hareketine de birçok kadın katılıyor ve bu olgu sendikal hareketin yığinsallığını ve demokratik karakterini güçlendiriyor. (2)

Üretimsel, toplumsal ve kültürel yaşamda kadınların rolünün gitgide artmasında, kendi hukuksal, sosyal ve ekonomik durumlarını iyileştirmek için yürüttükleri dirençli savaşım kayda değer sonuçlar veriyor. Birçok devlet, Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Pakti'nı ve bununla ilgili Uluslararası Çalışma Örgütü anlaşmasını imzalamış bulunuyor. Bu anlaşma, özellikle, eşit emeğe eşit ücret ilkesini tanıyor, işe alınmada olanak eşitliğini garantiliyor ve bu konuda kadınlara uygulanan ayırımı suçluyor.

Ne var ki, bilindiği gibi, hak eşitliğinin tanınması ve ilanı ile pratikte gerçekleştirilmesi arasında çetin ve uzun bir yol vardır. Kadınların toplumdaki durumu üzerinde çözücü etkiyi yapan, sözler, deklârasyonlar değil, şu veya bu ülkedeki politik, ekonomik ve sosyal koşullardır, toplumsal ilişkiler sistemidir. Bu konu üzerinde biraz daha ayrıntılı olarak duralım.

Sosyalist ülkelerde, kadınların hak eşitliği, yalnız anayasa ve yasalarda saptanmış ve tanınmış olmakla kalmıyor, bu eşitliğin günlük yaşamda gerçekleşmesi için de her şey yapılıyor.

Örneğin, kapitalist ve sosyalist ülkelerde toplumsal örgütlü emeğe kadınların nasıl katıldıkları sorununu ele alalım. FAC'de 15-60 yaşları arasındaki kadınların % 51,4'ü çalışırken, DAC'de % 86,8'i, SSCB'de % 93,6'sı çalışıyor. Sosyalist ülkelerde kadınların büyük ölçüde iş alanı bulması, yüksek düzeyde istihdamı, sosyalist ekonomi örgütünün, toplumsal yaşam düzeninin sağladığı olanaklarla teşvik edilerek toplumsal üretim sürecine çekilmelerinden ileri geliyor. Çünkü bu toplum düzeninde, çalışma hakkı yalnız saptanmak ve ilân edilmekle kalmıyor, kesin sosyal, ekonomik ve hukuksal güvencelerle gerçekleştiriliyor. Bu düzende emek ücreti yapılan işin nicelik ve niteliğine göre belirleniyor; erkeğin ve kadının emek ücretleri temelde eşittir.

Sosyalist ekonomide devlet plânlaması düzara işgücü istemi sağlıyor. Bilimsel-teknik devrimin sonucu olarak bazı meslekler ortadan kaldırılrsa, bazı kuruluş ve işkolları yeniden örgütlense bile, hiç kimse işini, işyerini kaybetmiyor. Üretimde rasyonelleşme ile ilgili olarak serbest bırakılan işçi kadınlar, yeni durum için gerekli bir hazırlıktan geçtikten sonra, başka işyerlerine geçiriliyor. Kadınların yeni işyeri için böylece hazırlanmasında, yöneticiler ve sendikalar, sosyal durumunu, yaşını ve kalifikasyon düzeyini de dikkate alıyorlar.

İşte böylelikle, sosyalizm koşullarında, bilimsel-teknik ilerleme kadın

(2) Örneğin Guyana'da sendika üyelerinin % 10'u, Kıbrıs'ta % 32'si, Macaristan'da % 44,2'si, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde % 50,7'si kadındır.

emeği uygulama alınını genişletiyor. Yüksek vasıflı işçiler arasında kadınların sayısı artıyor. SSCB'nde otomatik aygıtlarda çalışan operatörlerin % 67'si, makinistlerin ve motor kullananların % 40'ı kadındır. DAC'de her üç kalifiye işçinin biri kadındır.

Yüksek ve orta özel öğrenimli uzmanlar arasında kadınların dolgun bir payı var. Bulgaristan'da bu pay % 51'i, DAC'de % 40'ı buluyor. ABD'nde mühendisler arasında yalnız % 2'si, bilim adamlarının da % 9'u kadinken, Sovyetler Birliği'nde proje ve teknoloji bürolarında çalışan mühendislerin % 35-40'ı, bilim adamlarının da % 40'ı kadındır.

Sosyalist devlet, kadınları ekonomik ve toplumsal yaşamda yer almaya çekerken, yarın anne olacak kadınların sağlığını korumayı sağlayan, ana-babaların sağlam bir kuşak yetiştirmeleri olanaklarını yaratan bir önlemler kompleksini de birlikte gerçekleştiriyor. Sosyalist ülkelerde iş yasaları, kadınları, fiziksel güce dayalı emek isteyen bazı işlerde çalışmaktan alıkoyuyor ve koruyor. Örneğin, Macaristan'da 200 kadar iş türü kadınlar için yasaktır. Analığın toplumsal bir işlev olarak tanındığı bu ülkelerde, aynı zamanda buna uygun elverişli sosyal koşullar yaratılıyor. Bu cümleden olarak, gebelik ve analık hallerinde ücretli izin veriliyor. (Bunun süreleri çeşitli sosyalist ülkelerde 16-26 hafta arasında değişiyor; bundan sonra anne kadın 1-3 yıl kadar çalışmıyabiliyor ve bu süre içinde devletten yardım görüyor); çocuğun hastalanması halinde ücretli izin hakkı tanınıyor; kreşler, çocuk yuvaları, ana okulları, okullar, piyoner kampları vb. gibi çocuk kuruluşlarından yararlanma olanakları sağlanıyor. (3) Birçok sosyalist ülkede çokçocuklu kadınların emeklilik yaş haddi azaltılıyor.

Bütün bunlar, kadınlara, birer ana, işçi ve yurttaş olarak, yükümlerini başarıyla bağdaştırma olanağı veriyor. Sosyalist ülkelerde, kadınlar, üretimde, toplumsal örgütlerde, yönetim organlarında yüksek yerler alıyorlar. Bulgaristan'da Halk Meclisi milletvekillerinin % 19'u, Moğolistan'da Büyük Halk Huralı milletvekillerinin % 23'ü kadındır. SSCB Yüksek Sovyet üyeleri arasında kadınların oranı % 32'dir.

Bununla beraber, sosyalist ülkelerde kadının tam kurtuluşu yolundaki büyük ulaşımlardan söz ederken, bu ülkelerde artık her hangi bir güçlük veya sorun kalmadığı savlanamaz. Çalışan kadınlar, aile yükümleri için hâlâ erkeklerden bir hayli daha fazla vakit ayırıyorlar. Bu yüzden, kadınlar, kalifikasyon ve öğrenimlerini artırmak için her zaman yeterince serbest vakit bulamıyorlar. Birçok kadın, diplomanın gerekli olmadığı daire ve kuruluşlarda yardımcı-işçi olarak çalışıyor, görevlerinde yükselme olanakları da bu kadarla sınırlı kalıyor. Bu konuda ve kamu hizmetleri biçimlerini geliştirmede daha bir hayli yapılacak iş vardır. Sosyalist ülkelerde, devlet, sendikalar, diğer toplumsal örgütler, kadınların emekte, toplumda

(3) Sosyalist devletlerin yalnız okul öncesi çocuk kuruluşlarında 1-6 yaşlarındaki çocukların % 50-80'i eğitiyor.

ve ailedeki rolü ve yeri sorunlarına sürekli bir özen gösteriyor, bunlara kompleks biçimde çözüm getirmeye çalışıyorlar.

Sermaye dünyasında başka bir durum görüyoruz. Kapitalist ülkelerde, kadınların durumunu düzenleyen yasalar alanında, yukarıda belirttiğimiz gibi, koşulları iyileştiren bazı adımlar atılmış olsa da, pratikte, çalışan kadınlar şu veya bu biçimde halâ ayırım işlemi görmektedirler. Ekonomik bunalım ve enflasyon, kadın emeği sömürsünü artırıyor. Eşit işe eşit ücret ilkesi biçimsel olarak tanınsa bile, emeğin karşılığını saptamada işin niteliği veya kalifikasyon değil, çalışanın yaşı ve cinsi dikkate alınıyor. Bunun sonucu olarak, FAC ve Fransa'da kadınlara ödenen ücret erkeklere verileden % 30, Japonya'da % 50 daha azdır. Bu farkın % 40'ı bulunduğu Birleşik Amerika'da, ancak 1972 yılında, Kongre, eşit haklar konusunda (kadınların hukuksal hak eşitliği) anayasada yapılan değişikliği onayladı. Ama bu düzeltme bugüne kadar da yasalasamadı, çünkü 50 eyaletin 15'i bunun onaylanmasını istemediklerini açıkladılar. (4) Böylece ABD'nin özendiği ve benimsediği deyimle söylersek, bu «insan hakları kalesi»nde, kadınların hak eşitliği henüz daha ilân bile edilmemiştir.

Kadınlara ayırımlı işlem, onların işten ilkönce atılıp en son işe alınmalarında da kendini gösteriyor. Kadının aylık kazancının erkeğin kazancına sadece bir ek olduğu, ekonomik yaşamda kadınların ancak yedek işgücü oldukları anlayışı halâ yaygındır.

Gericı çevreler, kadının yerinin ancak evi olduğu, dünyasının da «aile ve mutfak»tan oluştuğu, çünkü çalışan kadınların çocuklarını ve aile yükümlerini önemsemedikleri gibi kalıpla ma fikirleri yaymak için elden geldiğince çaba gösteriyorlar. Onlar yüzyıllardır süren ve erkeği kadının bakımını da sağlayan ailenin başı sayan görüşleri sonrasızlaştırmak istiyorlar. Birçok devlette bu gibi görüşler yasalarda yer alıyor. Örneğin Türkiye ve Yunanistan'da, erkeğinin rızası olmadan kadın iş alamıyor; yürürlükteki yasalarda yalnız babalık hakkı yer alıyor.

Doğal olarak, kapitalist dünyada yaşamın pahalılaşması, ortalama ücretin normal geçim koşulları sağlamaya yeterli indirimin gitgide çok daha altında kalması, kadının daha büyük bir istemle toplumsal emeğe yönelmesine yol açıyor. Bunun yalnız ekonomik nedenlerden ileri geldiğini düşünmek yanlış olur. Birçok kadın, çalışma yaşamında yer alarak, bağımsızlığına kavuşmayı, başına buyruk olmayı, kişiliğini göstermeyi, kendi benliğini ve onurunu bulmayı da arzu ediyor.

Çalışma hakkı, eşitliğin en önemli önkoşuludur. Bu hak, kadınlara, erkeklerle aynı mesleksel eğitim ve hazırlık olanakları, kalifiye emek gerektiren işlere girme, görev yerinde ayırım görmeden yükselme olanakları

(4) Bu düzeltmenin yürürlüğe girmesi için, 30 Haziran 1982'de en az 38 eyaletin yasama kurumları tarafından onaylanması gerekiyor.

tanınmasını gerektiriyor. Ne var ki, bugüne kadar da, çoğu kapitalist ülkelerde, kadınların mesleksel eğitimi sorunu, en çetin ve çözümü en uzak sorunlardan biri olarak kalıyor. Bilindiği gibi, serbestçe meslek seçimi, kalifikasyonu artırma, yeterince sağlam bir eğitim ve öğrenimden geçmeden düşünülemez. Ama endüstriyel kapitalist devletlerde bile, burjuva okulu, şu veya bu uzmanlık istemi alanında bilimsel-teknik devrimin etkisi altında oluşan değişiklikleri dikkate almıyor. Bu okul, eskiden olduğu gibi, bugün de kızları, sözümona geleneksel kadın mesleklerini seçmeye yönlendiriyor. Bunun sonucu olarak, FAC'de, öğrenimlerini tamamlayan kızların % 75'ine 500 meslekten yalnız 15'i düşüyor, İsveç'de bu seçme oranı 25 meslek çerçevesinde kalıyor. Çoğu kez, kızlar genellikle mesleksel eğitim göremiyorlar. Örneğin, Danimarka'da, işçi yetiştirmede kadınlarla erkekler arasındaki orantı 1'e 25 olarak belirleniyor; FAC'de ise her 5 kızdan biri hiç bir kalifikasyon edinmiyor.

Üretim alanında otomasyon ve elektronik tekniğin artması, teknolojinin yetkinleştirilmesi, vasıfsız işçi gereksinimini azaltıyor ve kalifiye personel istemini hızla artırıyor. Ama kadın işgücünün yapısı çoğu kez isteme karşılık vermiyor. Bu yüzden, emek pazarında kadınlar elverişsiz bir duruma düşüyor. Fransa'da örneğin, rasyonelleştirme planlarına göre, çokluk kadınların istihdam edildiği konfeksiyon sanayiinde 1985 yılında 135 bin, dokuma sanayiinde 170 bin işyerinin kaldırılması öngörüldü.

Yüksek öğrenim ücretlerinin çok yüksek olması, kalifikasyon edinme yolunda aşılma engellerden biri olarak belirleniyor. Bir işçi ailesinde, maddesel olanakların sınırlı olması yüzünden, daha öte öğrenime çokluk erkek çocuğun yönelmesi yeğleniyor. Japonya'da üniversite öğrencileri arasında genç kızlar % 22, Fransa'da % 46,8'dir. Kaldı ki, çoğu genç kızlar, ekonominin öncü kollarına kadro yetiştiren bölümlere değil, sosyal bilimler fakültelerine devam ediyorlar. Ne var ki, yeterince genel öğrenim görmüş kadınlar için de görev basamaklarında tırmanma kolay iş değildir. Bunlar eğitim ve sağlık kurumlarında bile ikincil yer alıyorlar. (5)

Gelişme halindeki ülkelerde kadınların durumu çok daha ağırdır. Bunların bazılarında, özellikle sosyalizmi kurmayı hedef alarak çalışmakta olanlarda, hukuksal ve sosyal eşitliği yerleştirip pekiştirmek için nice önlemler gerçekleştirilmiş olsa da, sömürgeyel ezginin sonuçları, zayıf gelişimli ekonomi, yüzyıllanmış geri düşünce ve yargılar, emekçi halkın omuzlarına ağır bir yük olarak çöküyor ve kadınlara daha ağır biçimde yansıyor. Bu konuda, okuma-yazmasız 500 milyon kadar kadının çoğu bölü-

(5) Örneğin Fransa'da, ilkökul öğretmenleri arasında kadınlar % 70-80'i, orta öğrenim okulları pedagogları arasında % 50'yi, yüksek okullar öğretim üyeleri arasında ise yalnız % 20'yi oluşturuyorlar. İkinci-üçüncü sınıf sağlık personelinin % 88-90'ı, orta kategoriden personelin % 80 kadarı kadındır. Ama hekimler arasında kadınlar beşte birden daha azını oluşturuyor.

münün yakın geçmişte sömürge ezgisinden kurtulmuş olan ülkelerde bulunduğunu söylemek yeterlidir sanıyoruz. Bu ülkelerde kadınlar genellikle başlıbaşına işçi de sayılmıyor. Kadın aile içinde haşırneşir oluyor, en iyi durumda da tarımda çalışıyor. ⁽⁶⁾ Sosyal yasalar ve çalışma yasaları kadın haklarını savunmuyor. Tek-tük sanayide iş alabilen kadınlar da, herşeyden önce, ağır, vasıfsız ve düşük ücretli işlere yonıştırılıyor.

Kadınların, durumlarına göre iş alanı bulmaları ve iş değiştirmeleri pratiği, kapitalist dünyada dilden düşürülmeyen insan haklarıyla ve her şeyden önce çalışma hakkıyla büsbütün çelişiyor. Bu sorunun iki yanı var. Yukarıda belirttiğimiz gibi, bir yandan kadın işeli isteminde artışa yol açan nesnel önkoşullar doğuyor. Kadınların doğal nitelikleri – becerik, incelik, titizlik ve dikkat – elektro-teknik, elektronik, radyo-televizyon ve diğer sanayi kollarında kadın emeğinden geniş ölçüde yararlanılmasına olanak veriyor. Öte yandan, kapitalizm koşullarında ekonomiyi rasyonelleştirme önlemleri işyeri sayısında kısıtlamalara yol açıyor ⁽⁷⁾, emekçiler arasında yarın güvensizliği yaratıyor. Bugün iyice ciddileşen bu sorunun gelecekte çok daha sert bir nitelik alacağı söz götürmez.

İşsizlik, kapitalizm koşullarında yaşayan tüm emekçi halk zümrelerini kapsıyor. Ne ki, kadınlar arasında işsizlik, daha sürekli olmasıyla ve toplumun hizmet personeli, mühendisler, okutmanlar vb. gibi en geniş katmanlarına yayılmasıyla dikkati çekiyor. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün verilerine göre, yalnız 1975 Mayısından 1976 Mayısına kadar, Batı Avrupa, ABD, Kanada, Japonya, Avustralya ve Yeni Zelânda'da 7 milyon kadın işsiz kaldı. Kadınları, toplum işgücünün yaklaşık % 37'sini oluşturdukları AET ülkelerinde, 1977'de 5,9 milyon işsiz 3,6 milyonu kadınlara düşüyordu. ⁽⁸⁾ Bu resmi istatistik veriyse, işsizlik yardımı, gören veya eksik işgünü çalışan kadınlar dahil değildir. Kaldı ki, kapitalist ülkelerde böyle işsizlik yardımı gören veya eksik işgünü çalışan kadınların sayısı durmadan artıyor. Bu tür çalışmaya özellikle ana olan kadınlar aday oluyorlar, çünkü çocuklarını ana okuluna gönderme olanağı bulamıyorlar. ⁽⁹⁾ Bu tür çalışma sistemi, işgücü sömürsünün artması anlamına geliyor ve patronlara ek kârlar sağlıyor; böylece, patronlar, eksik işgünü çalışan işçilerin sosyal

(6) Örneğin, Hindistan'da çalışan 31 milyon kadının 29 milyonu tarımda iş görüyor.

(7) Ekonomistlerin öngörülerine göre, mikro-elektronik teknolojinin benimsenmesi ve yerleşmesi sonucunda, Batı Avrupa ülkelerinde, önümüzdeki on yıl içinde yeni açılan her işyerine karşılık 5 kişi serbest bırakılacak.

(8) İşsizlik sıkıntısını en çok genç kadınlar çekiyorlar. İtalya'da 14–24 yaşlarındaki 1,8 milyon kadın, yani tüm kadınların % 43'ü çalışmıyor ve öğrenim yapmıyor. Fransa'da 26 yaşına kadarki işsizlerin % 82'si genç kadınlardır. İsveç'te bu oran % 60'tır.

(9) İngiltere'de örneğin çalışan kadınların yalnız % 1'i çocuklarını ana okuluna gönderebiliyor. Avusturya'da 2–3 yaşlarındaki çocukların ancak % 2'si çocuk yuvasına gidebiliyor.

sigortalarından tasarruf yapma, çalışma sürecinde hızı artırma ve daha düşük ücretler dayatma olanağı elde ediyorlar.

İşsizler listesine, işsizlik yardımı isteme hakları olmayan binlerce emekçi, ayrıca ilk defa iş aramakta olan bir çok genç de dahil değildir.

Kadınlar ve özellikle kızlar arasındaki işsizlik, çok ciddi toplumsal, politik ve moral sonuçlar doğuruyor. Alkol ve uyuşturucu maddeler kullanımı artıyor, fuhuş yaygınlaşıyor. Gençlerin bir bölümü, enerji ve yeteneklerinin burjuva toplumu için gerekli olmadığını gördükçe, aşırı gerici, neo-faşist güçlerin etkisi altına düşüyorlar.

İşsizlik ve ekonomik bunalımdan, politik ayrımcılığı genişletme yönünde de yararlanıldığı görülüyor. İlk önce, ötekilerden daha etkin olan işçiler emekçilerin çıkarlarını savunanlar, özellikle sendika militanları işten çıkarılıyor. Çoğu kez bunları kara listelere alıyorlar.

Analığa özen, analığı esirgeme, analık toplumsal işlevine saygı duyma sorunu, kapitalist ülkelerin ciddi sorunları arasında yer alıyor. Kadının evlenmesi, gebeliği ve ana olması hallerinde işten çıkarıldığı durumlara halâ sık sık rastlanıyor. Kadının ana olması olayını, kapitalistler, sadece üretim sürecini aksatan bir engel sayıyorlar. Giderek, şu veya bu ülkede, kadın sendikal hareketinin ve diğer ilerici güçlerin baskısıyla, kadına ayırım işlemi yapılmasını yasaklayan aile yasaları kabul edilse bile, bunlar pratikte hemen hemen dikkate alınmıyor.

Şu da var ki, elverişsiz koşullar, ağır işler, emeğin gitgide daha yoğun bir nitelik alması, sermaye dünyasındaki kadın işçilerden çoğunun yazgısı olarak, kadınların yalnız sağlığını sarsmakla kalmıyor, aynı zamanda genetik işlev bakımından olanaklarını da köreltiyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre, kapitalist ülkelerde mesleksel türlerden kanser hastası olan kadınların sayısı durmadan artıyor. Dünya Çalışma Örgütü'nün istatistikleri, öteki hastalıklar bakımından da durumun buna benzediğini gösteriyor. Örneğin Fransa'da, 1976 yılında, en çok hastalık olayının — % 46 — çoğu kadın olan ticaret örgütü ve hizmet personeli arasında görüldüğü biliniyor.

Kapitalist dünyada kadınların gerçek eşitliğinin sağlanmasına, toplumsal ve politik yaşama katılma haklarının biçimsel olarak tanınması ile bunun pratikte gerçekleştirilmesi arasında var olan uçurum engel oluyor. Erk organları, devlet daireleri ve yüksek görev katlarında halâ pek az kadın bulunuyor. ABD Kongresi üyeleri arasında kadınların sayısı son 25 yılda % 4'ü geçmedi; Belçika'da 394 parlamento üyesinin yalnız 37'si kadındır. Kadınların ancak 1970 yılında oy hakkına kavuştukları İsviçre'de, ne federal hükümette, ne de 23 kanton ve 3 yarı-kanton hükümetlerinde bir tek kadın yoktur. AET ülkelerinde yönetim görevlerine getirilen kadınlar % 1 bile değildir.

İşte istatistiklerin dili, gerçekler, bunları söylüyor. Ve görülüyor ki, ka-

dınların 70 yıldan beri ileri sürdükleri ekonomik, sosyal ve politik hak eşitliği istekleri güncelliğinden bir şey kaybetmiş değildir. Bu uğurda direniş devam ediyor. Geçen yılın Temmuz ayında, Kadınlar Onyılı münasebetiyle Kopenhag'da yapılan BMÖ Dünya Konferansı'nda da bu sorun üzerinde duruldu. 145 ülkeden gelen kadın delegelerin katıldıkları konferansta, 1975'te Meksika'da kabul edilen dünya ölçüsünde eylem plânını yaşama geçirme sonuçları gözden geçirildi, onyılın ikinci yarısında (1980—1985) kadınların isteklerini destekleme programı hazırlandı. Kopenhag'da bu BMÖ Konferansı'nın yanı sıra, bir de, hükümetler-dışı örgütler forumu toplandı. Bu foruma, bütün kıtalardan uluslararası örgütlerin, dinsel, ulusal örgütlerin temsilcileri olan 7 bin kadın ve bu arada Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu'ndan (DDKF) bir heyet katıldı. Forum, kapitalist ülkelerden ve gelişme halindeki ülkelerden gelen kadınlara, sosyalist ülkeler heyetlerini oluşturan kadınlarla dolaysız temas olanakları sağladı, anti-sovyetik ve anti-komünist propagandanın sosyalist ülkelerde kadının durumuna ilişkin uydurmalarını içyüzüyle açığa vurmalarına, eşitlik, ilerleme ve barış uğrunda savaşımda eylem birliğini öngören bir ortak program hazırlamalarına yardım etti.

Kopenhag'da yapılan BMÖ Konferansı ve forumunda sorunların ele alınması ve görüşülmesi, kadınların durumunda iyileşme sağlamanın, barış, yumuşama ve silâhsızlanma gibi tüm insanlığı ilgilendiren günlük sorunların çözümüne bağlı olduğunu bir kez daha gösterdi. Forumda, kadınların politik görüş ve sosyal statülerindeki büyük ayrımlara bakılmaksızın, bu konuda hemen hemen her defasında görüş birliğine varıldığı görüldü. Bu da rastgele değildi. Uluslararası gerginliğin azaltılması, silâhlanma yarışının dizginlenmesi, konut, çocuk yuvaları ve okullar yapıcılığı gibi önemli gereksinimlerin giderilmesine, iş güvenliği tekniğinin iyileştirilmesine, yeni yeni işyerleri açılmasına ve toplumsal kuruluşlar meydana getirilmesine olanak verebilirdi. (10)

Savaş kadınlara ve annelere sayısız ve tarifsiz acılar getiriyor. Bundan ötürü, kadınlar, dünya barışı yandaşları hareketine daha etkin biçimde katılıyorlar. Kadınlar, nötron bombası üretiminin durdurulmasını amaçlayan yığınsal kampanyanın geliştirilmesine değerli bir katkıda bulundular. Avrupa'ya orta menzilli yeni Amerikan roketleri yerleştirilmesi planlarını suçladılar, Amerikan emperyalizmine karşı çıkışlar yaptılar. Sovyetler Bir-

(10) Ekonomistlerin hesaplarına göre, tüm dünyada silâhlanma için her her yıl 500 milyar dolar harcanırken, açıktan kıvranan 200 milyon çocuğu bir yıl boyunca doyurmak için 4 milyar dolar; 1990 yılına kadar tüm yeryüzü halkına içme suyu sağlamak için 3 milyar dolar; 800 milyon okuma-yazmasız insanı okutma koşulları yaratmak için 400 milyon dolar tamamen yeterlidir. Yalnız ABD'nde askerel sanayinin barışçıl raylar üzerine aktarılması, 2 milyonu yüksek vasıflı uzmanlar için olmak üzere 6,7 milyon yeni işyeri açılmasına olanak verebilir.

liği'nin ve Varşova Antlaşması'na üye diğer devletlerin, uluslararası ger-
ginliğin azaltılmasını öngören barışçı girişimlerini eylemde desteklediler
ve kendi ülkelerinde, hükümetlerin, insanlık için çok tehlikeli olan nükleer
sırlanma yarışına son verilmek üzere bir an önce görüşmelere başlama-
larını ısrarla istediler. BMO Genel Sekreteri Kurt Waldheim'a, yeni bir
savaş ve nükleer tehlike uyarısında bulunan ve Kuzey Avrupa'dan 500 bin
kadının imzasını taşıyan bir çağrı sunuldu. Bu kadar imzanın yalnız birkaç
ay içinde toplanabilmiş olması, barış savaşımında kadınların geniş ola-
naklara sahip olduklarını gösteriyor. Kadınlar, ideolojik, politik, dinsel ve
sosyal ayrılık setlerini aşarak, yeryüzünde tüm insanları ilgilendiren büyük
sorunları çözmek, herşeyden önce dünya gelişmesinin ağır basan eğilimi
olarak barışın korunması ve yumuşamanın sürdürülmesi için daha kararlı
ve daha örgütlü biçimde savaşım veriyorlar.

Sofya'da yapılan Dünya Halkları Barış Parlâmentosu'na katılan 70 ülke-
nin kadın örgütleri, 8 Mart 1981'in, silâhlanma yarışına ve nükleer tehli-
keye karşı, silâhsızlanma için, dayanışma ve barış için savaşım günü ola-
rak ilân edilmesini kararlaştırdılar. Ayrıca, Dünya Demokratik Kadınlar
Federasyonu'nun, 1981 yılı Ekim ayında Dünya Kadınlar Kongresi'nin
Prag'da toplanması önerisini desteklediler; Uluslararası Kadınlar Barış
ve Özgürlük Birliği'nin 1982'de BMO Genel Kurulu silâhsızlanma ikinci
özel toplantı dönemi öngünlerinde Washington'da bir Uluslararası Kadın-
lar Barış Toplantısı yapılması girişimini selâmladılar.

Doğal olarak, birçok Batı ülkesi kadın hareketleri içinde de, kadının
durumuna ilişkin sorunların daha geniş politik ve sosyal sorunlardan so-
yutlanarak irdelenmesinden yana çıkan bir eğilim vardır. Gerici güçler,
kadınların ortak amaçlar uğrunda savaşımında bölünme yaratmak için
sosyalist ve kapitalist ülkelerden, azgelişmiş ülkeler ve sanayice gelişkin
devletlerden kadınların çıkarlarını çatıştırmak için, Kadın Onyılı içinde dün-
ya ölçüsünde eylem plânını ve «eşitlik, gelişme, barış» belgisini ilerici
özünden yoksun etmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Ama yeryüzünün
çeşitli ülkelerinde gitgide daha çok kadın örgütü ve hareketleri, kadın
hakları uğrunda savaşımına daha büyük bir kesinlik ve kararlılıkla katılı-
yorlar. Bu örgüt ve hareketleri oluşturanlar, gerçek eşitliğe, barışa, ulusal
bağımsızlığa ve sosyal ilerlemeye ulaşabilmek için dayanışma ve birlik
gerekli olduğunu anlıyorlar. Bu anlayışı, Kadın Onyılı'nın ikinci yarısında
öngörülen etkinlikler programı da doğruluyor. Programda, kadın hakları
uğrunda savaşım ile «emperyalizmi, sömürgeciliği, yeni-sömürgeciliği, siyo-
nizmi, ırkçılığı, ırksal ayrımı, apartaydı, hegemonizmi, yabancı işgalini ve
egemenliğini ortadan kaldırma»yı amaçlayan savaşım arasındaki sıkı bağ-
lantı vurgulanıyor.

Her toplumun ilerici karakterini ve dinamizmini büyük ölçüde kadının
durumu belirler. Kadınların eşitliğinin henüz sağlanmadığı yerde insan
haklarından söz edilemez. Tarihsel deneyimin gösterdiği üzere, bu eşitli-

ğın hak olarak gerçekleşmesi daha çok işçi sınıfının kurtuluşu ile bağlıdır. Bu nedenle, kadınların çıkarlarının savunulması da ancak kapitalist tekel-
lere, sömürüye karşı, köklü ekonomik ve sosyal dönüşümler için dirençli
bir savaşım verilerek sağlanabilir.

Faşizmin ve emperyalizmin uğradığı yenilgiler, demokratik güçlerin bu sorunlara başarıyla çözüm getirme ümitlerinin gerçekleşmesi olanaklarını genişletiyor. Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu, 1980 yıllarında da, soylu amaç adına, kadının tam kurtuluşu uğrunda, partisel-politik ilişkinlik ve görüşlerine bakılmaksızın bütün iyiniyet sahibi insanların geniş eylem birliğini sağlamak için olanaklar sınırının da ötesinde çabalar harcıyacaktır.

Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun, bu yıl, Ekim ayında, Prag'da Dünya Kadınlar Kongresi yapılması konusunda tüm dünya kadınlarına hitabeden çağrısında şöyle deniliyor: «Bugünkü dünyada yüzyüze geldiğimiz çeşitli sorunlar konusundaki yaklaşımlarımız başka başka olabilir. Ama bizler, barışı koruma ve pekiştirmenin hepimizin ortak isteği olduğu kanısındayız ve ailelerimizin, çocuklarımızın ve gelecek kuşakların mutluluk ve güvenliği için elimizden geleni yapmamız gerektiğine inanıyoruz.»

Güneydoğu Asya'da Çin'in yayılma plânları

Suan Thüi

Vietnam Komünist Partisi MK Sekreteri

Bütün dünyada barışsever insanlar Pekin'in uluslararası alandaki eylemlerini endişeyle izliyorlar. Mao Tze Tung'un daha bundan 16 yıl önce söyledikleri, o zaman olduğu gibi, bugün de sağduyu sahiplerini tedirgin ediyor. Hatırlarda olduğu üzere, Mao o zaman şöyle demişti: «Biz, Güneydoğu Asya'yı, bu arada Güney Vietnam'ı, Tayland'ı, Birma'yı, Malezya'yı Singapur'u mutlaka almalıyız. Güneydoğu Asya, bu kesim, çok zengin, olağanüstü büyük doğal servetlere sahip olduğu için, elde edilmesi uğrunda her türlü harcamalara katlanılmaya değer. Buraları, gelecektir, Çin sanayiinin gelişmesi bakımından olağanüstü yararlı olacaktır. Böylelikle, harcamalar ve kayıplar tamamiyle karşılanmış olacaktır. Biz bu kesimi elde ettikten sonra, Doğu rüzgarı Batı rüzgarına üstün gelecektir.» (1)

Emperyalistler, yeni bir saldırıya hazırlanırken kendi sınırlarını başka ülkelerin topraklarına doğru genişletmeleri gerektiğini çok söylemişlerdi. Tarih, elbette tekrarlanmıyor. Bu doğrudur. Ama şu da doğrudur: Halen tarihin kendi yararlarına tekrarlanmasını isteyen gerici güçler vardır. Günümüzde Pekin yöneticilerinin tüm dış politika eylemleri Mao'nun sözlerini gerçekleştirmeye çalıştıklarını gösteriyor. Bunların plânlarında, başka ülkelerin, herşeyden önce Güneydoğu Asya ülkelerinin topraklarını işgal etmek, doğal zenginliklerini talan etmek Çin'in ekonomik ve askersel potansiyelini artırmak, yeni bir «büyük savaş»a hazırlanmak ve dünya üzerinde egemenlik kurmak yer alıyor.

1

«Doğu rüzgarı Batı rüzgarına üstün gelecek» özdeyişinin özlüğü iki sözcükle özetlenebilir: Yayılcılık ve hegemonizm.

Çin Halk Cumhuriyeti kurulur kurulmaz, Pekin yöneticileri, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin de Çin Devrimi yolundan yürüyeceklerini söylediler. 1950'lerin sonunda ve 60'ların başında, Pekin şu belgeyi ortaya attı: ABD emperyalizmine karşı kesinlikle ve Sovyetler Birliği revizyonizmine karşı ardıcıl olarak savaşmalıyız.» Böylece, ABD ve SSCB aynı tahaya konuluyordu. Bir yandan da, Çin'in artık dünya devriminin merkezi olduğu yolunda bir propaganda yaygarası koparılıyordu.

(1) Mao Tzetung'un 1965 yılında ÇKP MK Politik Bürosu kapalı oturumunda yaptığı konuşmanın bir bölümü. Bak: «Teorik Enformasyon Dergisi» 1979, s. 69-70 (Vietnamca).

Bundan sonraki adım 60'lı yılların ortalarında atıldı. Mao Tze Tung'un fikirleri, Marksizm-Leninizmin «doruğu» olarak, «Emperyalizmin çöküp gitmesi ve proletarya devriminin üstün gelmesi çağı Marksizmi» olarak ilân ediliyordu. Dünya devrimci hareketine Maoizmi dayatmak üzere, bu hareket içinde Pekin tarafından finanse edilen örgütler oluşturulmaya başlandı.

1970'lerin başından beri, ÇHC, uluslararası alanda en önde gelen üç devletten biri olarak tanınmaya çalışıyor. 1975 yılında, Pekin, Çin'in amacını, yüzyılımızın sonunda bütün diğer devletleri geride bırakabilecek bir dünya devleti haline getirme olarak belirledi. Ve sonunda, 1978'de «dört modernizasyon» programını formüle etti. Bu programda her şeyden önce askersel modernizasyon vurgulanıyordu. Şunu da unutmamalıyız ki, daha 1953 yılında, Pekin, kendi atom silâhını yapabilmek için her türlü harcamaya katlanarak harıl harıl çalışıyordu. Nitekim, 1964 yılında Çin'de atom bombası, 1967'de hidrojen bombası meydana getirildi, 1980 yılında ilk kıtalararası roket denemesi yapıldı.

ÇHC yönetici çevrelerinin dayandıkları teorik ilkeler ve tüm pratik eylemi, tuttıkları dış politika yolunun, eski Han'lara özgü yayılcılık ve büyük devlet özentili hegemonizm, aşırı tutkulu dünya egemenliği savları olduğunu, tek sözle uluslararası alanda gerici güç olarak hareket ettiklerini gösteriyor.

ÇHC yöneticileri, 1963 yılında Pekin tarafından saptanmış olan «uluslararası komünist hareketinin genel siyaset hattı» mantığı ile daha ötelere giderek, 1969 yılında dünya sosyalist sistemi diye bir topluluk «olmadığı»-nı ileri sürdüler, Sovyetler Birliği'ni «en tehlikeli düşman» ve Avrupa sosyalist ülkelerinde meydana getirilmiş bulunan düzeni de «tasfiye edilmeye hükümlü» ilân ettiler. Aynı yıl içinde, Pekin, Sovyetler Birliği'ne karşı bir saldırı çıkışında bulundu.

Daha sonraları, yukarıda sözünü ettiğimiz mantık ve hükümler, «üç dünya» teorisiiyle tamamlandı. Böylece, anti-emperyalist savaşım ödevlerinin yerini Sovyetler Birliği'nin «hegemonizmine karşı savaşım» yürütülmesi belgisi aldı. Pekin yöneticileri, bu maskeyi takınarak, emperyalizmle, ilkönce ABD ve Japonya'yla anlaşmaya başladılar. 1973 yılından beri de, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da devrimci harekete karşı gerici güçleri alçakça, açıktan açığa, sistemli olarak desteklemeye giriştiler. Bu cümleden olarak, Şili halkına karşı cellât Pinochet'i; kurtuluş hareketine karşı Güney Afrika Cumhuriyeti'nde ırkçıları ve Angola'da karşı-devrimcileri; Etyopya devrimine karşı Somali rejimini; Arap halklarına ve özellikle Filistin halkına karşı Sedat'ı İran'da Şah Pehlevi'yi, Afganistan'da gericiileri, Nikaragua'da devrim hareketine karşı diktatör Somoza'yı tuttukları görüldü. Pekin yöneticileri, daha da öteye, Kamboç halkına Pol Pot ve Yeng Sari kanlı rejimini dayattılar; Vietnam'a karşı saldırıya giriştiler;

Laos'a karşı saldırı tehditleri savurmaya koyuldular. Pekin, bu eylemlerinde, ACEAN ülkelerini de peşinden sürüklemeye çalışıyor ve bu maksatla, ABD ve Tayland yönetici çevreleriyle ağız birliği ederek, Çin-Hindi devletlerine iftiralar savuruyor, onları ablukaya alıyor, her birine karşı saldırı kışkırtmalarında bulunuyor.

Maocu Çin yöneticileri, dünya egemenliği savlarını yinelerken, üçüncü dünya savaşının kaçınılmaz olduğunu ⁽²⁾ söylüyorlar. Nükleer savaş, onların kanısınca, pek o kadar tehlikeli değildir, insanlığın üçte birine kadarının yokolması Çin yöneticileri için «kabul edilir» birşeydir. İşte bu nedenle, Pekin, ABD ile SSCB arasında bir nükleer çatışma çıkmasına can atıyor; kendisi de harıl harıl bir dünya savaşına hazırlanıyor, nükleer silahı yetkinleştirmeye, kıtalararası roketler üretmeye çalışıyor. Son iki yıldır, sayıca epey kabarık Pekin askersel heyetleri, askersel yardım istemek, modern uçaklar ve diğer savaş teknik araçları sağlamak üzere Çin'den Batı Avrupa'ya, ABD ve Japonya'ya gönderildi ve gönderiliyor.

Ve bütün bu «çabalar» hiç te emperyalizmle savaşıma yönelik değildir. Pekin yöneticileri, eskisi gibi, bugün de, SSCB'yi «en tehlikeli düşman», ABD'ni stratejik bağlaşıklık saymaya devam ediyorlar. Sözümona «üç dünya» teorisi gereğince, Pekin, «üçüncü dünya»ya «ikincisi» ile elele verme ve ABD'yle işbirliği suretiyle Sovyetler Birliği'ne karşı bir «uluslararası savaşım cephesi» meydana getirme çağrısında bulunuyor.

Bugünkü ÇHC yöneticileri, eski büyük Han'lık imparatorlarının davasını sürdürerek, birçok devletler topraklarından koparılacak parçalar ve tümüyle bazı ülkeleri içerecek bir özümseme ile Çin'i genişletme planları kuruyorlar. Maocular, kuvvete başvurarak, Birma'dan ve Hindistan'dan toprak parçaları almış bulunuyorlar.

Çin yönetici çevrelerinin dünya egemenliği ve büyük devlet özentileri yabancı topraklara el atma tutkularıyla besleniyor. Onların gözünde, Güneydoğu Asya yayılma bakımından en iştah verici yönü oluşturuyor. Çin'le sınırdas olan bu kesim, yeraltı servetleriyle zengin olup, önemli bir stratejik konuma, dünyanın diğer bölgeleriyle elverişli iletişim olanaqlarına sahip bulunuyor. Bu kesim, eskiden Çin'le şu veya bu ölçüde bağlı bulunan daha küçük (ÇHC'ye oranla) ülkelerden oluşuyor. Ve bu ülkelerde, Pekin'in yayılma politikasını kolaylaştıracığı umulan ve bir yere kadar toplumsal güç sayılan on milyonlarca huatsiao'lar ⁽³⁾ yaşıyor.

Daha 1954 yılında, ÇHC Maocu yöneticileri, «ABD tehlikesinin savulması amacıyla» Çin-Hindi'nde Fransız emperyalizminin «varlığını» sürdür-

(2) Son zamanlarda, bazı ÇHC yöneticilerinin yabancı heyetlerle görüşmelerinde söylediklerine dayanılarak, bu tezden artık vazgeçildiği söylentisi de var. Ama bu söylenti doğrulanmış değildir; daha çok taktik değişikliği olduğu sanılmaktadır.

(3) Huatsiao: Güneydoğu Asya'da yaşayan Çin'li etnik grupların genel adı. Not. Red.

me yanlısı olduklarını söylüyorlardı. Ve ABD'nin yarıdakçıları olan Saygon kukla yöneticileri 500 bin Güney Vietnam yurtseverini yoketme «harekât»ına girişirlerken Pekin, Güney Vietnam halkına «uzun süre gizlenmeyi ve en elverişli ânı beklemeyi» salık veriyordu. Çin yönetimi, yine böylece, 1959 yılı sonunda ve 1960'ın başında Güney Vietnam'da ayaklanmaya geçilmesi politikasına karşı çıktı. Bu nedenle, sözkonusu politikanın gerçekleştirilmesi, yani Güney Vietnam halkının ayaklanması, yalnız ABD emperyalizmi tarafından yaratılan yeni-sömürgeci rejimin yazgısını belirlemekle kalmadı, aynı zamanda Çin'de kendi politikalarını Vietnam'a dayatmaya çalışan yönetici çevrelerin büyük devlet özentili hegemonizminin başarısızlığı uğratılması anlamına geliyordu.

1972 yılında – Amerikan emperyalizmi ile 20 yıl kadar süren pazarlıktan sonra – ABD Başkanı Nixon Pekin'de karşılandı ve Şanghay Bildirisi imzalandı. Bu çok çirkin bir politik pazarlıktı. Çin, Washington'a, ABD'nin Tayvan'dan adım adım «çekilmesi» ve ÇHC'nin Birleşmiş Milletler'e alınması karşılığında, Güney Vietnam'da Njuyen Van Thieu kukla rejimini koruması için yardımda bulunmayı vaadetti. Vietnam konusunda Paris Anlaşmalarının imzalanmasından (Ocak 1973) sonra, Çin, Güney Vietnam'da Amerikan askersel «varlığı»nı teşvike devam etti; Birleşik Amerika da, ÇHC silâhlı güçlerinin Vietnam'a ait olan Parasel Adaları'nı almasına (Ocak 1974) rıza gösterdi. Böylece, Çin gericileri, Vietnam halkının utkusundan kendileri için yarar sağlama çabaları içinde, ABD ile uzlaşmalarında daha ötelere gittiler.

Pekin, aynı zamanda bölgede Amerikan emperyalizminin uğratıldığı yenilgiden «pay çıkarma» peşindeydi. Bu cümleden olarak, yayılma politikasına hız verdi; Maocular kirli dokunaçlarını Doğu Denizi'ne kadar uzattılar; Güneydoğu Asya'da ABD yanlısı rejimlerle daha yakın ilişkiler kurmaya giriştiler. ÇHC yöneticileri tarafından Çin-Hindi ülkelerine karşı 1975 ilk baharından beri yürütülmekte olan büyük ihanet politikası Pekin'in, 1979 Şubatında ülkemize (Vietnam'a) karşı giriştiği otuz günlük savaşla tepe noktasını buldu. Bütün bunlar ÇHC yöneticilerinin, Güneydoğu Asya'da yayılma planlarını gerçekleştirme ve bu kesimde gerçek devrimci güçlere kuduzca karşı koyma yolunda, bugün, Güneydoğu Asya'nın bağımsızlığa, tarafsızlığa, barışa, istikrara ve gelişmeye susamış halkları için en büyük dolaysız tehlikeyi oluşturduklarını ve aynı zamanda bütün dünyada barışı tehdit ettiklerini gösteriyor.

2

Şimdi Pekin'in Güneydoğu Asya'daki yayılma politikasının karakteristik çizgilerini ortaya koyan bazı davranışlarını gözden geçirelim.

ÇHC yöneticileri ulusal kurtuluş bayrağını kendi çıkarlarına dalgalandırmada hiç bir fırsatı kaçırmıyorlar (vaktiyle birçok Güneydoğu Asya ül-

kesi Çin'deki feodal hanedanlar tarafından uydur duruma getirilmiş olsa bile). Bilindiği üzere, İkinci Dünya Savaşı sırasında ve savaşın sonralayan yıllarda Güneydoğu Asya'da emperyalizme karşı, ulusal kurtuluş uğrunda savaşım durmadan alevleniyor, geliyordu. O zaman bu kesimin devrimci hareketleri, Çin Devrimiyle dayanışma kuruyor, bu devrimden esinleniyor ve gösterdiği destekten yararlanıyordu. Pekin, son otuz yıl içinde de, Güneydoğu Asya'da sömürgecilğin ve emperyalizmin derin bunalımından kendi çıkarına yararlanmayı başarabildi. ÇHC yöneticileri, daha çok Vietnam, Laos ve Kamboçya halklarının ABD emperyalizmine karşı gösterdikleri direnişe bel bağladılar.

1950'lerde ve 60'lı yıllarda, Pekin'in, anti-emperyalist savaşımında yalancı peygamber davranışıyla «bayraktarlık»ı benimsiyerek ve böylelikle ÇHC'nin saygınlığını artırmayı düşünerek, göğüsünü yumruklaya yumruklaya «Vietnam halkını bütün varlığıyla destekleme» lafları etmediği, «Amerikan emperyalizmini en ağır biçimde suçlamadığı» ve «revizyonizmin teslim olduğu»ndan söz etmediği bir tek uluslararası forum gösterilemez. Çin, kendi kendine, Güneydoğu Asya ülkelerinin «savunucu»su kesiliyordu. Pekin, uluslararası komünist hareketini daha fazla parçalama düşüncesiyle, kendi belgileri altında, Asya'nın onbir komünist partisinin ayrı bir uluslararası konferansa çağırılması fikrini ortaya atıyordu.

Ne var ki, devrimci palavralar çabuk tükendi. 1970'lerin başında, halkları aldatma denemelerinde başarısızlığa uğradıktan sonra, ÇHC gerici yönetici çevreleri, ABD'nin başı çektiği en gerici emperyalist güçlerle adım adım ve ağıktan açığa uzlaşma yolundan yürümeye başladılar. Pekin, Güneydoğu Asya'da, devrimci örgütler içinde baltalama çalışmalarına devam ediyor ve böylece bu örgütleri – Tayland'da olduğu gibi – Maoist solcu guruplar haline getirmeyi amaçlıyor. ÇHC yöneticileri, bu cümleden olarak, Kamboç halkının kanına giren Pol Pot, Yeng Sari, Khieu Samfan'ları ve benzeri cellatları dörtelle tutuyor, Vang Pao ve Kong Le şebekelelerini destekliyor, bunların yardımıyla Laos Demokratik Halk Cumhuriyeti'ne karşı baltalama eylemleri örgütlüyorlar. Bir yandan da, Singapur'un Çin kökenli başbakanı Lee Kuan Yeu gibi gericilerden kendi çıkarlarına ustaca yarlanıyor, Tayland'da bazı etkili sağcı politikacıları, kendi propagandalarının borazanı haline getirmek üzere, beyin yıkama işleminden geçiriyorlar.

Bugün Güneydoğu Asya ülkelerinde yirmi milyon kadar huatsiao yaşıyor. Bunlar şöyle dağılıyor: Endonezya, Malezya ve Taylan'da (her birinde) 3–5 milyon; Singapur'da yaklaşık iki milyon, Vietnam'da bir milyon kadar; Filipinler'de ve Kamboç'da (Lon Nol rejiminde) yarımşar milyon. Huatsiao'lar, bu ülkelerde ulusal ekonominin birçok alanını destekliyor, ticarette ve tefecilikte ağır basıyorlar. Bunların ASEAN ülkelerindeki sermaye yatırımları 16,3 milyar doları geçiyor, aynı kesimdeki mülklerinin değeri de 50–60 milyar doları buluyor. Bir başka deyişle bu ülkelerde iç

ticaretin % 60–80'i, dış ticaretin de % 40'ı huatsiao'ların elinde bulunuyor. (4)

Örneğin Tayland'da, Çin kökenli Tan Pik Çin adındaki kapitalistin malı olan Bangkok Bankası, tüm banka işlemlerinin % 30'unu denetliyor. Ülkenin en kodaman 25 milyoneri arasından 23'ü huatsiao'dur. Tayland yapım sanayinde 100 korporasyonun 63'ü bunların denetimi altındadır. Endonezya ekonomisinin % 15'i Çin kökenli 10 kapitalistin elinde bulunuyor; dışsatım-dışsalım işlemlerinin % 80'i kadarı Çinliler tarafından yapılıyor. Malezya hükümeti, hiç gizlemeden, ülke ekonomisinin % 90'ının huatsiao'ların denetimi altında olduğunu açıklamış bulunuyor. (5) Hindistan'da çıkan «Blitz» dergisinin belirttiğine göre, Endonezya, Malezya ve Filipinler'in bir bölümü gibi ülkelerde ulusal ekonomi içinde huatsiao'ların konumları, Çinli tüccarların bunlardan her birini ekonomik kaosa sürüklemeleri için üç günün yetebileceği kadar güçlüdür. Çin'in simdiki gerici yöneticiler grubu, daha önceki yöneticiler gibi, soy çizgisinden gelen ve ulusal ilişkileri her fırsatta ve her suretle kullanıyor. Huatsiao'lar arasında büyük devletçi-sovenist psikolojiyi körüklüyor, bu etnik grupları Pekin'in yayılcı savları yönünde hizmete koşulacak bir güç haline getirmeye çalışıyorlar. Zaman zaman da bu grupların bulundukları ülkelere baskı yapılmak üzere, Çin kökenli «madiurlar» efsanesi piyasaya sürülüyor: 1962'de Hindistan'da, 1965'te Endonezya'da, 1978'de Vietnam'da bu efsane ile kışkırtmalara girişildiği gibi.

Güneydoğu Asya'da Pekin'in baltalama maksadıyla kullandığı huatsiao'lar kozu, bir yandan da ÇHC'ye bol bol yabancı döviz kazandırıyor. 1950–1970 yılları arasında, huatsiao'lar, sadece «ülkenin kurulmasına katkı» olarak 3,5 milyar dolar gönderdiler. Huatsiao'lar ÇHC'deki akrabalarına, her yıl en azından bir milyar dolar gönderiyorlar. Kapitalist huatsiao'lar Çin'de kendilerine özgü kuruluşlar meydana getiriyorlar. 1955 yılında, Güney Çin'de huatsiao'ların ilk ağızda yaptıkları 50 milyon dolarlık sermaye yatırımı sayesinde bir özel kumpanya eyleme geçirildi. Yine huatsiao'ların sermayesiyle meydana getirilen 12 kuruluş, bu kumpanyanın kanadı altında çalışıyor. 1966'da bu kuruluşların sayısı 140'a yükseldi. (6) Ve bugün, Pekin, ülkede bu türden sermayeyi elden geldiğince artırmak için çabayı esirgemiyor.

Pekin yönetici çevreleri, Çin'in devletsel durumuna yaslanarak, yayılma politikalarını sürdürmede yaptıkları *ekonomik, parasal ve askersel* «yardım» lardan da yararlanıyorlar. Eskiden, öncelikle Güneydoğu Asya'ya yapılıyordu. Çin şimdi Asya ve Afrika ülkelerine «yardım»ı azaltıyor. Ama, tuttuğu ana çizgiden, devrimci güçlere ve barışsever devletlere karşı bal-

(4) Bak, «Kong şan» («Komünist Dergisi»), Sayı 8, 1979, s. 81. (Vietnamca) ve «Vietnam Haberleri», Sayı 2, 1979, s. 10 (Rusça).

(5) Aynı yer.

(6) «Vietnam Haberleri», Sayı 2, 1979, s. 11.

talama eylemleri yönünden ayrılmıyor. Kaldı ki, bu «yardım» oldukça çeki-
kici bir dış görünüme bürünüyor. Güneydoğu Asya devletleri kendi ürün-
lerini pazarlama bakımından güçlüklerle karşılaşınca, Çin bu ülkelerin
sözkonusu ürünlerini belirli ölçüde satın alıyor. Güneydoğu Asya'nın bazı
ülkeleri petrol ve başka hammadde sıkıntısı çekiyorlar, ve Çin bu ülke-
lere önemli miktarda ve ucuz fiyatla petrol satıyor. Yine böylece, Çin,
bazı Asya ülkelerinde stratejik yollar yapıyor. Öyle ki, Çin yapıcıları, bu
ülkelere sürüsüyle dolmuş bulunuyor, yerleştikleri ülkelerde yasal hükümet-
lere karşı savaşım grupları örgütlüyor, ulusal servetleri talan ediyor, yapı-
cılık vesilesi ortadan kalktıktan sonra da bulundukları yerlerde kalmaya
çalışıyorlar.

Çin yönetici çevreleri, çeşitli yurtsever, anti-emperyalist ve anti-feodal
hareketlerden kopup ayrılmış olan bazı grupları, kucak açarak kabul edi-
yor, bunları «devrimci örgütler» olarak tanıtıyorlar. Pekin, bazı Güneydoğu
Asya partilerine Maoizmi dayatmayı ve bu partileri kendi aleti haline
gelişmeyi başarıyor. Sözkonusu partileri, dünyada Pekin yanlısı güçlerin
çekirdeğini oluşturuyor, Pekin'in «yoksulların devrimi», «ulusallaşmış Mark-
sizm», «iki süper devlete karşı savaşım» vb. gibi gerici ve sahteci «görüş-
ler»inin yaygınlaştırılmasında kaydadeğer bir rol oynuyorlar. ÇHC yöne-
tici çevreleri, çeşitli hareketlerden kopup ayrıldığını söylediğimiz grupları,
somut durumlara göre kullanıyor, kâh bunları yerel hükümetler üzerinde
baskı yapma maksadıyla silahlı savaşıma kışkırtıyor, kâh da, yerel yet-
kililerle görüşmelere ve uzlaşmalara yanaşmalarını, böylece sempati ka-
zanma ve onları kendilerinden yana çekme yolunu salık veriyorlar.

Çin yöneticileri, Güneydoğu Asya'da yayılma politikalarını başarıyla
uygulamanın, her şeyden önce, bu kesimde önemli stratejik konumlar
almakta olan üç ülke – Vietnam, Laos ve Kamboç – üzerinde kontrol
kurmaya bağlı olduğunu gayet iyi biliyorlar.

Genç Çin Halk Cumhuriyeti'nin olanca çabalarıyla ekonomisini halkın-
dırma ve geliştirme yoluna koyulduğu ve kendi yazgısı bakımından, Güney
Kore'de silahlı güçler bulunduran ABD'nin ölümçül bir tehlike oluşturma-
sından büyük bir endişe duyduğu dönemde, Çin hükümeti, Fransız sömür-
gecilerine karşı direniş savaşı vermekte olan Vietnam'a – olası bir ABD
müdahalesini önlemek üzere – yardımlarda bulundu. Ama bu yardımların
kaynaklandığı düşünce de, daha o zamandan, sözkonusu üç Çin-Hindi
ülkesinin kontrol altına alınmasını öngörüyordu. ÇHC yönetici çevreleri,
Laos ve Kamboç'da devrimci kazanımları ortadan kaldırmak üzere, Viet-
nam'ın uzun süre bölünmüş kalmasında yarar görüyorlardı. Vietnam hal-
kının topyekûn ayaklanmasını önlemekten aciz olduklarını gördükten son-
ra, bu savaşın sürgit devam etmesine belbağladılar ve savaşın sonucunda
Vietnam'ın iyice dermansız kalacağını, ABD'nin Vietnam batağından bir-
t türlü çıkmayacağını düşündüler. Bu nedenle, Pekin yöneticileri, savaş
halindeki Vietnam'a yardımı öngören ve kendi imzalarını taşıyan anlaş-

maların gerçekleştirilmesini sabote ettiler. Üstelik, Vietnam'a Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler tarafından gönderilen silâh ve cephanenin taşınmasını ellerinden geldiği kadar engellemeye çalıştılar. Vietnam devrimi tam ve kesin utkunun öngünlerine vardığı sırada, Mao Tze Tung, Vietnam süpürgesi pek o kadar uzun değildir; böyle süpürgeyle Güney Vietnam'dan Amerika yanlısı rejim süpürölüp atılamaz» dedi. Utku elde edildikten sonra da, Pekin, yürürlükteki anlaşmaların öngördüğü yardımları derhal kesti, sözümona çile çekmekte olan Çin kökenli gruplar bulunduğu bahanesiyle skandallar çıkardı ve sonunda Vietnam'a karşı — güneybatı ve kuzey sınırında — iki saldırı savaşına girişti.

Pekin, Laos'u da zayıflatmaya, onun egemenliğini zedelemeye çalışıyor. Yukarıda sözünü ettiğimiz yol yapımı ve «yardım» işlerinde çalışan birlikleri bu maksatla kullanıyor. Şimdi, ABD'nin eski aletleri olan Vang Pao ve Kong Le eşkiya birliklerini yeniden «canlandırmak» istiyorlar. ÇHC yöneticileri, Laos üzerinde baskı yapmak ve bu ülkede istikrarsız bir durum yaratmak ve sürdürmek üzere, Tayland'da yönetici çevreler arasında aşırı sağcı elemanlarla yakın temas halinde bulunuyorlar.

Kamboç'da, ABD'nin Çin-Hindi'nde bozguna uğratılmasından sonra, Pekin gericileri, Pol Pot, Yeng Sari ve Khieu Samfan kligini kendi arabalarına koştular ve bu ülkeyi Çin için bir askersel üs, silahdeposu ve yayılma amaçlı atlama tahtası haline getirdiler. Pekin yönetici çevreleri ve bunların Kamboç yardakçıları, yüksek düzeyde birçok heyetle karşılıklı ziyaretlerde bulundular. Kamboç'a yüzbinlerce Çin «danışman», gizli servis ajanı ve ordu subayları gönderildi. 1976 yılı sonunda, Pol Pot, Yeng Sari, Khieu Samfan kligi sadece 3 piyade tümenine sahipken, 1978 sonunda, bunlar, modern Çin askersel tekniğiyle donatılmış 23 tümene çıktı. ÇHC, bu yardakçılarına, en kısa süre içinde, yüzlerce tank, av uçağı, bombardıman-uçağı, askersel kamyon, denizaltı, torpido, mayıntarama gemileri vb. sağladı. (?) Kamboç kukla rejiminin elebaşları, Pekin tarafından kışkırtılarak, kendi öz halklarına karşı yığınla insan kırımına giriştiler, Vietnam'a karşı tüm Kamboç-Vietnam sınırı boyunca bir büyük saldırı savaşı açtılar. Kamboç'un tarihi, Çin yetkililerinin yayılma planlarını gerçekleştirme yolunda ne gibi davranışlara başvurduklarının tipik bir örneğidir.

Kamboç'da Pol Pot ve Yeng Sari kligi devrildikten ve Vietnam'ın kuzey sınırlarında 600 bin kişilik Çin saldırı ordusu yenilgiye uğratıldıktan sonra, Pekin'in artık daha az saldırgan olduğu, uslandığı söylenemez. Pekin, şimdi Vietnam'a karşı yeni bir büyük askersel serüvene girişmek üzere harıl harıl hazırlık yapıyor. Vietnam'ın kuzey sınır yakınlarına birçok Çin tümeni yığılıyor, yeni yeni yollar ve tahkimat yapıyor. Çin askersel pilotları, gece gündüz bombalama talimleri yapıyor ve Vietnam havalarına giriyorlar. Çin deniz silahlı güçleri, somut olarak, Güney Donanması (Nam Hay) yeni

(?) Bak, «Komünist Dergisi», sayı 12, 1979, s. 8-9.

gemiler almış bulunuyor ve bunlar durmaksızın Vietnam kıyı sularına dalıyorlar. Pekin, Çin kökenli kimseler arasında ajanlar bulup hazırlıyor, çeşitli yollarla bunları Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne gönderip devlet organlarına, ekonomi ve kültür dairelerine sokulmalarını sağlıyor, Vietnam emekçileri arasında yandaşlar kazanmaya ve satın almaya yelteniyor, bu ülkede sosyalizm kuruluşunu baltalamak için her araca başvuruyor. ÇHC yöneticileri, açıktan açığa bir psikolojik savaş yürütüyor, karalama kampanyasına ara vermiyor, ülkemizde sosyalist düzenin yıkılmasına yardımcı olma çağrılarında bulunuyor. Pekin liderleri, Vietnam, Laos ve Kamboç'un bütün barışçı girişimlerini silkip atıyor, Vietnam'ı karalamakta emperyalist ve diğer gericilerle daha sıkı işbirliği yapıyor, bu ülkeyi uluslararası alanda yalnızlığa itmeye çalışıyorlar.

Pekin, Pol Pot, Yeng Sari, Khieu Samfan cellâtlarını desteklemeye devam ediyor, ayaklandıktan ve utkuyu ede ettikten sonra kendi yazgısının efendisi haline gelen Kamboçya halkına karşı savaşım için her türlü karşı-devrimci döküntülerinden baltalama şebekeleri oluşturmaya çalışıyor. ÇHC gizli servisleri, Kamboç'da devrim organlarına «Kızıl ajanlar» sokulmasını sağlamaya, böylece yer yer ikibaşlı iktidar durumları yaratmaya yelteniyor. Tayland topraklarında Bangkok gerici yetkililerinin verdikleri olanaklarla görünüşte «Kamboç göçmenleri» kampları kuruluyor, gerçekte, bu maske altında buralarda kılıç artığı Pol Pot'çular ve diğer karşı-devrimciler eyleme geçiriliyor. Uluslararası örgütler yoluyla hümaniter yardım mekanizması, Washington'un desteğiyle, Tayland topraklarında kümelenen «kızıl ajanlar» artıklarını beslemek üzere kullanılıyor, bunlardan oluşturulan şebekeler, kargaşa yaratmak üzere, Kamboç'a sokulmaya çalışılıyor. Pekin, Kamboç ve Laos'un egemenliğini çiğneme, bu ülkeleri ablukaya alma yönünde Tayland sağcı yöneticilerini kışkırtıyor. Kısacası, Pekin'deki gerici yönetim, bugün, eski Çin feodallerinin geleneksel davranışını uyguluyor, yani hasmını kısıp almaya çalışıyor. Ve böylece, Güneydoğu Asya yönünde yolu temizlemek için Çin-Hindi'ni ele geçirmeyi planlıyor.

3

Zamanımızda, dünya, Hitler faşizminin doğuşu ve hezime uğratılışı gibi, Amerikan emperyalizminin dünya egemenliği savları yolunda rezil bir yenilgiye uğratılması gibi olaylara tanık olmuş bulunuyoruz. Bugün de, Çin'in yayılma ve hegemonizm politikasının doğuşuna ve iflasına tanık oluyoruz. Bu politikanın tam bir bozguna uğraması kaçınılmazdır. Ne var ki, Pekin'in geçici başarılar elde etmesine olanak veren bazı etkenlerin varlığı da sözcütmürmez ve bunlar küçümsenemez.

Pekin, Güneydoğu Asya'nın belirli ülkelerinde, hem devletsel ekonomik potansiyeli, hem de sayıca üstün silahlı güçleriyle gözöldürüyor. Geçici de olsa, Güneydoğu Asya'nın birçok ülkesinde ekonomik ve politik durum

üzerinde etki yapabilen huatsiao'lar gibi bir orduya sahip olmaları da, Pekin yönetici çevrelerinin bir başka avantajını oluşturuyor. ÇHC yöneticileri, yukarıda sözünü ettiğimiz gibi, halen bu kesimin bazı devletleri içinde çalışan Pekin yanlısı Maocu örgütler gibi, esnek bir alete de sahip bulunuyorlar. Bu gruplar, Pekin yöneticilerinden öğrendikleri «solculuk», sözde devrimci lafazanlık sayesinde, çoğu hallerde yerli halkı halâ aldatabiliyorlar.

Son 20–30 yıldan bu yana, Güneydoğu Asya'da devrim ile saldırgan emperyalist güçler ve yardımcıları arasında en çetin savaşım, üç Çin-Hindi ülkesi topraklarında yürütülüyordu. Bu üç ülkenin halkları parlak utkular kazandılar. Ama ileri hareket daima «büyüme hastalığı»yla, büyük sınavlarla bağlı olarak gelişiyor. Nitekim, üç Çin-Hindi ülkesi halklarının utkusundan sonra da, bu ülkelerde, savaşın sonuçlarından, geri kalmışlıktan, emperyalistlerin ve uluslararası gericilerin düşmanca plan ve eylemlerinden kaynaklanan nice güçlüklerle karşılaşıldı ve karşılaşıyor. ÇHC yönetici çevreleri, bu güçlüklerden yararlanmaya çalışıyor, geçerli deyimiyle «bulanık suda balık avlama»ya bakıyorlar.

Çin'in ABD ve Japon emperyalizmiyle uzlaşması, Pekin yöneticilerine, bununla sadece geçici ve günlük çıkarlar gözetmekte olsalar bile, gayet elverişli geliyor. Pekin, bu uzlaşmadan, herşeyden önce dünyada büsbütün yalnızlığa itilmekten kurtulduğu için, kazançlı çıkıyor. Bundan başka, Güneydoğu Asya'nın bazı ülkelerindeki yönetici çevreler arasında, şimdi Pekin gericilerinin ve Amerikan emperyalistlerinin Çin-Hindi devletleri halklarına karşı izledikleri düşmanca politikayı destekleyen aşırı sağcı elemanlar bulunuyor.

Ne var ki, elverişli görünen bu durumlar geçici bir karakter taşıyor. Zaman, Pekin yayılcılarına karşı çalışıyor ve bu yayılma politikasının güçlüklerini ve çelişkilerini günden güne daha büyük ölçüde ortaya çıkarıyor ve artırıyor. Pekin yöneticileri, hem pratik eylemleri ve hem de «teoriler»iyle, Merkezleşmiş Çin militarist feodalizminin kirli damgasını taşıyan gerici büyük hanlık milliyetçiliğinin ürünü olan yayılcılık ve hegemonizm politikasını gerçekleştirmenin en tutkulu yandaşları olarak bütün içyüzleriyle ortaya çıktılar. Pekin yöneticileri şimdi düşüş ve çürüme süreci içinde olan emperyalizmle birleşiyorlar. Bu nedenle, Pekin, izlediği politik hattın gerici özünü, adaletle bağdaşmaz niteliğini saklayamıyor. Onun hegemonizmi ve yayılma politikası dünyanın her yerinde devrimci halklar tarafından reddediliyor ve tarihsel bakımdan başarısızlığa hükümlü bulunuyor.

Biz bugün dünya ölçüsünde üç ana devrimci kolun coşkun yükselişi ve güçlü ileri hareketi çağını yaşıyoruz. Sosyalist sistem, durmadan artan politik, ekonomik ve askersel gücüyle, insanlık toplumunun tarihsel gelişmesini belirleyen bir etken haline gelmiş bulunuyor. Ulusal kurtuluş hare-

keti önüne geçilmez biçimde büyüyor, utkudan utkuya ulaşıyor. Uluslararası işçi hareketi dinamik olarak gelişiyor, güvenli adımlarla ilerliyor. Bugün, sosyalizm, en güçlü dayanağını yüce Sovyetler Birliği'nin oluşturduğu bir tümel dünya sistemidir. Bu sistem, dünya devriminin ortak ulaşımdır. Sosyalizm, yeni toplum düzeni olarak, üç dünya devrimci kolunun iradesini ve gücünü simgeliyor. Pekin gericiiliğinin karşı-hücumu, son çözümde, aşılmaz bir engel olarak bu yeni toplumsal düzenle karşı karşıya gelecektir.

İnsanlık artık dünya emperyalizminin sosyalizme karşı giriştiği bir karşı-hücumla tanık olmuş bulunuyor (Rusya'da proletarya devrimine karşı 14 emperyalist devletin müdahalesini, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Sovyetler Birliği'ni yoketmek üzere Hitlerci faşistlerin giriştikleri saldırıyı, Vietnam'da doğan yeni toplumsal düzeni beşiğinde boğmak üzere Fransız sömürgecileri ve Amerikan emperyalistlerinin açtıkları saldırı savaşlarını anımsıyalım.) Bu karşı-hücumların tarihi, aynı zamanda emperyalizmin uğradığı ağır yenilgiler ve sosyalizmin şanlı utkuları tarihidir.

Son on yıl içinde Çin büyük devlet yayılcı politikası da bir dizi yenilgiye uğradı. Bunlar arasında, Çin gericilerinin Çin-Sovyet sınırında 1969 yılında giriştikleri askersel kışkırtıda uğradıkları yenilgiyi, Kamboç'da ulusal-demokratik devrimin kazanımlarını ortadan kaldırma denemesinin başarısızlığa uğratılmasını, sosyalist Vietnam'a karşı giriştikleri saldırı savaşında bozguna uğratılmalarını sayabiliriz. ÇHC yayılma ve hegemonya politikası, Çin Hindi ülkesi halkları, her türlü güçlükleri yenmekte, her üç ülke de konumlarını pekiştirme ve güçlendirme, tekparça halinde birleşme, Güneydoğu Asya'da barışın ve ulusal bağımsızlığın erişilmez bir kalesi, sosyalizmin ileri karakolu olma yolunda her türlü sınayı vermekte kararlı olduklarını gösterdiler. Vietnam, Laos ve Kamboç halkları arasındaki savaşım dostluğu, Güneydoğu Asya'da barış uğrunda savaşan ülkelerin çevresinde toplandıkları bir orta direk, istikrar, bağımsızlık ve serpilip gelişme ortadireği oluşturuyor. Bu dostluk, Sovyetler Birliği'nin ve sosyalist topluluğun kişiliğinde, tüm dünyada diğer devrimci güçlerin ve ilerici insanların kişiliğinde, Güneydoğu Asya ülkeleri halklarının Çin yayılcılığı ve hegemonizmi üzerinde kesin utkuya ulaşmalarının belirleyici etkeni olan sağlam bir dayanak buluyor.

Şimdi ÇHC yönetici çevrelerinin izledikleri politikanın özü, başta ABD olmak üzere dünya emperyalizmi ile uzlaşma ve anlaşmada, kurtuluşlarına kavuşan bağımsız ülkelere ve ulusal kurtuluş hareketine karşı davranışlarda, uluslararası yumuşama ve uluslararası gerginliği azaltma politikasına karşı savaşıma girişmede, silahlanma yarışını her türlü kızıştırmada, SSCB'ye diğer reel sosyalizm ülkelerine karşı büyük savaşlar açma hazırlığında ifadesini buluyor. Bu politikanın namlusu, herşeyden önce, Çin-Hindi ülkelerine yöneltmiş bulunuyor. Ama, sonunda, Güneydoğu Asya'nın öteki ülkelerinin de özümsemesi, ABD ve Japonya ile etki alan-

ları bölüşmeye gidilmesine ve buradan da dünya hegemonyası emellerini gerçekleştirmeye geçilmesi öngörülüyor. Bundan ötürü, ÇHC yöneticilerinin karşı-devrimci planlarına ve baltalama eylemlerine karşı tavır almak, yalnız Çin-Hindi ülkelerinin ve diğer Güneydoğu Asya devletlerinin davası değil, aynı zamanda tüm ilerici insanlığın ortak davasıdır. Çin-Hindi ve Güneydoğu Asya halkları, bir bütün olarak, doğallıkla, barış için ve bulundukları kesimde istikrarı sağlamak ve sürdürmek için sınıksız birleşmeli, kararlı ve ardıcıl bir savaşım yürütmelidirler. Bu halklar, aynı zamanda, barışı savunma ve toplumsal ilerleme amacıyla bir uluslararası cephe meydana getirilmesi sorununu gündeme almalıdırlar. Böyle bir cephe, SSCB'nin ve sosyalist topluluğun kişiliğinde güçlü bir dayanak bulacaktır.

Çin'in ve ABD emperyalizmi başta olmak üzere diğer savaş düşkünü güçlerin yayılma ve hegemonya politikası, tarihin gidişiyle ters düşüyor, insanlığın yasal ve haklı ümitleriyle çelişiyor ve bundan ötürü kesin bir başarısızlığa hükümlü bulunuyor. Barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm üstün gelecektir.

Devrimi savunma adına

Ali Nasır Muhammed

*Yemen Sosyalist Partisi MK Genel Sekreteri,
Yüksek Halk Konseyi Prezidyumu Başkanı,
Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti Başbakanı*

Geride bıraktığımız 1980 yılında, bizim için, partimizin yaşamı, halkımızın yaşamı bakımından politik önemi çok büyük olan bir olay oldu. Yemen Sosyalist Partisi (YSP) Olağanüstü Kongresi yapıldı. Daha toplanmasından çok önce (kongre 12-14 Ekim günlerinde toplandı), bu en yüksek parti forumunu sevinçle bekleyen Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti (YDHC) emekçileri büyük bir sabırsızlık içindeydiler. Tüm ülkede kongreyi karşılama hazırlıkları örgütlü biçimde sürdürüldü. Kongre sırasında, işçiler, köylüler, askersel personel, bütün emekçiler, yapıcı çalışmaları ve yaratıcı girişimleriyle, devrime ve anayurda bütün varlıklarıyla bağlılıklarını, şanlı politik öncüleri olan YSP'nin çizdiği yolda ilerlemekte kararlı olduklarını gösterdiler.

Partimizin Olağanüstü Kongresi, Birinci Kongre'de alınan bir özel karar gereğince bu kongreden iki yıl sonra toplandı ve «Yemen Devrimi'ni savunmak için, beş yıllık plânı gerçekleştirmek ve Yemen'in birleşmesini sağlamak için savaşımı geliştirelim!» belgisi altında geçti. İki kongre arasındaki dönemde, bu belge, ciddi güçlükleri aşarak, iç ve dış cephede nice tehlikeleri bertaraf ederek başardığımız çalışmanın ana içeriğini oluşturuordu.

Delegeler, YSP MK'nin eylem raporunu etraflıca görüştüler, oybirliğiyle onayladılar, bütün parti örgütlerine ve tüm üyelere, pratik eylemlerinde bu raporun içerdiği çıkarımları, hükümleri ve yönergeleri kılavuz edinme ödevini verdiler.

Dış politika sorunları

Kongre, geçen yıllar içinde edinilen deneyimin, YDHC'nin izlediği siyaset hattının doğruluğunu kanıtladığını belirtti. Bu siyaset hattı, temelde, toplumsal-politik düzenleri ayrı devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları ilkelerine, aynı zamanda tüm dünyada özgürlük barış, demokrasi ve sosyalizm savaşçılarının enternasyonal birliğine dayanıyor. YSP'nin ve devletimizin uluslararası alandaki eyleminin ana doğrultusu, sosyalist perspektifli ulusal-demokratik devrimin sorunlarını kesinlikle çözüme kavuşturmanın, emekçi halk için yeni, mutlu yaşamı kurmanın elverişli dış koşullarını sağlamaktır. Biz, bununla birlikte, sömürgecilige, emperyalizme,

faşizme ve ırkçılığa karşı savaşım verenlere bundan böyle de elimizden geldiğince yardım etmeyi ve destek olmayı kendimiz için enternasyonal ödev sayıyoruz.

Son yıl içinde, uluslararası durumda daha kötüye doğru bir dönüm oldu; gezegenimiz üstünde yeniden savaş tehlikesi bulutları yoğunlaşmaya başladı. Böylesi durum ve koşullar altında barışı ve halkların güvenliğini savunma, en saldırgan emperyalist çevrelerin ölümcül tehlikeler gizleyen plânlarını başarısızlığa uğratma savaşımını etkinleştirme ve genişletme gerekliliği olanca ciddiyetiyle kendini gösteriyor. Partimizin kanısınca, bu, günümüzün en önemli sorunu ve ödevidir. İdeoloji ve politikaya ilişkin diğer sorunlar konusundaki konumları ne kadar farklı olursa olsun, tüm geniş toplumsal katmanlar, bu ödevin gerçekleştirilmesiyle nesnel olarak ilgilenmektedir.

Arap dünyasında da, bizler, emperyalizmin, siyonizmin ve yerel gericiliğin güçlü baskısına tanık olmuş bulunuyoruz. Emperyalizm, siyonizm ve yerel gericilik, Arap halklarının kurtuluş savaşımı kazanımlarını her ne pahasına olursa olsun yoketmek, bu halkların ulusal bağımsızlık ve egemenliğini baltalamak, Yakın Doğu'da kendi politik, ekonomik ve askersel egemenliklerini güçlendirmek, Filistin'de ve işgal edilen diğer topraklarda siyonizmin hükümranlığını sonrasızlaştırmak, Filistin sorununu yok saymak ve gündemden çıkartmak istiyorlar. Ve bir yandan da, Arap özgürlük savaşçıları ile tüm dünyada bağımsızlık ve devrim güçleri, öncelikle güçlü Sovyetler Birliği'nin başı çektiği sosyalist topluluk ülkeleri arasındaki stratejik bağlaşma ilişkilerine kama sokmaya çalışıyorlar.

Emperyalizm ve yordakçıları, bu hedeflerine ulaşma yolunda, çeşitli manevralara başvuruyor, bütün araç ve yöntemlerden yararlanıyorlar. Bu çabalar, herşeyden önce, Arap ülkelerinde yurtsever rejimleri sarsmayı ve ortadan kaldırmayı amaçlıyor. Bu rejimler üzerinde politik ve ekonomik baskı yapıyor, bunlara karşı baltalama eylemleri düzenleniyor, açık veya gizli karşı-devrimci elemanlar, bu arada bir yandan da din perdesi arkasında gizlenmek isteyenler, özendiriliyor ve destekleniyor. Dünya emperyalizminin taktiğinde, tek tek Arap ülkeleri arasında, Arap dünyasının ilerici-yurtsever birlikleri arasında bölünmeyi arttırmayı ve derinleştirmeyi, aralarında sürtüşme ve çatışmalar yaratmayı, onların dikkatlerini ayrı dinsel ve bölgesel karakterli topluluk anlaşmazlıklarına yöneltmeyi amaçlayan entrikalar önemli bir yer tutuyor. Emperyalist devletler ve öncelikle ABD, bir yandan, kuvvet gösterilerinde bulunuyor, Hint Okyanusu ve Umman Denizi'nde büyük silâhlı birlikler ve savaş gemileri yığınakları yapıyor, bölgemizde askersel üsler kuruyor, askersel paktlar ve bloklar oluşturmaya çabalıyorlar.

Oman, Somali ve Mısır ABD'yle bir dizi anlaşmalar yaptılar. Bu anlaşmalarla, sözü geçen üç ülke, ABD'ne askersel «kolaylıklar» göstermeyi ve

bu arada askersel üsler kurma ve kullanma hakkını tanımayı üstleniyor. Anlaşmalarda, aynı zamanda, ABD'nin son zamanlarda dilden düşürmedikleri «yaşamsal önemli çıkarlar»ını «savunma» düşüncesiyle oluşturduğu «erken müdahale güçleri» bileşiminden bazı Amerikan birlikleri ile Mısır ordusunun ortak «manevralar» yapması öngörülmüyor. Partimiz bu anlaşmaları bölgemiz devletlerinin güvenlik ve egemenliği için büyük bir tehlike sayıyor. Emperyalistler, bölgemizde gerginliği körükleyerek, yerel anlaşmazlıklar kışkırtarak, Yakındoğu ve Ortadoğu petrol kaynaklarına el atmak, bu kesimdeki halkların kurtuluş hareketini boğmak amacıyla bir silâhlı müdahale için elverişli koşullar yaratmaya çalışıyorlar. YDHC, İran ve Irak arasında, her iki ülke halklarının çıkarlarına ters düşen, onları ortak düşman emperyalizme, siyonizme ve gericiliğe karşı savaşımdan saptıran ve açık emperyalist müdahale için vesile yaratan çatışmanın barışçı görüşmeler yoluyla çözülmesinden yana olduğunu açıklıyor.

Camp David komplosu, Arap ulusal kurtuluş hareketini baltalamada ana halka olmaya devam ediyor. Ne var ki, Arap halklarının ve her şeyden önce Filistin halkının, Arap dünyası ilerici, yurtsever güçlerinin, özellikle kesin davranış ve direniş cephesine katılanların dirençli savaşımları sayesinde, komplocular büyük bir yalnızlığa itildiler. Son zamanlarda, Camp David'i çıkmaz sokaktan kurtarma denemelerinde bulundukları görülüyor. Ve belki de, bu denemelerin en tehlikelisi «Avrupa girişi»dir. Bazıları, bunu, Batı Avrupa devletlerinin Yakındoğu ve Filistin sorunuyla ilgili konumunda bir «köklü değişme»nin kanıtı olarak reklâm ediyorlar. Partimiz, bu «Avrupa girişi»nin Camp David hattıyla çelişmediği bir yana, bu hattın bir uzantısı olduğu, Filistin halkının yasal ulusal hakları uğrındaki haklı savaşımlarını önleme ve durdurma denemeleri yolundan yürüme anlamına geldiği kanısındadır.

Emperyalizm, siyonizm ve gericiliğin birleşik güçlerinin büyük bir hisımla giriştikleri taarruz, her şeyden önce Arap dünyasında yurtseverlerin oluşturdukları müfrezelerin sıkı bir birlik halinde toplanmaları, bölgemizde ilerici anti-emperyalist temel üzerinde savaşım dayanışmasının güçlendirilmesi sorununu ön plâna getiriyor. Ülkemiz, Arap devletlerinin ortak aksiyonlarına her suretle destek olmaya, hazırlanmakta olan komploları başarısızlığa uğratmak amacıyla işbirliği ve eylemlerde koordinasyon için daha etkili yollar ve yöntemler aranmasına yardıma devam edecektir. Biz, bununla birlikte, geçen yıl Kasım ayında, Amman'da, asıl ilgili ülkelerin, yani Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ), Suriye ve Lübnan, aynı zamanda Libya, Cezayir ve YDHC'nin dışında yapılan Arap ülkeleri devlet ve hükümet yöneticileri toplantısını, ulusal dayanışmayı baltalar nitelikte, ABD emperyalizmine, Camp David pazarlığına katılanlara sinsî plânlarını gerçekleştirmeleri bakımından yolaçar nitelikte buluyoruz.

Arap ulusal kurtuluş hareketinin sosyalist devletlerle ve en başta Sov-

yetler Birliği'yle ilişkilerin güçlendirilmesi, bu hareketin gelişmesinin ve dünya devrimci süreci içinde oynadığı rolü artırmanın önemli koşuludur. YSP Birinci Kongresi'nden bu yana geçen dönem içinde, sosyalist toplulukla devletlerarası ve partilerarası ilişkilerimiz, bütün alanlarda bir hayli gelişti. YDHC'nin gözlemci olarak Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ne kabul edilmesi, devlet ve parti yöneticileri düzeyinde karşılıklı ziyaretler, politik, ekonomik ve diğer sorunlar üzerinde yapılan önemli anlaşmalar, SSCB ve DAC ile imzalanan dostluk ve işbirliği antlaşmaları, tümüyle, sosyalist dünya ile karşılıklı ilişkilerimizin ulaştığı yüksek düzeyin parlak örnekleridir. Biz bu dostluk ve işbirliği ilişkilerine, ülkemizde devrimci sürecin nesnel gelişmesi gereksinimlerine, Yemen devrimci hareketinin sorunlarına, tüm Arap halklarının kurtuluş savaşımı çıkarlarına uygun düştüğü için değer veriyoruz.

Partimizin bayrağında Yemen'in birliği belgisi yazılıdır. Olağanüstü Kongre, bu kutsal amaca barışçı yollardan ve demokratik temel üzerinde varılması çabalarına devam edilmesi gerekliliğini vurguladı. Birlik, halkımızın özlem ve emellerinin gerçekleştirilmesine hizmet edecek, sosyal gelişmesine güçlü bir atılım kazandıracaktır. Birlik, aynı zamanda, bölgede istikrarın artırılmasına ve güvenliğin sağlamlaştırılmasına reel bir katkı olacak, emperyalizme, siyonizme ve gericiliğe karşı savaşımın daha da etkinleşmesine yardım edecek, ilerici bir temel üzerinde Arap birliğine doğru yol açacaktır. Ne var ki, her Yemenli yurttaşın yürekten benimsediği bu dava, bunda yararı olan toplumsal güçlerin orantı ve etkisi doğru biçimde anlaşılmadan, soruna duygusal-idealist yaklaşımdan vargeçilmeden, çözüme kavuşturulamaz.

Biz, kendi egemenlik ve etkilerinin yazgısı bakımından endişeye düşen emperyalizmin ve gericiliğin, halkımızın özlem ve emellerine karşı, partimizin hedeflerine karşı komplolarına ara vermeyeceklerini anlıyoruz. Emperyalizm ve gericilik, ortadaki bölünmeyi sonsuzlaştırmaya, kargaşa tohumları saçmaya, Yemen halkını kardeş kırımı savaşına doğru itelemeye, diyalog, yakınlaşma ve koordinasyon yolunu dinamitlemeye olanca güçleriyle devam edeceklerdir. Olağanüstü Kongre, bütün bu sinsi plânlara karşı kesin bir direniş gösterilmesi gerektiğini belirtmiş bulunuyor.

Ekonomik gelişme sorunları

Kongrede ülkemizin halk ekonomisi gelişme sorunları etrafılı biçimde çözümlendi. Sonuç olarak, ekonomik kuruluş alanında partinin politikasını pratikte gerçekleştirme ve halk yığınlarının yaşam düzeyini yükseltme sürecinde ortaya çıkan yetersizlikleri gidermek ve karşılaşılan güçlükleri aşmak üzere bilimsel temele dayalı önlemler belirlendi.

Biz, plânlı ilerleme hareketini bir hayli güç koşullar altında sağlaya-

bildik. Elde ettiğimiz kaydedeğer olumlu sonuçlar tuttuğumuz yolun doğru olduğunu gösteriyor. İlk beşyillik plân (1974–1978) yerine getirilmiş bulunuyor. Halen ikinci beşyillığın (1979–1983) plânı gerçekleştiriliyor.

Birinci beşyillik döneminde, genel toplumsal ürün $\frac{0}{0}$ 51, ulusal gelir $\frac{0}{0}$ 43, insan başına gelir de $\frac{0}{0}$ 25 arttı. Sanayi ürünleri üretimi $\frac{0}{0}$ 167, tarım ürünleri $\frac{0}{0}$ 32, balık avı hacmi $\frac{0}{0}$ 137 artış gösterdi. Yapıcılık kapasitesi 4,2 misli genişledi, taşımacılık 3,3 kat, ticaret 2,1 kat çoğaldı.

Halk ekonomisinin yapılışında ciddi değişimler oldu. Toplumsal üretimde devlet kesiminin payı 1973'te $\frac{0}{0}$ 24,6'dan 1978'de $\frac{0}{0}$ 52'ye, karma kesimin payı da aynı sırayla $\frac{0}{0}$ 2'den $\frac{0}{0}$ 6,3'e çıktı. Özel kesimin payı ise, $\frac{0}{0}$ 61,3'ten $\frac{0}{0}$ 30,4'e düştü. Yalnız kooperatif kesiminin göreceli payı, pratik olarak değişmedi, $\frac{0}{0}$ 11–12 dolayında kaldı.

Bu veriler, ülkemizde devlet kesiminin halk ekonomisi gelişmesinde yönetici güç haline geldiğini gösteriyor. YSP, bu kesimi daha öteye güçlendirmeyi içinde bulunduğumuz dönemin politik-ekonomik buyruğu sayıyor; sosyalist perspektifli ulusal-demokratik devrimin sorunlarını çözme yolunda başarılı ileri hareketin zorunlu ön koşulu sayıyor; dünya kapitalist pazarına bağımlılığı azaltmanın çaresi sayıyor; sosyalist topluluk devletleriyle işbirliğinin önemli bir organik halkası sayıyor. Devlet kesiminin sosyal-ekonomik eylem örneği olarak işlev görmesini sağlayabildiğimiz takdirde, bilimsel sosyalizm fikirlerini halk yığınları arasına götürüp yerleştirmeyi, emekçilerin partimiz tarafından izlenen siyaset hattına inanç ve güvenlerini sağlamlaştırmayı, onları YSP etrafında daha sıkı biçimde birleştirmeyi başarabileceğimizi söylemek hiç te abartma olmaz.

Üreticilerin bir örgüt biçimi olarak, onları yarı-feodal ve yarı-kapitalist sömürü ilişkilerinden kurtaran örgüt olarak, kooperatifler de, ülkemizde halk yığınlarının çok büyük bir kazanımıdır. Ne var ki, kolektifleştirme sürecinin daha öte genişletilmesi ve geliştirilmesi, bu alanda son yıllarda ortaya çıkan güçlüklerin giderilmesiyle bağlıdır.

Birinci beşyillik döneminde kooperatif kesimi pratik olarak yerinde sayıyordu. Bunun nedeni, daha çok, tarımda ve balıkçılıkta üretim ilişkilerinin kooperatifler meydana getirilmesi yoluyla yeniden kurulmasına ekonominin bu kollarında üretim güçlerinin reel gelişmesinin eşlik etmemesiydi, bununla atbaşı gitmemesiydi. Öte yandan, «sol» oportünistlerin, yani kooperatif hareketinin özelliğini dikkate almayan ve öncelikle fiyatlar, pazarlama idare işleri v.b. alanında bir hayli zararlara yol açan bazı önlemleri uygulayanların eylemlerinin sonuçları da gecikmemişti.

YSP Merkez Komitesi ve Politik Bürosu, durumu düzeltme çalışmalarına girişti. Bu yönde bütün dikkatler, kooperatiflerin ekonomik eyleminin yönetimini iyileştirme, bu sorunla ilgili parti yönerge ve direktiflerini kesinlikle yerine getirme, kooperatif kesiminde yöneticilerin mesleksel bilgi ve yetenek düzeyini yükseltme işleri üzerinde toplandı. Alınan önlemlerin

olumlu sonuçları daha 1979–1980 yılında görölmeye başlandı. Ama, bu sonuçların en dolgun biçimde bundan böyle kendini göstereceği bekleniyor.

Diğer bazı güçlükler ve karmaşık durumlar, öncelikle sömürgeleşmiş ağır kalıttan doğan, aynı zamanda ülkemizin halen içinde bulunduğu geçiş evresinin karakteriyle koşullanan güçlük ve karmaşıklar da, ulusal ekonomimizin dinamik ilerlemesine engel oluyordu. İkinci beş yıllık ana doğrultularını belirleyen ve onaylayan YSP Birinci Kongresi'nden sonra, YDHC emekçileri, ödev olarak verilen hedefleri sosyal-ekonomik ilerleme yolunda ileri bir adım sayarak, büyük bir coşku ve heyecanla beşyillığı gerçekleştirmeye koyuldular. Ne var ki, 1979 yılı halk ekonomisi çalışmalarının sonuçları üzerinde yapılan çözümleme, sadece coşku ve heyecanın yeterli olmadığını gösterdi. Plânın yaşama geçirilmesi, plânlama ve yönetimin niteliğine, emeğin örgütlenmesine, üretimde teknik donatım düzeyine, bütün mekanizma, araç ve gereçlerin etkinlikle kullanılmasına büyük ölçüde bağlıdır. Ne var ki, bütün bu alanlarda durum ortaya konulan istemlere yanıt verebilecek düzeyde değildi. Bu da, daha çok, ekonomik gelişme politik hattında düzeltmeye, yetersizlik ve kusurları gidermeye ilişkin kararların çoğu kez kâğıt üzerinde kalmasından, gerekli adımların bir hayli gecikmeyle atılmasından ileri geliyordu. Sonuç olarak, genel toplumsal üretim artışı, 1979 yılında – ülkemize göre –, bir hayli düşük, ancak % 4,4 oldu. İstedığımız ve beklediğimiz düzeyin çok altında olan bu sonuçlar, sosyal-ekonomik duruma olumsuz biçimde yansdı.

Olağanüstü Kongre'miz, bu durumları, YSP Birinci Kongresi'nden bu yana geçen iki yılın deneyimini, aynı zamanda YDHC'nin gözlemci olarak EYK'ne alınmasını ve artık bizim gelişme plânlarımızın diğer EYK üyesi ülkeler halk ekonomisi plânlarıyla uyumlanması sorununu gündeme getiren yeni durumu dikkate alarak, ikinci beşyılığın, kesin biçimini alan 1981–1985 yılları plânının ana doğrultu ve göstergelerini görüştü ve onayladı. Bu plânın işlenmesi ve görüşülüp kabul edilmesi, ülkemizde halk ekonomisi plânlamasını yetkinleştirme yolunda yeni, daha yüksek bir evreyi oluştuyordu. İkinci beşyillık plân, genel toplumsal üretimin öngörülen dönem içinde % 61, ulusal gelirin de % 62 artırılmasını öngörüyor. Bu, elbette karmaşık, ama tamamen reel bir ödevdir. Plân hedefine ulaşabilmek için, bütün maddesel-parasal, üretimsel olanak ve rezervlerin seferber edilmesi, olanca dikkat ve çabaların temel sorunların çözümü üzerinde toplanması gerekiyor. Bu temel sorunlar arasında, her şeyden önce, emek üretkenliğinin artırılmasını, üretim düzeyi ile iş ücretleri ölçüsü, kadroların seçimi, yetiştirilmesi ve dağılımı arasında isabetli orantılar sağlanmasını; işletmenin kendi giderlerini kendinin karşılaması ilkelerinden daha iyi yararlanılmasını; emeğe doğru ve candan ilgili bir yaklaşım eğitimi çalışmalarına hız verilmesini sayabiliriz.

Ülkemizde ilerici rejimin güçlenmesi, halk yığınlarının genlik düzeyinin yükseltilmesi belirlenen plânların başarıyla yaşama geçirilmesine bağlıdır. Yarın nasıl yaşayacağımız, bugün nasıl çalıştığımıza bağlıdır. YSP'nin ideolojik yolunun ve izlediği politik hattın doğruluğu sayesinde, yeni ve insancıl toplumu kurmada emekçilerin yaratıcı potansiyeline, coşku, heyecan ve özverisine dayanma sayesinde, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist topluluk devletlerinin karşılık gözetmeyen etraflı yardımı sayesinde, ülkemizde, sosyal-ekonomik gelişme alanında dikkate değer sonuçlar elde edildi. Ama bu, artık bütün sorunların çözüme kavuşturulduğu demek değildir. Sağlam bir ulusal ekonomi yaratma yolundaki engel ve güçlükleri başarıyla aşabilmek için, çok daha büyük bir dayanı ve dirençle çalışılması gerekiyor.

Partinin yönetmenlik rolünün yükseltilmesi

Emperyalizm ve gericilik, gelişme halindeki ülkelerde ve bu arada YDHC'de ilerici rejimleri sarsma ve baltalama yolunda, bu rejimlerin karşılaştıkları nesnel güçlüklerden yararlanmaya da büyük önem veriyorlar. Bu nedenle, devrimci sürecin gelişmesinde, ortaya çıkan tehlikelerin bertaraf edilmesinde, öznal etken, yani öncü partinin güçlendirilmesi, toplumda oynadığı yönetmenlik rolünün yükseltilmesi olağanüstü büyük bir önem kazanıyor. Bu amaçla, bilimsel sosyalizm teorisini benimsemiş ve bu teoriyle donanmış olan partinin, emekçilerin üretimsel ve sosyal etkinliğini yönlendirme sanatını daha iyi kavraması gerekiyor. Bu cümleden olarak, örgütsel-partisel çalışma yöntemleri geliştirilmeli ve zenginleştirilmeli, özellikle partinin ideolojik-politik ve örgütsel birliği sağlamlaştırılmalı, gerek sağ, gerekse «sol» her türlü oportünist sapmalara karşı kesin bir direniş gösterilmelidir. Yeni tipten öncü parti, ideolojik-politik ve örgütsel birlik olmadan, öncü sıfatıyla, yönetici güç sıfatıyla eylem gösteremez, devrimci süreci belirlenen hedefler doğrultusunda yönlileyemez.

Partimizin yönetmenlik rolünü yükseltme savaşımında, parti içinde demokratik santralizm ilkesini yerleştirme çalışmaları en önemli yeri alıyordu. Bu yöndeki çalışmalar, parti disiplininin güçlendirilmesini sağlıyor, aynı zamanda parti organizminin sağlığını tehlikeye düşürebilecek bir kötü huylu urun belirmesine olanak vermeksizin, sapma eğilimlerinin vakitlice meydana çıkarılmasına yardım ediyordu.

25-26 Haziran 1978 olayları (!), YSP'nin günlük eyleminde, parti-içi yaşamda, devrimci gelenekleri güçlendirme çalışmalarını büyük bir atılımla canlandırdı. Kollektif yönetim ve kişisel sorumluluk gibi, parti ve devlet organlarının çalışmalarında koşutluk ve işlemlerin ikilenmesine son verilmesi gibi istemlerin reel olarak gerçekleştirilmesi yolunda çeşitli ön-

(!) Başında Salem Rubeya Ali'nin bulunduğu sol-oportünist grup tarafından düşünülen darbe denemesinin giderilmesi sözkonusu. *Not. Red.*

lemler alındı. Her türlü aksamaya, özellikle gerek partide, gerekse ülke-
deki devrimci süreç çerçevesi içindeki ilerici sınıfsal ve ideolojik değişim-
lere uymayan eski ve geri ilişkileri sürdürme eğilimlerine karşı uyanıklık
artırıldı. Bu gibi olgularla savaşında yeterince ardıcıl olmayan davranış-
lar, parti ve devlet organlarının, oportünist ve gerici karakterli kişisel
çıkarların tatmin edilmesine yarayacak âletler haline gelmelerine, devrimi-
mize ciddi zararlar verecek biçimde yozlaşmalarına elverişli bir ortam
yaratmış bulunuyordu.

Bugün, parti sıralarında, parti-içi yaşamın temel ilkelerinin en büyük
titizlikle korunmasının yaşamsal önemi olduğu anlayışının iyice benimsen-
diğini ve güçlenmekte olduğunu memnuniyetle kaydedebiliriz. Bu titizlik
ve gelişme, partinin ideolojik-politik ve örgütsel birliğinin, yaşamsal önem
taşıyan birçok sorun üzerinde parti üyelerinin yaptıkları oybirlikli konu-
şmalarda ifadesini bulan birliğin güçlendirilmesine elverişli bir temel
yaratmaktadır.

YSB Birinci Kongresi'nden sonra olanca dikkatimizle çözümüne giriş-
tiğimiz büyük sorunlardan biri de, partinin sosyal-sınıfsal yapısını, aynı
zamanda partinin yönetmenlik işlevinde nitel bileşimi iyileştirme, parti
sosyal bileşiminde işçilerin ve diğer emekçilerin göreceli payını artırma
sorunu oldu. Partimizi, işçi sınıfının ideolojisini kılavuz edinen örgüt ola-
rak, bu karakteriyle pekiştirme, halk yığınları arasındaki etki ve saygın-
lığını artırma davasını, ancak bu sorunu, yani sosyal-sınıfsal yapısını iyi-
leştirme ve sosyal bileşiminde işçilerin ve diğer emekçilerin göreceli pa-
yını artırma işini başararak çözüme kavuşturabileceğimiz söz götürmez.

Bu arada, iki büyük önlem, yani parti biletlerinin (kimlik belgeleri) yenilenmesi işlemi ve tüm YSP örgüt basamaklarında seçimler gerçekleştirildi. Partinin her üye ve aday üyesiyle şahsen konuşmaların öngörüldüğü parti biletlerini değiştirme işlemi örgütsel ve politik-eğitimsel bakımdan büyük bir önem taşıyordu. Bu işlem, partililerin görüşlerinin anlaşılmasına olanak verdi, teorik ve pratik çalışmalarda yetersizliklerin giderilmesine, partinin yöneticileri ile sıra üyeleri geniş yığınları arasında birlik ve dayanışmanın güçlendirilmesine yardım etti.

Parti biletlerinin yenilenmesinden hemen sonra seçim kampanyası başladı. Partinin kurulmasından beri ilk defa olarak, bütün örgüt basamaklarında seçimler yapıldı. Bu uygulama, kampanyaya özel bir anlam ve önem kazandırdı, bir bütün olarak parti yönetim organlarının nitel bileşimini iyileştirmede seçimlerin önemli bir yer tuttuğunu belirledi.

Biz, YSP'yi örgütsel bakımdan güçlendirmek için gereken koşulları yaratmayı tamamlamakta kesinlikle kararlıyız. Bu, her şeyden önce, parti disiplinini güçlendirme ve en büyük titizlikle uygulama, parti üyelerinin görüşlerinde ve pratik eylemlerinde sağlam bir birlik yaratma, örgütsel, ideolojik ve politik alanda YSP'nin izlediği siyaset hattı etrafında sınıksız

birlik sağlama savaşının dirençle yürütölmesini ve sonuçlandırılmasını gerektiriyor. Biz, ancak, bu yoldan yürüyerek, partinin davasını, tüm halkın davasını utkuya ulaştırabiliriz.

YSP Olağanüstü Kongresi, Yemen halkının en içten özlem ve emellerini gerçekleştirme, ana çizgileri artık günden güne daha açık belirmekte olan yeni toplumu kurma yolunda önemli bir aşama oldu. YDHC emekçileri, şimdi, kongre tarafından kendilerine verilen ödevleri yerine getirme yolunda gergin çalışmalar içindedirler. Emekçilerimiz, parti tarafından belirlenen politikanın doğruluğuna tamamiyle inanmakta, yurdumuz toprakları üzerinde bilimsel sosyalizm bayrağının daima dalgalanması, özgürlük ve ilerlemenin dayanağı olarak ölkemizin güçlenmesi ve boy atması için her zaman özveriye hazır bulunmaktadır.

Emperyalizme karşı, sosyal ilerleme uğrunda

Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi ile «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin ortaklaşa düzenledikleri «İşçi ve ulusal kurtuluş hareketlerinin emperyalizme karşı, sosyal ilerleme uğrunda savaşmaları» konulu bilimsel konferansın materyallerini yayınlamayı sürdürüyoruz. Aşağıda, «Yeni-sömürgeciliğe karşı, uluslararası ekonominin demokratik yoldan düzenlenmesi» sorununun incelendiği İkinci Komisyonunda söz alanların konuşmalarının özetini sunuyoruz.

YENİ-SÖMÜRGEÇİLİĞİN SÖMÜRÜSÜNE KARŞI SEÇENEK

Konferansa katılanlar yeni bir uluslararası ekonomik düzen istemini destekleyerek, bu istemin anti-emperyalist içeriğinin derinleştirilmesi, sosyalist topluluğun dünya çapındaki ekonomik ilişkilerin demokratikleştirilmesi savaşımındaki rolü, halkların dünya ölçüsünde olduğu gibi, aynı aynı ülkelerde yeni-sömürgeciliğe karşı hücumlarının daha da geliştirilmesi konuları üzerine özel bir önemle eğilmişlerdir. Söz alanlar, adalete uygun uluslararası ekonomik ilişkileri engelleyenlerin başında emperyalizmin yer aldığını belirtmişlerdir.

Halkların yaşamsal istekleri

Şri Lanka Komünist Partisi MK başkan yardımcısı *Pieter Keuneman* şöyle dedi: Gelişmekte olan ülkeler ekonomisinin 70'li yıllarda şu ya da bu biçimde büyümesinden değil, tersine, sarsılmasından söz edilebilir.

Emperyalizmin dünya sosyalizminin ve ulusal kurtuluş hareketinin utkusu karşısındaki tepkisini temsil eden yeni-sömürgecilik günümüzde çeşitli dallara ayrılmış, daha ince biçimler almıştır ve «kollektif sömürgecilik» yönünde sürekli gelişmekte ve yetkinleşmektedir. Emperyalist çevreler yeni kurulmuş olan devletlerin ekonomik zayıflıklarından ustaca yararlanmaktadır. Bu zayıflık, geçmişteki sömürgecilik sisteminin kalıtı ve devamıdır. Bu nedenle yeni kurulmuş devletlerden birçokları politik bağımsızlıklarına kavuştuktan sonra dünya çapındaki kapitalist ekonomiye sadece bağımlı olmakla kalmamışlardır. Bunlar dünya kapitalizminin derin bir bunalım geçirdiği bir dönemde zayıf gelişmelerini kapitalist yolda yürümele güçlendirmeye çalışmaktadırlar. Bunun yanı sıra yeni-sömürgecilik geçmişe kıyasla daha büyük bir esneklik göstererek, kendilerine koşulların ve güçler dengesinin değişmesine uyma olanağı sağlayan bir mekanizma meydana getirmişlerdir.

Gelişmekte olan ülkelerin doğrudan doğruya anti-kapitalist olmayan

yeni bir uluslararası ekonomik düzen istemeleri, emperyalizme ve yeni-sömürgecilğe karşı savaşımında potansiyel olarak önemli bir rol oynamaktadır. Ama bu isteğin olumsuz yanları da vardır. Ve bu, gelişmekte olan ülkelerin birçoğunun başında bulunan hükümetlerin burjuva kökeninden ileri gelmektedir. Örneğin, sosyalist ülkelerin uluslararası ekonomik sistemdeki rolünün küçümsemesi eğilimine tanık olmaktadır. Pratik öneriler yürürlükteki ilişkilerin değişmesine değil, daha fazla uluslararası kapitalist ilişkilerin düzenlenmesi yöntemlerinin değiştirilmesine yöneliktir. Bu arada dünya ölçüsündeki ekonomik ilişkilerin demokratikleştirilmesinin rolünün küçümsemesi, yeniden dağıtım ile ilgili etmenlerin öneminin abartılması eğilimi ortaya çıkmaktadır.

Böyle olsa da, günümüzde ortaya atılan istekler her ne kadar emperyalizme karşı doğrudan doğruya meydan okuma değilse de, emperyalistlerin manevra olanaklarını sınırlandırmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde sınıfsal kutuplaşmanın artmasına koşut olarak, özellikle transnasyonal korporasyonlara yönelik, daha köklü istekler de ileri sürülmektedir. Buna, başta işçi hareketi olmak üzere yığınların aktif baskısı ve bunun yanı sıra yeni kurulan devletlerden bazılarının sosyalist gelişme yolunu seçmeleri neden olmaktadır. Bu gibi ülkelerde yabancı sermayenin ulusallaştırılması, ülkenin öz hammadde kaynaklarından yararlanılması, sosyalist ülkelerle ilişkilerin geliştirilmesi, yeni-sömürgecilik kurumlarının ortadan kaldırılması istemleri ortaya atılmaktadır.

Dünya çapındaki kapitalist sisteme bağımlılık sürdürülürken ve bir ülkede toplumsal-ekonomik değişiklikler yapılmazken gerçekten adil uluslararası bir düzen meydana getirmenin olanaksızlığı gitgide daha açık biçimde ortaya çıkmaktadır. Yeryüzündeki bütün devrimci güçler, gelişmekte olan ülkelerin istekleriyle dayanışma göstermekte, yeni-sömürgecilerin sorunları bitmez tükenmez ve verimsiz bir «Kuzey-Güney diyalogu» haline getirme denemelerine karşı savaşım yürütmekte ve hareketin, dünya ölçüsündeki ekonomik ilişkilerin daha ciddi bir biçimde düzenlenmesi yönünde yürütmesine yardımcı olmaktadır.

Bizim kanımıza göre, gelişmekte olan ülkelerdeki geniş yığınsal savaşımın büyümesi, dünya devrimci sürecindeki üç temel kol arasında daha sıkı bir birlik sağlanması ve yeni-sömürgecilğe karşı, yeni bir uluslararası ekonomik düzen sağlanması için yürütülen savaşımın barış, silâhsızlanma ve yumuşama uğrunda savaşım ile kaynaştırılması eninde sonunda çözümlayici bir rol oynayacaktır.

Gine Demokrat Partisi Merkez Komitesi müfettişlerinden *Laye Camara* konuşmasında şunları belirtti: Dünya ölçüsündeki ekonomik ilişkilerin bugünkü sistemi, insanlığın büyük bir kısmının sömürü aracı sayıldığı dönemde biçimlendirilmiştir. Gelişmekte olan ülkeler politik bağımsızlıklarına kavuştuktan sonra, sosyalist devletlerin desteğiyle uluslararası ekonomik

ilişkilerin demokratikleştirilmesi için savaşım yürütmeye başladılar. Bu ülkelerden her biri, kendi ölçüsünde, uluslararası ekonomik ilişkilerde sömürünün başlangıçta sınırlandırılmasını ve daha sonra da kökünün kazınmasını istemektedirler.

Gine halkı, onun partisi ve hükümeti, yeni, daha demokratik ve adaletle daha uygun bir düzen meydana getirilmesi gerekliliğini duyarak yeni-sömürgecilğe karşı savaşımda «Yardımsız yaşamamıza yardımı olmayacak her türlü yardım reddedilmelidir» ilkesini kılavuz edinmektedir. Afrika ülkeleri arasındaki işbirliğinin temel amacı, Afrika'nın ekonomik bakımdan bağımsız gelişebilmesidir. Ne var ki, ülkenin ekonomik bakımdan kendisini yalıtılmasıyla olmaz. Amacımız, ülkelerimizin gerçek sahibi olmak, başka ülkelerle ilişkilerimizde bağımsız davranabilmektir. Yeni ekonomik düzenin niteliği anti-emperyalisttir ve ancak tüm anti-emperyalist güçlerin sınıfsal dayanışmasıyla meydana getirilebilir.

Lübnan Komünist Partisi Kültür ve Ekonomi Sorunları Komisyonu Başkan Yardımcısı *Abdullah Fadi* şöyle dedi: Bazı kimseler yeni bir ekonomik düzen belgisine, uzun süreli bir perspektifte, emperyalizmin temel çıkarlarıyla çelişmeyen bir anlam vermektedirler.

Oysa yeni bu düzen uğrunda savaşım sınıfsal bakımdan «tarafsız» olamaz. Bu savaşım, halkların emperyalist sömürüne karşı yöneliktir ve ulusal kurtuluş hareketinin sosyalist yönde gelişmesine sınıksız bağlıdır. Deneyimlerin gösterdiği gibi, endüstrileşmiş kapitalist ülkelerle gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerindeki düzey farkı, hiçbir zaman sadece nicel bir karakter taşımamıştır. Bu fark, herşeyden önce niteldir ve bunu emperyalist egemenliğin durmaksızın yenileşen biçimleri saptamaktadır. Dolayısıyla egemenlik ilişkileri ortadan kaldırılmadan bu farkın yok edilmesi olanak dışıdır. Dengenin bugünkü uluslararası emek bölüşümüne katılmakla sağlanabileceği kanısının artık bir düşünüş olduğu anlaşılmıştır. Yeni ekonomik düzen hemen sağlanamaz, onun, birçok aşamalardan geçmesi kaçınılmazdır. Ve yeryüzündeki en geniş devrimci-demokratik güçlerin çeşitli biçimlerde çetin savaşımalar yürütmelerini gerektirmektedir.

Yemen Sosyalist Partisi MK'nin Ekonomik Sorunlar Şubesi Yönetmeni *Ahmed Al Salami* konuşmasında şunları belirtti: Bazı kimseler, yeni ekonomik düzenin kapitalizmden olduğu kadar, sosyalizmden de uzak bulunacak bir seçenek ve yeni bir biçim olduğunu ve gelişmekte olan ülkelere yönelik bulunduğunu ileri sürmektedirler.

Oysa bu ülkelerin ekonomik ve toplumsal gelişmesinde ve geri kalmışlıklarının ortadan kaldırılmasında «üçüncü» bir yol yoktur. Gerikalmışlığın, ezginin ve sömürünün yokedilmesine, bütün ulusal kaynakların ve zenginliklerin halk yığınlarını maddesel ve tinsel yaşam koşullarının iyileştirilmesi için kullanılmasına ancak sosyalizm olanak sağlamaktadır. Sömürü ilişkileri ancak bu yoldan yürümeyle tamamiyle ortadan kaldırılabilir ve

bunun yerini, tüm zenginliklerin halk yığınlarının, emekçilerin yararına kullanılmasına olanak sağlayan toplumsal iyelik temeline dayanan yeni üretim ilişkileri alabilir. Kapitalist yoldan yürümek, dünya emperyalizmine bağımlılığı sürdürmek, toplumsal çelişkilerin keskinleşmesine, üretim güçlerinin yozlaşmasına katlanmak demektir. Üretim güçleri, kapitalizmde her an bunalımlar ve diğer toplumsal-ekonomik etkenlerle karşı karşıya bulunurlar ve bunlar, halkın insanca bir yaşama kavuşmasına engel olurlar. «Üçüncü» yol ile ilgili bütün savlar eninde sonunda kapitalist yolu benimseme anlamını taşır.

Gelişmekte olan ülkelerde yürütülen savaşımın başarıları sadece o ülkelerdeki güçlerin öz çabalarının sonucu değildir. Buna sosyalist sistemin varlığı ve başta Sovyetler Birliği olmak üzere dünya politikasında önemli bir rol oynayan ve gelişmekte olan ülkeleri destekleyen devletler grubunun gücü yardım etmektedir.

Hindistan Komünist Partisi MK Uluslararası Şubesi üyelerinden *Raman Mazumbar*, gelişmekte olan ülkelerin anti-emperyalist çıkarlarının eylemlerinin ortak platformunu oluşturduğunu söyledikten sonra konuşmasını şöyle sürdürdü: Böyle olsa da, uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesi hareketindeki merkezkaç eğilimler çoğu kez birbirine uymayan, hattâ çelişen konumlar ortaya çıkarmaktadır. Örneğin, gelişmekte olan ülkelerden birçoklarının yönetici çevrelerinin dünya ekonomisinin yeniden düzenlenmesiyle ilgili önerileri, kapitalist ilkeler temeline dayanmaktadır. Bu gibi ülkelerde, yeni-sömürgeci emperyalist sömürüyle kapitalist sistem arasındaki karşılıklı bağların bilincine bundan sonra varılacaktır. Uluslararası ekonomik ilişkilerde kapitalist öz taşıyan bütün reformlar, yeni-sömürgeci sömürünün temellerini sarsmakta herhangi bir rol oynamayacaktır.

İşte «Üçüncü dünya» ülkelerinden birçoğu bunu anlamakta ve bu nedenle yeni ekonomik düzenin kurulmasıyla ilgili programları ile ülkelerinde yapılacak değişikliklerin plânları birbiriyle çelişmektedir. Birçok gelişme halindeki ülkelerin yönetici çevreleri sosyalist ve kapitalist devletler arasındaki farkı görmemekte ve topunca birden «gelişmiş ülkeler» ya da «Kuzey» adını vererek, emperyalist soygunun neden olduğu zararların kapatılmasına eşit ölçüde katılmalarını istemektedirler. Oysa, Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerin gelişmekte olan ülkelere yaptıkları yardımın ekonomik bağımsızlık uğrunda savaşımında çözümleyici etken olduğunu, bu yardımın «eski günahların bedeli» olmadığını, ortak düşman emperyalizme karşı dayanışmayı oluşturduğunu görmeleri büyük bir önem taşımaktadır.

İrlanda Komünist Partisi Yürütme Kurulu üyelerinden *Tom O'Flaherty* konuşmasında şunları belirtti: Yeni bir ekonomik düzen için yürütülen hareket çıkarları birbirinden farklı olan devletler tarafından desteklen-

Peru Sosyalist Devrim Partisi Ulusal Yönetim üyesi ve Uluslararası İlişkiler Şubesi Sekreteri *Fernando Sanchez Albavera*, son yıllarda dünya ekonomisinin ve özellikle Latin Amerika ekonomisinin, uluslararası emek bölümündeki değişimlere bağlı olarak ciddi değişiklikler geçirdiğini belirttiikten sonra konuşmasını şöyle sürdürdü: Latin Amerika'da ham-madde sağlayan ülkelerle, hazır mamuller üreten ülkeleri geleneksel olarak birbirinden ayırma olanağı oldukça azdır. Bu devletlerin her biri, şu veya bu ölçüde, kendi endüstrilerini kurmuşlardır. Fakat bu endüstriler, dünya ekonomisindeki dalgalanmalara ve transnasyonal şirketlerin baskısına sıkı sıkıya bağlıdır. Latin Amerika ülkeleri sermayenin ve üretimin uluslararası ölçüler alması sürecine sürüklenmiştir. Ve dolayısıyla çifte, eskisinden daha şiddetli bir sömürüyle karşı karşıyadır. Emperyalist burjuvazi ülkelerimizin doğal kaynaklarını emmeyi sürdürdüğü için kendimiz bu kaynaklardan hiçbir yarar göremez durumdayız. Bu süreç ülkemize aynı zamanda çevrenin kirlenmesine neden olan üretim kollarını getirmektedir. Bundan başka yerli halka ancak yarımamul, ya da hafif endüstri mamulleri üretme olanağı verilmektedir ki, bunun karşılığı düşük bir ücrettir. Dolayısıyla ülkelerimizdeki emekçi yığınların sömürülmesi daha geniş ölçüler almaktadır.

Elbette ki biz, dünya ölçüsündeki hammaddeler fiyatlarının saptanmasıyla ilgili sorunların ele alınmasına karşı değiliz. Ama bizim için önemli olan bu «saptamanın» ardındaki anlamdır. Bize göre, enflasyonun süregelen bir olgu haline geldiği kapitalist dünyada bu saptama dışıttan yapılan gelişmekte olan ülkelerin satınalma gücünün korunmasına yönelik olma-

lıdır ve gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarıyla çatışan, sömürücü ilişkilere, uluslararası kurumlarca kararlaştırılan tarihsel fiyat tespitine dayanmalıdır. Eğer, transnasyonal şirketlerin ülkelere karşı uyguladıkları ahlaksızca ticaret anlayışına karşı savaşım yürütmezsek, eğer doğal kaynaklarımızın işletilmesiyle ilgili sözleşmelerde söz konusu şirketler için tanınan öncelikleri hesaba katmazsak dürüst bir saptamadan söz edemeyiz. Gelişmekte olan ülkelerin dünya pazarına çıkmaları için özerk kanallara sahip olmamaları halinde de bu alandaki çabalar desteklenemez.

Hammaddeler alanında uygulanmakta olan durumun değişmesi için, başta gelişmekte olan ülkelere üretim koşulları olmak üzere, dünya pazarının temellerinin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Ülkelerimizin ulusal kurtuluşları için gerekli koşullar peşinen sağlanmadıkça, bizce, yeni ekonomik düzen gülünç bir oyun olmaktan öteye gidemez. Sömürgeciliğin ezgisinden kurtulmuş olan çeşitli ülkelerin bağımlılıktan kurtulma hareketinin ve bu hareketin emperyalizme yönelik olmasının önemi bundan ileri gelmektedir.

Küba Komünist Partisi Dünya Ekonomisi Sorunlarını Araştırma Merkezi üyelerinden *Hector Heras* konuşmasında şunları belirtti: Gelişmekte olan ülkelerin yeni bir uluslararası ekonomik düzenle ilgili bir programla ortaya çıkmaları ulusal kurtuluş hareketlerinin başarı ve gelişmelerine, emperyalizm ile eski sömürge ve bağımlı ülkeler arasındaki çelişkilerin artmasına sınıksız bağlıdır. Bu süreç, uluslararası alanda Sovyetler Birliği'yle, diğer sosyalist ülkelerin var olmasının ve sürekli gelişmesinin sonucudur.

Bu program, somut bir sosyal-ekonomik çerçeve içinde hazırlandığından dolayı çelişkilidir. «Üçüncü Dünya» ülkelerinin sosyal-ekonomik yapıları bakımından birbirinden farklı olmaları, bu ülkelerdeki egemen sınıfların niteliği ve endüstrileşmiş kapitalist ülkelerle kurulmuş olan bağların biçimi sonucunda bazı istemlerin çeşitli ülkelerde aynı ölçüde gerçekleştirilmemesine yol açmaktadır. Bazı hallerde gelişmeye yardımcı bulunan bu durum, diğer bazı hallerde ancak oligarşinin ve hattâ transnasyonal şirketlerin gelirlerinin yoğunlaşmasına neden olmaktadır. Yeni ekonomik düzenle ilgili programın olumlu yanları arasında sömürgecilğe ve yeni-sömürgecilğe, ırkçılığa ve ezginin her türüne karşı, halkların yazgılarını saptama hakkı için önem taşıyan politik istekler yer almaktadır.

Macaristan'ın başkentindeki «Karl Marks» Ekonomi Enstitüsü öğretimi üyelerinden profesör *Tamas Szentes* şöyle dedi: Birleşmiş Milletler Örgütünün yeni uluslararası ekonomik düzenle ilgili başlıca belgelerinde geçici önlemler çerçevesini aşan ve temel sorunları ele alan birçok tezler yer almaktadır. Bunların arasında, örneğin, şu veya bu ülkenin ekonomisinin gelişmesiyle ilgili sorunlarda ulusal egemenliğini koruma ilkesi; sömürünün, zarar ziyanın karşılığının ödenmesi, transnasyonal korporasyonların eyleminin denetlenmesi ilkeleri vb. vardır.

Bilim adamları, yabancı şirketlerle işbirliğinin neden olduğu en büyük zararların ve en tehlikeli sonuçların önlenmesine veya yavaş yavaş ortadan kaldırılmasına elverişli işbirliği biçimleri önermektedirler. Bunun bir örneği, Doğu ile Batı arasında geniş ölçüde uygulanan önlemlerdir. Bunlar, dolaysız olarak yapılan sermaye yatırımının inşa edilmiş işletmelerin geliriyle ödenmesini öngören, kredi olarak verilen sermayenin yavaş yavaş «eritilmesi»ne yardım eden önlemlerdir.

Sosyalist ülkeler topluluğunun rolü

Senegal Afrika Bağımsızlığı Partisi Politik Bürosu üyesi *Samba Dioulde Thiam* konuşmasında şöyle dedi: Yeryüzünde ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesi için yürütülen savaşım günümüzde tekellerin ve emperyalist sömürünün köleliğine karşı girişilen sınıfsal savaşımın dikkati çeken bir örneğidir. Yeni kurulan birçok devlet bağımsızlığına kavuştuğu halde, şu veya bu ölçüde eski sömürgeci devletlerin «hammadde-deposu» olmayı sürdürüyor.

Yeni-sömürgeciler tarafından «karşılıklı bağımlılık» ve «yazgı beraberliği» gibi belgilerle formüle edilen yeni ekonomik düzen, gelişmekte olan ülkelerin dikkatini ulusal ve toplumsal kurtuluşun en yaşamsal ödevlerinden uzaklaştırmayı hedef edinen çeşitli ütöpik tasarılarının temelini oluşturmaktadır.

Sosyalist ülkelerin uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesi savaşımındaki rolünü özel olarak belirtmek gerekir. Sosyalist devletler uluslararası alanda güçler dengesinin politik, ideolojik ve askersel bakımlardan olumlu değişiminin başlıca etmeni oldukları gibi, dünya ölçüsündeki ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesinde de aynı rolü oynamaktadırlar ki, bu da, bütün anti-emperyalist hareketler için büyük bir önem taşımaktadır. Yeryüzünde emperyalizme karşı olan tüm güçlerin ortak devrimci görevi, gelişmekte olan ülkelerle sosyalist ülkeler arasındaki işbirliğini en enerjik ve ardıcıl biçimde desteklemek, onun gelişmesi ve yetkinleşmesi uğrunda çaba harcamaktır.

Irak Komünist Partisi MK Politik Bürosu üyesi *Sabit Al Ani* şöyle dedi: Gelişmekte olan ülkelerin elde ettikleri politik bağımsızlığı korumaları ve pekiştirmeleri için olanaklar sağlayan ekonomik bağımsızlığa ulaşmak, ancak ülkenin ulusal zenginlikleri üzerindeki tekeller egemenliğinin, ulusal pazarın dünya çapındaki kapitalist pazara bağımlılığının ortadan kaldırılmasına olanak sağlayan ekonomik potansiyelin geliştirilmesi uğrunda yürütülecek geniş bir halk savaşımına bağlıdır. Bu ödevin başarıyla çözüme bağlanması işçi sınıfının ve onun Komünist Partisinin, diğer yurtsever güçlerle birlikte öncü bir rol oynamasını gerektirir. Son yıllarda gelişmekte olan birçok ülke ulusal zenginliklerini tekellerin ellerinden kopardılar. Bu adım, Birleşmiş Milletler Örgütünün devletlerin ulusal kaynak-

larından tamamiyle yararlanmalarındaki yasal haklarını tanıyan kararına desteklenmiştir.

Halkların sömürgeciliğe ve yeni-sömürgeciliğe karşı savaşmalarının en güvenilir desteği Sovyetler Birliği ile sosyalist topluluğun diğer devletleridir. Bunlar, gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerini kurlmalarına yardımcıda bulunmakta, gereksinim duydukları kadroları hazırlamaktadırlar. Emperyalizme ve tekellere karşı koyan gelişme halindeki ülkeler kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı ile komünist ve işçi partileri tarafından önemli ölçüde desteklenmektedir.

Suriye Komünist Partisi MK üyesi *Abdul Vahab Raşvani*, yeni-sömürgeciliğin başvurduğu yöntemlerin Suriye ekonomisinin endüstrileşmiş kapitalist ülkelere bağımlılığını sürdürme amacına yönelik olduğunu söylediikten sonra şöyle devam etti: Emperyalizm, ulusal egemenliğimizin güçlenmesinde temel etken olan ekonomik bağımsızlığımızın sağlanmasına yönelik tasarıların gerçekleşmesini engellemek için her çareye başvurmaktadır.

Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluğun diğer ülkeleriyle ekonomik ilişkiler sorununun doğru bir biçimde çözüme bağlanması başta gelen sorundur. Bu ülkelerle işbirliğinin tüm koşulları bizim yararımızdır. Sosyalist devletlerin kurdukları, denedikleri ve teslim ettikleri işletmeler tam zamanında veya süresinden önce tamamlanmaktadır. Birçok hallerde açılan krediler, kısmen sosyalist ülkelerin kurdukları işletmelerin ürettiği mallarla karşılanmakta, gerek krediler, gerekse faizleri işletmelerin kurulmaya değil, çalışmaya başladıkları günden hesaplanmaktadır. Kuruculuk sırasında ulusal teknik kadrolar yetiştirilmekte ve bunlar işletmeleri tamamlanır tamamlanmaz teslim almakta ve çalıştırmaya başlayabilmektedirler.

Polonya Birleşik İşçi Partisi MK üyesi *Wladyslaw Zastawny* konuşmasında şunları belirtti: Yeni-sömürgeciliğe karşı yürütülen savaşmada sağlanan ilerlemede, gelişmekte olan ülkelerin sosyalist devletlerle işbirliği yapmaları büyük bir önem taşımaktadır. Bu işbirliği, eski sömürgelerin başlarına buyruk ve bağımsız olarak gelişmelerine önemli ölçüde yardım etmektedir. Bu ülkelerin, sosyalist devletlerden, ekonomilerinin kurulması ve kadrolarının yetiştirilmesi dahil, her türlü yardımı görmesi iç rezervlerinin seferber edilmesine ve halk ekonomisinin özellikle teknik ilerlemeyi temsil eden kollarının genişlemesine ve gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Biz, Afganistan, Etyopya, Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti ve Mozambik gibi devletlerin Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'nin çalışmalarına (genellikle gözlemci olarak) katılmalarına olumlu bir değer biçmekteyiz. Çünkü bu, gelecekte kendilerinin emeğin uluslararası sosyalist bölüşümüne katılmalarının ve onun üstünlüklerinden yararlanmalarını kolaylaştıracaktır.

Çekoslovakya Komünist Partisi MK üyesi *Pavel Auersperg* şunları belirtti: Endüstrileşmiş kapitalist devletlerin dünya ekonomik sistemindeki

ayrıcalıklı tutumunun pekişmesi sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerde olduğu gibi, sosyalist ülkeler ile yeni kurulmuş devletler arasındaki ilişkilerde de hak eşitliğine ve karşılıklı yarara dayanan reel seçeneğin gerçekleşmesini engellemektedir. Bu örneğin, gelişmekte olan ülkeler için çekici gücü son derece büyüktür. O kadar ki, burjuva propagandası bile, birçok sosyalist ülkelerin tarihsel bakımdan kısa bir süre içinde ekonomik geriliği yenmeleri ve yaşamsal önem taşıyan sosyal sorunları çözüme bağlamalarına olanak sağlayan ekonomik büyümenin dinamizmini yadsıyacak durumda değildir. Burjuva politika yorumcularının sosyalist ekonomik sistemin olumlu anlamını sadece az gelişmişliğin ortadan kaldırılmasına yararlı olduğu konusunda ileri sürdükleri «modernleştirme» teorisini, ekonomik gelişmenin hızlandırılması sorununun son derece önem taşıdığı eski sömürge ve yarı-sömürgelerde bile yankılar uyandırmaktadır. Emperyalizm, özü dolayısıyla, bu sorunun çözülmesi için etkin yöntemler önerme olanağına sahip olmadığından başka, endüstrileşmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkeler arasındaki uçurumu derinleştirmektedir. Yeni kurulmuş devletlerin az gelişmişliği yenmeleri, toplumsal ekonomik gelişme yolunda dev adımlar atmaları anlamını taşımaktadır.

Demokratik Alman Cumhuriyeti «Bruno Leuschen» Yüksek Ekonomi Enstitüsü müdürü profesör *Peter Stier*, uluslararası ekonomik ilişkilerin hak eşitliği, demokrasi ve karşılıklı yardım temeline göre yeniden düzenlenmesinin yeni bir olay olmadığını belirttiikten sonra konuşmasını şöyle sürdürdü: Bu öneri, ilk kez 1922 yılında Genova Konferansı hazırlıkları sırasında ortaya atılmıştı. V. İ. Lenin, konferansa katılan Sovyet heyetinin, çeşitli toplumsal düzenlere bağlı ülkelerin uluslararası işbirliğini ayarlama-ları için, çeşitli tezler ve ilkeler ileri sürmesini istemişti. Lenin, özellikle uluslararası konferanslara sadece hükümetlerin değil, aynı zamanda işçi örgütlerinin ve sömürge halklarını temsil eden delegelerin katılmasının ne kadar büyük bir önem taşıdığı (!) noktasında özellikle durmuştu.

İkinci Dünya Savaşından sonra kurulan sosyalist ülkelerde oluşan ilişkiler yeni uluslararası ekonomik düzenin ilk örneklerini ortaya koymuşlardır.

DAC Dış Ticaret Bakanlığı Araştırma Enstitüsü Müdürü profesör *Rudolf Brauer*, sosyalist ülkelerin yeni uluslararası ilişkilerde büyük deneyimler edindiklerini vurguladıktan sonra şunları söyledi: Bu deneyimler, sosyalizm yoluna koyulmuş veya koyulacak olan bütün halklar için son derece yararlıdır. Sosyalist topluluğun başarıyla gelişmesi, kurtulmuş olan ülkelerin gözünde onun çekici gücünü artırmaktadır. Gitgide daha fazla sayıda ülke – ki bu yasal bir şeydir – sosyalist ülkelerle ve Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ile ilişkilerini geliştirmektedir. Bu nedenle, sosyalizmin dünya ekonomik sistemi üzerindeki etkisi önemli ölçüde artmıştır.

(!) Bak: V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 45, s. 34–40.

DAC Uluslararası Politika ve Ekonomi Enstitüsü Müdürü profesör *Max Schmidt*, konuşmasında şöyle dedi: Kapitalizmin yarattığı adaletsiz ekonomik düzen, kapitalizmin döviz sistemindeki sarsıntılar nedeniyle, sosyalist ülkelere karşı ayrımcı bir ticaret ve döviz politikası gütmesi nedeniyle, her yıl sosyalist ülkeleri milyonlarca dolar zarara uğratmaktadır. Bu uygulamaya sadece kapitalist hükümetlerin değil, aynı zamanda transnasional korporasyonların fazla kâr sağlama amaçlarının bir sonucudur.

Bizim, demokratik, ekonomik ilişkilerin biçimlenmesinde transnasyonal korporasyonların ve emperyalist devletlerin tutumunun tam tersi olan konumumuz şu öğeleri kapsamaktadır: Gerekli ekonomik büyümeyi hızlandırmak için uygun uluslararası koşullar sağlanmalı, yani barış sağlanmalı, silâhlanma sınırlandırılmalı, genel silâhsızlanma gerçekleştirilmeli, hak eşitliği gerçekleştirilmeli, ayırım politikasına son verilmelidir; sömürgecilerin ve yeni-sömürgecilerin almış ve almakta oldukları önlemlerin sonucu olan zararlar ödenmeli; transnasyonal korporasyonların eylemleri yakından denetlenmeli; gelişmekte olan ülkelerin kendi iç güçleri seferber edilmeli; insanın genliğe kavuşması için gerekli olan sosyal-ekonomik gelişmenin sağlanması için yapısal düzenlemeler gerçekleştirilmeli; bütün düzeylerde kalifiye ulusal kadrolar yetiştirilmelidir.

Sovyetler Birliği temsilcilerinden profesör *I. A. Sokofov* şöyle dedi: Uluslararası ekonomik ilişkilerin demokratik biçimde düzenlenmesi konusundaki hareketin gelişmesi, tüm barışçı devlet ve halkların yumuşamanın engellenmesi, «soğuk savaş» günlerine dönülmesi denemeleri karşısında ne derece aktif bir savaşım yürüteceklerine bağlıdır. Bu ödevin başarıyla yerine getirilmesi için gerekli olanaklar ortadadır.

Sovyetler Birliği ile sosyalist topluluğun diğer ülkeleri, kurtulmuş olan ülkelerin adil isteklerini ardıcıl olarak desteklemekte ve uluslararası ekonomik ilişkilerin demokratik temellere oturtulması için etkin yardımlarda bulunmaktadırlar. Gelişmekte olan ülkelerle ekonomik işbirliğini, ülkeler arasında tam hak eşitliği, karşılıklı yarar, egemenliğe saygı ilkeleri temelinde gerçekleştirilen ve kendilerine bu işbirliği çerçevesi içinde ulusal ekonomilerini kurmada ve pekiştirmede büyük yardımlarda bulunan Sovyetler Birliği yeni tip ilişkilerin gerçekleşmesini sağlamakta ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomik hakları uğrunda emperyalizme karşı yürüttükleri savaşımında konumlarını güçlendirmektedir.

YENİ-SÖMÜRGEÇİ YAYILMA VE İŞÇİ SINIFI

Yeni bir ekonomik düzenin ve uluslararası demokratik ekonomik ilişkilerin yaratılması için, yeni-sömürgeçiliğe karşı savaşımın sorunlarını inceleyen konferans, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının bu savaşıma katkı-

sını gözden geçirdi, emperyalizmin, çağdaş dünyada yeni-sömürgeci sömürünün korunması ve güçlendirilmesine yönelik bazı politik ve ekonomik manevralarını ve bunları haklı göstermek için başvurduğu ideolojik yöntemleri ortaya koydu. Konferansta söz alanlar, işçi sınıfının çağdaş uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesiyle ilgili politika-sının ne kadar büyük bir önem taşıdığını ortaya koydular.

DAYANIŞMANIN TEMELİ ÇIKAR ORTAKLIĞIDIR

İsviçre Emek Partisi Politik Bürosu üyesi *Benjamin Degen* konuşmasında şöyle dedi: Emperyalizm, bizim anlayışımıza göre, politik düşmana karşı bir meydan okuma değil, uluslararası tekelci kapitalizmin egemenliğinin gerçek sistemidir. Endüstrileşmiş kapitalist ülkeler, sömürge sisteminin çöküşünden otuz yıl sonra, yani kurulmuş ulusal devletlerden eski metro-pollerin sömürgelerinden üçyüz yıl boyunca aşındıkları değerlerin çok daha fazlasını alıp götürmüşlerdir. Yeni-sömürgecilik ülkelerin gelişme düzeyini daha geniş ölçüde sarsmıştır.

İsviçre «Üçüncü Dünya»nın sömürülmesine önemli ölçüde katılmış bir ülkedir. Kapitalist iyelik ilişkilerinin ve yüksek düzeyde örgütlenmiş banka sistemine sahip olan İsviçre'ye her yıl milyarlarca frank para girmektedir. İsviçre bankaları sermaye ihraç etmekte, yabancı ülkelerde kısa süreli yatırımlar yapmakta ve bunların faizleri gerisi geriye İsviçre'ye dönmektedir. Birçok durumlarda bu paralar spekülatif sermayeyi oluşturmakta ve bu sermaye gelişmekte olan ülkelerin sömürülmesinde kullanılmaktadır.

İsviçre'deki işçi ve memurların yüksek bir yaşam düzeyine ulaşmaları, önemli ölçüde gelişmekte olan ülkelerle yapılan para ve mal işlemlerinin sadece bir tarafa, yani İsviçre sermayesine yararlı olmasından ileri gelmektedir. Batı Avrupa'daki işçi partilerinin çok güç ödevlerinden biri, burjuvazinin emekçilere ödenen reel ücrete el uzatmasına karşı koymak ve bunun yanı sıra ülkelerimizde enerji ve hammadde kullanılmasının göreceli olarak azaltılması zorunluğunu açıklamaktır. Biz, örneğin elli yıl sonra dünya nüfusunun yüzde onikisini barındıracak olan Afrika'nın öğrenci, üniversite öğrencisi, öğretim üyesi ve bilim adamlarının % 12'sine ve dünya ölçüsündeki mal üretiminin ve tüketiminin % 12'sine sahip olmasına yardımda bulunmak istiyoruz. Biz böyle bir amacı, tek düzey sağlamak açısından değil, demokratik bilinç ve tüm ulusların aynı değere sahip oldukları kanısını beslediğimiz için gözönünde bulunduruyoruz.

Yeni bir ekonomik düzen doğal olarak dünya ölçüsünde yeni bir döviz sistemini gerektirecektir. Artık doların, İsviçre frankının, Batı Alman markının ve İngiliz lirasının egemenliğine son vermenin zamanıdır. Döviz kavramı kömür, maden, petrol gibi hammaddelere ve devletin gerçek üretim potansiyeline «bağlı» olmalıdır. Batıdaki endüstri devletleri bugünkü dö-

viz sisteminden yararlanarak enflasyon yükünü «Üçüncü Dünya» ülkelerinin ve reel sosyalizm devletlerinin sırtına yükletmeye çalışıyorlar. Dünya ölçüsünde yeni bir döviz sisteminin yaratılması ve yönetici durumdaki emperyalist devletlerin karşıkoyuşunun önlenmesi ancak tüm anti-emperyalist güçlerin birliğinin güçlenmesiyle, pekiştirmesiyle sağlanabilir.

Bu birliğin pekişmesi için, küçük te olsa Batı Avrupa'nın işçi partilerinden biri olan partimizin, saldırgan anti-sovyetizme karşı daha kesin bir tutum takınması gereklidir. Bu birliğin daha da güçlenmesi, bütün potansiyel anti-emperyalist güçlerin Sovyet dış politikasının hümanist ve demokratik özünü anlamalarına ve kabul etmelerine bağlıdır. Komünist partileri arasında ve aynı zamanda komünist partileriyle diğer anti-emperyalist partiler arasındaki bağların güçlenmesi ve genişlemesi bu amaca hizmet edecektir.

Hollanda Komünist Partisi Teorik Sorunlar Merkezi üyelerinden *Pim Juf-fermans*, gelişmekte olan ülkelerin dünya ölçüsündeki kapitalist pazara bağımlılıklarının ve transnasyonal korporasyonların bu ülkelerin ekonomisine etkisinin sadece devam etmekle kalmadığını, birçok hallerde daha da arttığını belirtti ve şöyle devam etti. Bu, sömürgecilğe özgü birçok ekonomik öğelerin sürdürülmesi ve hattâ pekiştirilmesi anlamını taşımaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin halkları en büyük zararı transnasyonal korporasyonlardan görmektedirler.

Birçok sosyal-demokratların «Üçüncü Dünya» halkları ile Batı ülkelerindeki işçi sınıfı arasında «çıkar çatışmaları» bulunduğu yolundaki görüşleri tamamıyla yanlıştır. Burada önemli olan, bu çıkarların uyumlaştırılması ve ortak amaca doğru ileri adımlar atılmasıdır. Bu ise, transnasyonal korporasyonlar üzerinde denetim sağlanmasını gerektirmektedir. Batı ülkelerindeki işçi sınıfının ve «Üçüncü Dünya» halklarının bu korporasyonlara karşı baskıları artmalıdır. Endüstrileşmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı (sadece sendika yöneticileri değil) yeni ekonomik düzenle ilgili uluslararası görüşmelere daha aktif olarak katılmalıdır. Bizim temel tezimiz şudur: Böyle bir düzen, ancak gelişmekte olan ülkelerdeki işçi sınıfının çıkarları gözönüne alınarak ve dünyadaki işçi hareketinin çeşitli kolları arasında danışmalar yapılarak sağlanabilir.

Finlandiya Komünist Partisi adına konuşan profesör *Jan Otto Anderson* şunları söyledi: Endüstrileşmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının temsilcisi olan bizler için başlıca sorun, bence, durumu henüz bütün yönleriyle incelememiş ve uluslararası ekonomik ilişkilerde yapılacak değişikliklerle ilgili ardıcıl bir strateji saptamamış olmamızdır. Bir yandan, gelişmekte olan ülkelerin yeni ekonomik düzen istemleri ve örneğin, Brandt komisyonu tarafından formüle edilen global reformizm geniş ölçüde desteklenmekte; öte yandan ise, Finlandiya'da bizler oldukça dar ve kısa süreli proteksiyonist (korumacı) önlemler alınması önerisiyle yetinmekteyiz. Bunun

tek amacı olumsuz ödeme dengesinin düzenlenmesi ve iş yerleri sağlanmasıdır. Bana kalırsa biz, uluslararası ekonomik sistemin değiştirilmesiyle ilgili stratejiyi işçi sınıfının gelecekteki çıkarlarına uygun olarak hazırlamak için gerekli çabaları harcamıyoruz. Bu çözümleyici konuyla ilgili teorik nitelikte bir strateji saptanmaması büyük bir tehlikeyi içermektedir. Çünkü, tutucu «aşırı emperyalistler» ve gerici milliyetçiler günümüzdeki bunalım durumundan yararlanarak endüstrilemiş kapitalist ülkelerdeki ilerici güçlerin konumlarını sarsabilirler.

Reünyon Komünist Partisi Genel Sekreteri *Paul Verges*, ülkesinin yeni-sömürgeciliğin tipik bir örneğini oluşturduğunu, şu veya bu açıdan bazı özelliklere sahip olsa da, «Üçüncü Dünya» ülkelerindeki temel çelişkilerin bir mikrokozmosu olduğunu belirtikten sonra konuşmasını şöyle sürdürdü: Halkların yeni-sömürgecilğe karşı bugünkü ve yarınki ortak hareketi çerçevesi içinde bizim yürüttüğümüz savaşı gözönüne alınca, bizce önemli olan şu etkenlerle karşılaşyoruz: Kapitalist sistemin günümüzdeki bunalımı uzun süreli olacak, 80'li yıllar bunun etkisi altında geçecektir; silâhlanma yarışı hızlanmakta ve harp tehlikesi artmaktadır; kapitalizmin bunalımı Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde son derece yıkıcı izler bırakmaktadır.

Şimdi sorun şudur: Devletler ve tüm halinde kıtalar yirminci yüzyılın son yirmi yılı içinde ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerin önündeki engelleri nasıl ortadan kaldıracaklardır? Petrol üretmeyen azgelişmiş ülkeleri gözönünde bulundurursak, bunlar, bazıları bir yana, kapitalist Batı'ya gitgide daha fazla bağımlı hale gelmektedirler. Aşırı sömürünün sonuçları korkunç ölçüler almıştır ve doğum oranının yükselmesi devam etmektedir. Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının önünde açlıktan kurtulma, sağlığı koruma, eğitime kavuşma, kentleşme gibi sorunlar ve yüzlerce milyon insanın yaşam koşulları durmaktadır. Nüfus artışındaki oranın yükselmesi, komünist bilim adamlarının yaptıkları incelemeler dışında, adeta küçümsenmektedir. İnsanlığın tarihinde büyük değişikliklere tanık oluyoruz. Ve bu durumun tarihte benzeri olmasa da, bugünkü aşamaya korkunç ölçüler alacak büyük bir tehlike ve aynı zamanda bağlı bulunduğumuz davanın utkuya ulaşması açısından bakmamız gerekiyor.

Batı ülkelerindeki gerici egemen çevreler, olgunlaşan sorunlar karşısında gitgide artan bir korku duymakta ve bugünkü düzeni korumaya çalışmaktadırlar. Sosyal-demokrasi gelişme sorunları üzerine gitgide daha büyük bir dikkatle eğilmekte ve bu yönde birçok adımlar atmaktadır. Bizim çalışmalarımızda daha atak davranmamız gereklidir.

Toplumsal ilerlemenin hızlandığı ve kapitalist sistemin yüz milyonlarca insanı yaşamsal sorunlarını çözmediği başaramadığı bugünkü istikrarsız ve tehlikeli barış koşulları içinde, bizim insanlık tarihindeki değişikliklerin dünya ölçüsündeki güçlü sosyalist sistemin etkisiyle oluştuğunu görmemiz,

Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının ancak sosyalizm yolunda gerçek bağımsızlıklarına kavuşabileceklerini anlamamız gerekir. Burada başka seçenek yoktur.

Savaşımı başarısını yeni ekonomik düzenin tüm dünyadaki ve her şeyden önce her ülkedeki yeni toplumsal düzene sınıksız bağlı olması, yeni ekonomik ve toplumsal düzenin yeni bir kültür, yeni bir ahlak yaratması sağlayacaktır. Biz, insan hakları uğrunda savaşımında önde yer almalıyız. İnsanın en başta gelen hakkı, yaşama hakkıdır. Emperyalizm ise, insanlığın büyük bir kısmı için bu hakkı yadsımaktadır.

Devrimci perspektifin çekiciliği bizim çözümünü bekleyen sayısız ve karmaşık sorunları görmemize engel olmamalıdır. Yalnız Avrupa'yı gözönünde bulundurmak gibi dar görüşlerden vazgeçilmelidir; biz komünistler, yeni bir düşünce tarzını gerektiren yeni uluslararası düzenin örneği olmalıyız. Bizim anlayışımıza göre, sosyalizmin devrimci güçleriyle uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketini daha sıkı bir şekilde bağlayacak yeni bir enternasyonalizmin doğması gerekmektedir.

Bulgaristan Komünist Partisi MK «Dış Politika ve Uluslararası İlişkiler» şubesi danışmanlarından profesör *Petko Petkov*, uluslararası ekonomik ilişkilerin yenide düzenlenmesinin demokratik bir ödev olduğunu belirttikten sonra şöyle dedi: Burada önemli olan, uluslararası ekonomik ilişkilerden ayırım ve dikta öğelerinin kaldırılması, ülkelerarası ekonomik bağların adaletli, demokratik bir temele dayandırılmasıdır. Bu ödev, çağdaş devrimci sürecin üç temel öğesinin birliğini durmadan güçlendirmekle çözüme bağlanabilir.

Proletarya enternasyonalizmi ilkeleri, sosyalizm, uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi güçlerinin dayanışması ve kaynaşması temeline dayanmaktadır. Uluslararası ekonomik ilişkilerin demokratikleştirilmesi uğrunda savaşım, yumuşamanın güçlendirilmesine ve dönüşsüz bir süreç haline getirilmesine doğrudan doğruya bağlı bulunmaktadır. Uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesi alanındaki başarı, yumuşamaya, bu sürecin daha da gelişmesine yardım edecektir.

Fransız Komünist Partisi temsilcilerinden *Philippe Dumont* konuşmasında şunları belirtti: Brandt Komisyonu tarafından hazırlanan rapor, birçok bakımlardan yeni bir ekonomik ve politik düzenin oluşturulması uğrunda sadece politik değil, ideolojik bir savaşım yürütüldüğünü de ortaya koymaktadır. Raporu hazırlayanlar her şeyden önce, bu savaşımın sınıfsal özünü gizlemeye çalışmakta, sosyalist ülkelerin atıkları adımları görmezlikten gelmekte veya önemini küçümsemektedirler. Ayrıca, onların ekonomik gelişme ve toplumsal ilerleme uğrunda savaşımının başarısını olduğu gibi Asya, Afrika, Latin Amerika ve Karaippler bölgesinde sosyalizm yoluna koyulan, çoğu kez kendilerine özgü yeni gelişme biçimleri yaratan birçok ülkelerin (ki bunların sayısı artmaktadır) ekonomik ve top-

lumsal düzenlemelerde elde ettikleri sonuçları suskunlukla geçiştirmektedirler. Sözkonusu raporda, kapitalist sömürden olduğu gibi, emperyalizmden bir kez olsun söz edilmemektedir.

Brandt Komisyonu, hammadde ve endüstri mamulleri ihracatını gözönünde bulunduran, yabancı sermaye ve uluslararası şirketlere geniş olanaklar açan yeni tipte bir gelişme ve büyümeyi önermektedir. Bu tür bir doğrultu, ulusal ekonominin egemen olarak gelişmesi ile çelişmekte ve hattâ ulusların bağımsızlıklarının sınırlandırılmasına yol açmaktadır. Brandt Komisyonu raporunda önerilen, emeğin uluslararası bölüşümü anlayışı, zenginlikleri yağma edilecek, emek gücü ise aşırı sömürüye terk edilecek ülkelerdeki halkların direnişiyle karşı karşıya bulunmaktadır. Devrimciler, Brandt'ın yönetimi altında hazırlanan raporda yer alan reformist görüşlerin amaçlarını, araştırmalarında ve eylemlerinde gözönünde bulundurmaldırlar.

Meksika Komünist Partisi Merkez Komitesi «Ekonomik Araştırmalar Şubesi» yönetmeni *Raul Gonzales Soriano*, dünya halklarının kurulması için çalıştıkları yeni uluslararası ekonomik düzenin emperyalizm tarafından aşılana düzenle karıştırlmaması gerektiğini belirttikten sonra şöyle devam etti: Halkların çıkarlarına yanıt veren ekonomik düzen, dünya emekçilerinin dayanışmasını, bazı emekçi katmanlarının kapıldıkları ırkçılık ve milliyetçilik eğilimlerine göz yumulmamasını içeren devrimci stratejisinin bir bölümünü oluşturmaktadır.

Şunu da kabul etmek lâzımdır ki, Marksist düşünce ile işçi partilerinin, sendikaların, gençlik örgütlerinin ve benzerlerinin görüşleri, işçi sınıfının yeni ekonomik düzenle ilgili ertelenmez isteklerinin enson amaçlarının kaynaşmasına yönelik bir programın hazırlanması anlayışından bir hayli uzaktır.

MKP'ne göre, böyle bir düzenin kurulması, halkımızın tarihsel amaca ulaşmasına katkıda bulunacak dünya çapında daha elverişli koşulların yaratılmasına yönelik savaşım yürütülmesini gerektirmektedir. Ertelenmez ödevlerden biri de, insanlığa barış ve güvenlik sağlanması için, ülkelerarası ilişkilerin yeniden gözden geçirilmesidir.

İsrail Komünist Partisi MK üyesi *Tamar Gozanski* İsrail'deki Arap topraklarının önüç yıldır işgal altında bulunduğunu anımsattıktan sonra şöyle dedi: Bu işgal, Filistin Arap halkının baskı ve ezgi altında tutulması koşulları içinde sürdürölmektedir. İşgalin diğeri bir yönü de şudur: İsrail'deki şirketler kendilerine yeni bir pazar sağlayarak bundan geniş ölçüde yararlanmaya başlamışlardır. İşgal altındaki bölgeler dışalımının % 90'ını İsrail malları oluşturmaktadır. İşgal altındaki toprakların emek gücünün % 35'i İsrail için çalışmakta ve en düşük ücreti almaktadır. Bu işgal, İsrail halkı ve işçi sınıfı için, durmadan artan savaş masrafları, ekonominin gitgide daha militarist bir nitelik alması anlamını taşımaktadır. Ülkede

enflasyon tepe noktasına ulaşmıştır. Yapılan dış yardımın tümüyle askersel harcamalara ayrılması koşulları içinde İsrail ekonomik bağımsızlığını gitgide daha fazla yitirmekte ve bağımlı bir ülke haline gelmektedir.

Deneyimlerden çıkardığımız sonuca göre, İsrail işçi sınıfı reel işçi ücretinin düzeyini korumak, işsizliği protesto etmek, ekonomik bağımsızlığı sürdürmek uğrunda savaşımlarını, savaş ve faşizm tehlikesine karşı savaşla birleştirmedikçe burjuva-siyonist idelerin etkisinden kurtulamayacaktır. Bu savaşım, Yakın-Doğu anlaşmazlığının ve Filistin sorununun hakça bir çözüme bağlanmasını gerektirmektedir. Bu çözüm, İsrail ile bir arada, bağımsız bir Filistin devletinin varolmasına yöneliktir.

EMPERYALİZMİN MANEVRALARI KARŞISINDAKİ DİRENİŞ

İsveç Sol (Komünistler) Partisi Yönetim Kurulu üyesi ve bu partinin Parlamento grubu sekreteri *Kenneth Kvist*, İsveç komünistlerinin yeni-sömürgeciliğe karşı savaşımalarının başlıca dayanaklarını sıralayarak şunları söyledi: Emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ardıcıl bir savaşım İsveç'in dünya kapitalist sisteminden ayrılmasını gerektirmektedir. Bu ise, ülkenin dış ekonomik ilişkilerinin toplumsal denetim altına alınması anlamını taşır. Bu gibi önlemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli önkoşul, İsveç'teki tekelleri sermayenin çöküşünü ve ülkenin sosyalizm yoluna koyulmasını sağlamaktır.

İsveç'te sosyal-demokrat hükümetler yönetimi döneminde, gelişmekte olan ülkelerle ilişkilerde belirli ilerlemeler kaydedilmiş örneğin, bazı ulusal kurtuluş hareketlerine yardımda bulunulmuştur. Kapitalist ülkeler arasında, savaş halindeki Vietnam'la diplomatik ilişkiler kuran ilk devlet İsveç olmuştur. Bütün bunlar, geniş ve aktif bir hareketin sonuçlarıydı. Fakat bu hareket, İsveç toplumunun sömürücü özünü değiştirmeyi başaramadı. Böyle olsa da bugünkü sistem çerçevesi içinde de savaşım olanakları sınırlıdır.

İsveç'te yönetimde bulunan bugünkü burjuva hükümeti, ilerici kazanımlara el atmaya kalkışmaktadır. Bu hükümet ülkeyi uluslararası emperyalist kurumlara daha sıkı bağlamakta, İsveç'li emperyalistlerin sermaye ihracını kolaylaştırmakta, yeni-sömürgeciliğe bağımlı gerici hükümetlerin yönetimi altındaki ülkelere yardımı artırma denemeleri yapmaktadır.

Öte yandan, burjuva devlet sisteminde bazı çelişkiler de vardır. Örneğin, ülkenin burjuva yönetimi altına girmesinden sonra İsveç sermayesinin Güney Afrika'ya yaptığı dolaysız ek yatırımların yasaklanması için formal bir karar alınmıştır. İsveç komünistlerinin istekleri şunlardır:

- İsveç'in gerici rejimlere yardım etmesine son verilmeli ve ülke yeni-

sömürgecilik politikasının dayanak noktaları olan uluslararası emperyalist kurumlardan çekilmelidir;

– sermaye ihracatının İsveç işçi sınıfının zararına sürdürülmesini önleyecek sıkı bir döviz-finance yasası çıkarılmalıdır. Biz, yeni-sömürgecilik eğilimlerine karşıyız ve ilerici ya da sosyalist doğrultulu rejimlerle işbirliğinin geliştirilmesinden yanayız. Faşist rejimli ülkelere sermaye ihracatının tamamıyla yasaklanmasından, Şili ve Güney Afrika gibi ülkelerle ekonomik ilişkilerin kesilmesinden yanayız;

– ticaret alanında, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik ve toplumsal ilerlemesine yardım edecek ve onları endüstrileşmiş ülkeler düzeyine yükseltecek bir politikanın izlenmesinden yanayız;

– silâhlanma yarışının daha da hızlanmasına neden olması, ve çoğu kez İsveç'in ilân ettiği bağlantısız ülke politikasına doğrudan doğruya aykırı olması dolayısıyla silâh dışsatımı yasaklanmalıdır.

Yukarıda belirtilen istekler İsveç işçi sınıfı ve halkı tarafından geniş ölçüde desteklenmektedir. Bu istekleri gerçekleştirmeyi başarabilirsek memleketimiz yeni-sömürgeciliğe karşı, uluslararası demokratik ekonomi ilişkileri için yürütülen savaşında ilerici bir rol oynayabilir. Bu istemlerin gerçekleştirilmesi, doğal olarak barış, yumuşama ve silâhsızlanma uğrunda savaşımın başarılarına bağlıdır.

Alman Komünist Partisi Yönetimi danışmanlarından *Peter Dietzel* şunları söyledi: Federal Almanya Cumhuriyeti hükümeti, gelişmekte olan ülkelerin haklı istemlerine karşı olumsuz tutumunu daha başlangıçta ortaya koydu. Federal hükümetin bu tutumu ülkede tekellerin çıkarlarını koruyan ve Parlamentoda temsilcileri bulunan partilerin ileri gelenlerinin ilkesel bakımdan yandaşlığına dayanmaktadır. Son zamanlarda Alman Sosyal-Demokrat Partisi ile Hür-Demokratik Parti'nin oluşturdukları federal hükümet daha esnek bir yol izlemeyi denemekte, emperyalist sistemin sürdürülmesi açısından daha az önem taşıyan bazı sorunlardaki ödünler, yeni uluslararası ekonomik düzenle ilgili görüşleri içerenler gibi anti-emperyalist isteklere dayanan sorunlara kesinlikle karşı çıkmayı bir arada yürütmeye çalışmaktadır.

Bir de bazı konuşmacıların sözkonusu ettikleri «Kuzey-Güney diyalogu» ile ilgili birkaç söz söylemek istiyorum. Gelecekteki uluslararası ekonomik ilişkiler hareketinde «Kuzey» ve «Güney», «fakir» ve «zengin» ülkelerden niçin söz edildiği açıktır. Bununla, iki sistem arasındaki çatışmanın niteliğini maskeleyen, emperyalizmle sosyalizmin gelişmekte olan ülkeler arasındaki tutumlarını eşdeğer göstermek, sosyalizmin önerdiği ilkesel seçeneği yadsımak, emperyalizmi haklı göstermek, onun gelişmekte olan ülkelerde görülen sefaletle ilgili sorumluluğunu ortadan kaldırmayı denemek, sosyalizmi sömürgeciliğin ve yeni-sömürgeciliğin işlediği suçların ortağıymış gibi göstermek amacı güdülmektedir. «Kuzey» ile «Güney» ara-

sındaki anlaşmazlık, uluslararası politik ve ideolojik sınıf savaşımında tamamiyle belirli bir yer alan teorik bakımdan aldatıcı bir kavramın özel çıkar ve amaçlarına yanıt vermekten başka bir anlam taşımamaktadır.

Yunanistan Komünist Partisi MK üyelerinden *Jannis Tolios*, ülkesinde «Kuzey-Güney» ilişkileriyle ilgili kavramın biraz başka bir biçimde propaganda edildiğini söyleyerek şunları belirtti: Bu propagandaya göre, sözkonusu sorun ülkemiz açısından ancak Ortak Pazar çerçevesi içinde çözüme bağlanabilir. Yunanistan'ın ve bazı diğer Güney Avrupa ülkelerinin bu örgüte girmelerinin Avrupa'daki «gelişmiş Kuzey ile daha az gelişmiş Güney» arasındaki güçler dengesini aynı düzeye getireceği ve ekonomik büyüme ile gelirler arasındaki farklılığın ortadan kaldırılmasına yardım edeceği ileri sürülmektedir. Oysa, aslında «daha az gelişmiş Güney»in Ortak Pazar'a girmesi, bu örgütün halka karşı, tekellerden yana niteliğini de, uluslararası ekonomik ilişkilerin ayarlanmasındaki devlet-tekelle kapitalizmi niteliğini de ortadan kaldırmıyacaktır. «Kuzey-Güney» kavramının yandaşları, gerek genel açıdan, gerekse kavramın ayrımları bakımından, sosyal-ekonomik ilişkilerin çözülmesindeki sınıfsal ölçütleri, coğrafi, sınıfsız ölçütlerle değiştirmekte ve tekellere, emperyalist devletlere ve onların meydana getirdiği örgütlere karşı doğru bir politikanın oluşturulmasını engellemektedirler.

ABD Komünist Partisi MK Politik Bürosu üyesi ve Örgütsel Sorunlar Sekreteri *Arnold Becchetti* konuşmasında şöyle dedi: ABD işçi sınıfı Güney Afrika halklarının kurtuluş hareketinin desteklenmesi için bir kampanya yürütmeye başlamıştır. Bu kampanya aslında, ortak düşmanımız olan ABD emperyalizmi ile bağlaşıklarına karşı yürütülen savaşımdır. Biz, Güney Afrika Cumhuriyeti rejimine karşı, örneğin, ticarete çok yanlış ambargo uygulanması gibi kesin yaptırımlardan yanayız. Güney Afrika'ya gönderilecek mallar yükletilmemeli, bu ülkeden gelen mallar boşaltılmamalıdır. Bu rejime kredi açılmamalı, yatırımlar durdurulmalıdır. Sermayelere elkonulması için savaşım yürütülmeli, bu ayrımcı ve faşist rejime en küçük askerel yardımda bulunulmamalı, onunla bağlaşıklık kurulmamalıdır. Tüm diplomatik, ekonomik, politik ve askerel alanlarda yalıtılma önlemleri uygulanmalıdır.

Avustralya Sosyalist Partisi MK Ulusal Yürütme Kurulu üyesi *Jack McPhilipps*, ülkesindeki yönetici sınıfın sosyal değişimlere karşı direnişinin yeni-sömürgeciliğe karşı ve uluslararası ekonomik ilişkiler sisteminin demokratikleşmesi için yürütülen savaşımı da kapsamaya başladığını söyledikten sonra konuşmasını şöyle sürdürdü: Bu durumda Avustralya'daki yönetici sınıf ABD ile Japonya'daki yönetici sınıfların temel doğrultularını desteklemektedir. Son zamanlarda «Pasifik Okyanusu Ortaklığı» adı altında bir örgüt meydana getirilmesi denemeleri yapılmaktadır. Bu konudaki girişimi, ABD ile Avustralya'daki yönetici sınıfın bir kısmı tarafından des-

teklenen Japonya ortaya atmıştır. Buna göre, Pasifik Okyanusu bölgesinde endüstri bakımından gelişmiş beş kapitalist ülke (ABD, Kanada, Japonya, Avustralya ve Yeni Zelanda) ile ACEAN üyesi beş ülke (Tayland, Filipinler, Malezya, Singapur ve Endonezya) bir birlik oluşturacaklardır. Avustralya, Japonya ve ABD ile kurduğu ilişkilerin özelliği dolayısıyla bu girişimin gerçekleştirilmesi için birinci planda yer almış bulunmaktadır.

Bununla ilgili plânların Avustralya'da akademilerle, iş ve hükümet çevrelerinde incelenmesi, sözkonusu ekonomik ortaklığın – hiç olmazsa şimdiki aşamada – serbest «pazar» ekonomisine dayanan ülkelerin üyelikleriyle yetinme eğilimlerini ortaya koymaktadır. Ne var ki, böyle bir ortaklığa en yakın bir gelecekte Çin'in alınacağını gösteren işaretler de vardır. Aslında «Pasifik Okyanusu Ortaklığının» kurulması bir manevradan başka bir şey değildir ve başta gelen nedeni, yeni bir uluslararası ekonomik düzen kurulması isteklerine, transnasyonal şirketlerin gereksinimlerine uydurulabilecek böyle bir bölgesel ekonomik birliğin yaratılmasıyla yanıt vermektir.

ACEAN örgütü kapsamındaki ülkelerin toplumsal düzeninin nitelikleri şunlardır: Bu ülkelerde eski feodal ilişkilerin yerini geniş ölçüde kapitalist ilişkiler almakta, işçi ücretleri göreceli olarak düşük bir düzeyde bulunmakta, çalışma koşulları kötü durumunu korumakta, sendikal haklar sınırlandırılmaktadır. Bölgenin bu özellikleri, transnasyonal şirketlerle diğer kapitalist tekellerin buralara sermaye yatırımı yapmalarını sağlamaktadır. Öte yandan aynı özellikler bu bölgelerde toplumsal değişiklikler için yürütülen savaşımın genişletilmesine yardım etmektedir. Bir yandan bu durum, öte yandan da, aralarında Avustralya da olmak üzere bölgedeki başlıca endüstrileşmiş kapitalist devletlerin ekonomik yayılma istekleri, emperyalist çevreleri tekellerin çıkarlarına yanıt verecek yeni ekonomik düzenlerin çeşitli biçimlerini araştırmaya zorlamaktadır. Bu çevreler, «Pasifik Okyanusu Ortaklığını» bu amaca ulaşmak için bir araç saymaktadırlar.

Pasifik Okyanusu bölgesinde yeni-sömürgeciliğin yerleşmesine karşı koyan ve uluslararası ekonomik ilişkilerin demokratik yoldan düzenlenmesinden yana olan kimseler bölgede daha büyük bir askersel rol oynamak isteyen Japonya'nın ACEAN ülkeleri üzerindeki baskısını tedirginlikle izlemektedirler. Sözü geçen örgütün bugünkü biçimiyle askersel amaçlara hizmetini sağlamak için harekete geçen emperyalist çevrelerin baskıları da tedirginlik yaratmaktadır.

Kanada Komünist Partisi MK üyesi *Tom Morriss* şunları belirtti: Kanada tekelleri, gerek kendi başlarına, gerekse ABD tekelleriyle ortak durumda, diğer ülkelerin ekonomilerine sızma işini hızlı tempolarla gerçekleştirmektedir. Bu tekellere, hammaddeler sağladıkları Endonezya, Guatemala, Dominik Cumhuriyeti, Zimbabve, Namibya, Bosuana, Şili vb. gibi birçok

ölkelerde rastlamaktayız. Bunlar Arjantin, Şili, Brezilya, Haiti ile dünyanın başka bölgelerindeki baskıcı rejimlerle sıkı bağlar kurmuşlardır. Avustralya'lı yoldaşımızın doğru olarak belirttiği gibi, Kanada, ABD ve Japonya ile birlikte, Pasifik Okyanusu bölgesinde emperyalist eylemlere ortak olmaktadır. Sömürgeciliğin, sefaletin ve ekonomik eşitsizliğin gerçek suçluları emperyalizm, transnasoyal (uluslarüstü) tekeller ile bunların destekledikleri baskı rejimleridir.

Vietnam Komünist Partisi MK Uluslararası İlişkiler Şubesi yöneticisi *Ngu-yen Van Kui*, Amerikan emperyalizminin son yıllarda, Vietnam'da, aldığı dersleri bilinçli olarak unuttur görünerek, Asya'da ve her şeyden önce Güney-Doğu Asya'da konumlarını sağlamlaştırmak için her türlü çabalar hacradığını söyledikten sonra konuşmasını şöyle sürdürdü: ABD emperyalistleri bu serüvenci plânlarını uygulamada yeni bir bağlaşıklık bulmuşlardır. Bu da, Pekin'deki gerici yönetici gruptur. ABD'nin, Pekin'deki hegemonya ve yayılma meraklılarıyla, Japonya'daki büyük tekelleri sermaye ve bölgedeki diğer emperyalist gerici güçlerle kurduğu sıkı bağlaşıklık her şeyden önce Çin-Hindi halkları olmak üzere, Güneydoğu Asya'daki devrimci sürece yöneliktir ve amacı ABD'nin Güney-Doğu Asya üzerindeki denetimini sürdürmektir.

Pekin'deki yöneticiler Güney-Doğu Asya ölkelerinin birçoğunda en önemli ekonomik kaldıraçları ellerinde tutan ve yönetim aygıtında sorumlu görevlerde bulunan Çin kökenli komprador burjuvaziden geniş ölçüde yararlanmaktadırlar. Pekin, kapitalistlerin yardımıyla sözü geçen ölkelerin politikasına kendisine elverişli bir yön vermeye çalışmaktadır.

Venezuela Komünist Partisi MK üyesi *Jeronimo Carrera* konuşmasında şunları belirtti: ABD emperyalizminin ekonomik hegemonyasının gerek bugünkü, gerekse uzun süreli perspektif bakımından sarsılmasının başlıca işaretlerinden biri ABD'ndeki en büyük şirketlerin 70'li yıllarda uluslararası petrol ticaretinde hemen hemen mutlak olan denetim olanağını ellerinden kaçırmalarıdır.

Emperyalizmin savunucuları, kapitalist dünyada görülen bugünkü ekonomik kaostan sorumluluğunu petrol üreten ölkelerin omuzlarına yüklemekteler. Bu arada, OPEC üyesi birçok devletlerle gelişmekte olan diğer ölkelerin Kuzey Amerika ve Batı Avrupa devletlerine karşı politikalarına «şantaj» adını vererek saldırılmaktadır. Aslında ise, petrolü baskı aleti olarak kullanmaya, kendi ülkesinde ve yabancı ölkelerde egemenliklerini ve sömürülerini sürdürme politikalarının önemli bir aracı haline getirmeye kalkışanlar emperyalist tekellerdir.

Romanya Komünist Partisi MK'ne bağlı «S. Georgiu» Akademisi rektör yardımcısı Prof. *Constantin Mecu* konuşmasında şunları söyledi: Kapitalist ölkeler endüstrisinin yapısında yeniden düzenlemeye geçilmesinin amacı, ekonomiyi, uluslararası kapitalist emek bölüşümünün başlıca öğelerini

korumak yoluyla yeni bir düzeye yükseltmektir. Bir yandan, kapitalist merkezlerde en verimli ve etkili faaliyetler yoğunlaştırılmakta, öte yandan da, az gelişmiş ekonomilere özgü geri kalmışlığın ve yapısal bozuklukların sürüp gitmesi sağlanmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin endüstrileşmelerinde özel bir yol izlenmekte, bunların Batı teknolojisine bağımlı kalmaları gözönünde bulundurulmaktadır.

Az gelişmiş ülkelerin ekonomik gelişmesi herşeyden önce kendi çabalarına dayanmalıdır. Deneyimlerin gösterdiği gibi, bugünkü ekonomik düzenin sürdürülmesi halinde sözkonusu ülkelerin gelişmelerinin hızlandırılması olanağı son derece azdır. Çünkü, şu veya bu halkın öz çabalarının sonuçları çoğu kez kendilerinden başkasına yararlı olmaktadır. Halkların öz çabalarının, yeni bir uluslararası ekonomik ve politik düzenin oluşturulması uğrunda savaşım ile birleştirilmesi gereklidir. Sosyalist ekonomik ve toplumsal ilerleme yolunu seçmiş olan halkların kazanımları tarihsel bir önem taşımaktadır. Bize göre, uygarlığın korunması, en hızlı ilerlemenin sağlanması ve halk yığınlarının ulusal özgürlük ve sosyal adaleet ideallerinin gerçekleştirilmesinin biricik yolu budur.

Türkiye Komünist Partisi temsilcisi, Türkiye'de endüstrinin tüm kilit noktalarının ve mali sisteminin merkezlerinde uluslararası tekellerin egemen olduğunu söyledikten sonra konuşmasını şöyle sürdürdü: Türkiye, bugün orta derecede gelişmiş, emperyalizme bağımlı kapitalist bir ülkedir. Emperyalizme bağımlılığın ve kapitalizmin temel çelişkisinin yanısıra pre-kapitalist kalıntıların korunması ve çok yaygın olan küçük üretim aracılığıyla ekonomik yaşamın tüm alanlarına sızan ve bunları değişime uğratan çokyanlı gerilik de toplumsal gelişmenin engellenmesinde belirleyici bir etkidir. Bağımlılığa yol açan bir etken olan sosyal ve ekonomik gerilik, şimdi bu bağımlılığın sonucu olarak ayakta tutuluyor.

Emperyalizme bağımlılık öte yandan gelişmiş kapitalist ilişkilerin Türkiye'ye «ithal» edilmesine de yolaçmıştır. Üretken güçlerin göreceli geri olan gelişme düzeyine denk düşmemesine karşın, 1960'larda tekelci sermaye biçimlendi ve emperyalizmle işbirliği içinde, adım adım ekonomik ve böylelikle politik erki artan ölçüde denetim altına aldı.

SOSYAL KURTULUŞ YOLUNDA

Konferansta söz alanların konuşmalarında, gelişmekte olan ülkelere sınıf savaşımı ve yeni-sömürgeciliğin direnişiyle ilgili sorunlar önemli bir yer aldı. Konuşmacılar, partilerinin ve örgütlerinin deneyimlerini, halkların ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşımındaki sorunlarını ve güçlüklerini ortaya koydular, bugünkü anti-emperyalist savaşım ve insanlığın sosyalizme geçişi gibi çağımızın başta gelen sorununun çözümü bağlanmasında devrimci güçlerin enternasyonalist dayanışmasının rolünü belirttiler.

ULUSAL YAZGIYA SAHIP ÇIKMAK

Burundi Birlik ve Ulusal İlerleme Partisi İkinci Ulusal Sekreteri *Colette Samoya*, uluslararası ekonomik ilişkilere adaletli ve demokratik bir biçimde geçilebileceği kanısını belirttikten sonra, bugünkü uluslararası ekonomik durumun bu ideallerin gerçekleşmesine yardım etmediğini söyleyerek konuşmasını şöyle sürdürdü: Günümüzde emperyalist egemenlik sistemi, her şeyden önce «yardım» stratejisinin uygulanması ve transnasyonal şirketlerin «Üçüncü Dünya» ülkelerine sızmasıyla sağlanmaktadır. Gelişmekte olan ülkelere yardım, yeni-sömürgecilik niteliğini taşımaktadır; emperyalist devletler bu yardımı özellikle büyük hammadde kaynakları, yeraltı zenginlikleri olan ülkelere politik ve ekonomik «ödünler» karşılığında yapmaktadırlar. Transnasyonal şirketler, gelişmekte olan ülkelerde tamamiyle denetimsiz eylem yürütmekte, bu ülkelerin ekonomik bağımsızlık kazanmalarını engellemektedirler. Bu şirketler üretimlerini, karar alma merkezlerinin bulunduğu endüstrileşmiş kapitalist ülkelerin pazarlarındaki durumu gözönüne alarak örgütlemektedirler. Birçok ülkelerin, özellikle Afrika'dakilerin azgelişmişliklerinin sorumluluğu yeni-sömürgeciliğe düşmektedir.

Bugünkü durumun değişmesine elverişli en önemli çözüm yollarının bulunması için, bölgesel ekonomik dayanışmanın örgütlenmesi ve sömürülmekte olan ülkelerin öz kaynakları üzerindeki egemenliklerinin güvence altına alınması gereklidir. Burundi'nin 1962 yılında bağımsızlığa kavuşmasından, 1976 yılının 1 Kasımında İkinci cumhuriyetin kurulmasına kadar geçen dönem içinde ülkede birbirini izlemiş olan hükümetler emperyalizmin bağlaşıkları olarak memleketin gelişmesine pek az önem vermişlerdir. İkinci cumhuriyetin kurulmasından sonra ülkede demokratik nitelikte sağlam politik örgütlerle devlet kurumları meydana getirilmiştir. 22 yıl önce kurulmuş olan Birlik ve Ulusal İlerleme Partisi saflarını sıkılaştırmış, daha dinamik duruma gelmiş ve demokratik, ideolojik ilkeleri eyleminin temeli yapmıştır. 1979 yılının Aralık ayında, Bujumbura kentinde ilk kongresini yapan parti, başında partinin ve devletin başkanı J. B. Bagaza olmak üzere, ülkenin gelişmesinde esin veren, devinim sağlayan ve yöneten güç haline gelmiştir.

Ülkemiz birçok sosyal-ekonomik güçlüklerle göğüs germek zorundadır. Denizle bağı bulunmayan Burundi halkının yüzde doksanı güç koşullar içinde, köylerde yaşamaktadır. Bize göre, ülkedeki insan gücü kaynaklarının ikinci cumhuriyetin saptadığı güçlüklerin yenilmesi ve ekonomik gelişmeyle ilgili sorunların çözüme bağlanması yolunda seferber edilmesi için yerel, topluluk temelinde gelişme biçimi hepsinden elverişlidir. Köylülerin üretim ve tüketim kooperatiflerinde birleştirilmesi, tarım üretiminin artması için olanaklar sağlamaktadır.

Uluslararası işbirliği konusunda Burundi, kesin olarak emperyalizme

karşı çıkmakta ve diğer ilerici devletlerle birlikte yeni bir uluslararası ekonomik düzenin yaratılması için sürekli savaşım yürütmektedir. Halkların bağımsızlık ve egemenlik ilkelerine bağlı olan ülkemiz, Afrika'da ve tüm dünyada ulusal kurtuluş hareketini ardıcıl olarak desteklemektedir. Barış ve adalet isteyen bütün halklarla birlikte Burundi, Güney Afrika'da ırk ayırımı politikasının zaman geçirilmeden ortadan kaldırılmasından yanadır. Ülkemizin dış politikası, ezgiye ve sömürüye karşı savaşım yürüten halklarla birlikte anti-emperyalist dayanışmayı öngörmektedir.

Martinik Komünist Partisi MK üyesi *Alain Branbau* şöyle dedi: Halkımız bugün de sömürge durumundadır ve ekonomik sömürüye katlandıktan başka Fransız işgal birliklerinin baskısı altında yaşamaktadır.

Emperyalizmin günümüzdeki stratejisi gereğince tekeller durmadan yeni yeni bölgelere sızmaktadır. Bunlara kendi ülkeleri dar gelmektedir, çünkü orada, emekçilerin elde ettikleri kazanımlar nedeniyle daha çok harcamalar yapmak zorundadırlar. Bu nedenle şubelerini emek gücünün ucuz, elde edilen kârın yüksek olduğu ve faşist rejimlerin emekçilerin isteklerini gerçekleştirmelerini engellediği yerlerde açmaktadırlar. Bu bakımdan Latin Amerika ve Karayipler bölgesi kendileri için çok elverişlidir. Tekellerin yeni yeni ülkelere yerleşme stratejileri Avrupa'nın kapitalist ülkelerindeki emekçilerin olduğu kadar Latin Amerika ve Karayipler bölgesi halklarının da çıkarlarına aykırıdır. Tekellerin kapitalist Avrupa'dan taşınmaları, birçok işletmelerin kapanması ve işsizliğin artması anlamına gelmektedir. Bu stratejide trampren rolünü oynayan Atlas Okyanusu adalarıyla Latin Amerika ve Karayipler bölgesi ülkeleri ise, az gelişmişliğini sürdürmekte ve daha çok sömürülmektedirler.

Mali Halkı Demokratik Birliği Ulusal Konseyi üyesi *Sıtkı Diarra* şunları söyledi: Emperyalizm günümüzde yeni-sömürgecilik kılığına giriyor. Emperyalist çevreler dünyanın iki gruba ayrılmasını istiyorlar. Bu gruplardan birisinde metropol devletleri içeren hegemonya merkezleri, diğerinde ise, kendilerine tamamiyle bağımlı olan yeni sömürge devletler bulunmaktadır. Bu ikincilerin çıkarları hegemonya merkezlerinin elde ettikleri kârlara göre ayarlanmalıdır.

Günümüzde, politik düzeni ve elindeki zenginlikler ne olursa olsun, herhangi bir devletin ekonomik bakımdan kendi kendine yeterli olabileceğini düşünmek yanlıştır. Bu görüşü, sosyalist ve kapitalist ülkelerin rastgele değil de, sürekli ve sistemli olarak ekonomik ve bilimsel-teknik işbirliği yapmaları da doğrulamaktadır. Bizim sözkonusu etmek istediğimiz, uluslararası işbirliği değil, onun şimdiki niteliğidir. Çünkü, bizce, bu işbirliğinin halkların kurtuluşuna, ilerlemesine katkıda bulunması, insanın insan tarafından sömürülmesinin ortadan kaldırılmasına güçlü bir araç olması gerekmektedir. Hiç kuşku yok ki, bilim, teknik ve teknoloji insanlığın büyük bir kazanımıdır ve halklara hizmette bulunabilir. Bilim ve tek-

niğin hızla geliştiği memleketin bağlı bulunduğu sistem ne olursa olsun, halkın bu kazanımlardan yararlanmaması bir cinayettir. Bu ilkeyi gözönünde bulunduran partimiz, bütün ülkelerin tam hak eşitliği ve karşılıklı yarar temelinde bu alanda işbirliği yapmasından yanadır.

1979 yılının Mart ayında yapılan Kurucu Kongre'den sonra partimiz Mali halkını demokratik ve adil bir düzenin kurulması yolunda yürütmeye koyuldu. Biz, ilericiliğe ve işbirliğine istekli ve aynı zamanda bağımsızlığını ve egemenliğini savunmaya kararlı bir ulus yaratmak istiyoruz. Partimiz, bağımsızlık ve plânlı ekonomiden yana bir ulusal-demokratik devlet kurma yolunu seçti. Bu aslında, bağımsız ve ilerici gelişmeyi bilinçli olarak benimsemiş emekçi yığınlarının örgütlü politik erki demektir.

Bir amaca varmak için, onun gerektirdiği araçların sağlanması zorunluğunu gözönünde bulunduran partimiz, programının gerçekleştirilmesiyle ilgili aşamaların bilimsel bakımdan saptanması, her aşamadaki ödevlerin yerine getirilmesinde somut olarak çıkarları bulunan toplumsal güçleri belirlemek ve desteklemek, öte yandan da demokratik ödevlerin çözüme bağlanmasını engelleyecek olanları etkisiz hale getirmek gerektiğini çok iyi anlamaktadır. Biz, yeni-sömürgeciliğe karşı, uluslararası ekonomik ilişkilerin daha adaletli örgütlenmesi için yürüttüğümüz savaşta bu görüşe dayandık. İç plânda ekonomik bağımsızlığa ve sosyal kurtuluşa ulaşmak, yani halk yığınlarının maddesel durumunu iyileştirmek ve kültür düzeyini yükseltmek, sefaleti ortadan kaldırmak ve emekçi yığınların devlet yönetimine katılmalarını sağlamak amacını gütmekteyiz. Hareketlerini gerçeklere göre ayarlamaya çalışan partimiz, ülkede derin değişimler yapılması için gerekli olan politik, ekonomik ve sosyal koşulları gerçekleştirme çabaları harcamaktadır.

Guyana İlerici Halk Partisi Merkez Yürütme Kurulu üyesi *Clement Rohee*, Karayipler bölgesinin tarihsel bakımdan sömürgeciliğin ilk yuvalarından biri olduğunu belirttikten sonra şunları söyledi: Şimdi, bölgemize yeni-sömürgeciliğin başlıca «elverişli yeri» gözüyle bakmaktadırlar. Burada yeni-sömürgecilik politikası teşvik edilmekte ve her biçimiyle gerçekleştirilmektedir.

Bugün *Guyana*, hortlayan sömürgeciliğin yeni saldırılarına hedef olmaktadır. Sömürgeciler, ülkemizi yörüngelerinde bulundurmak için denemiş ve herkesçe bilinen yöntemlerden yararlanmaktadırlar. Bunların arasında ilk yeri, emperyalizmin denetimi altında bulunan Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası gibi finans kurumları almaktadır. Bunun yanı sıra özel yabancı sermayeye kapılar yeniden açılmaktadır. Son zamanlarda devlet işletmelerinin kooperatiflere teslim edileceği ilân edildi ki, bu da, ülkenin gelişmesinde geriye doğru atılan bir adımdır. Bütün bunlar, ekonomik çöküşün arttığı, sosyal koşulların kötüleştiği, yaşam düzeyinin düştüğü, baskıların fazlaştığı, politik kararsızlığın alıp yürüdüğü, ülkeyi yö-

neten rejimin erkte kalabilmek için birçok anti-demokratik önlemler aldığı bir sırada gerçekleşmektedir.

İran Halk Partisi temsilcisi *Hamit Safari* şunları belirtti: Ülkemizdeki devrimin etkisinden önce Batı basınında İran ekonomisinin hızla geliştiği yolunda birçok yazılar yayınlanıyor, başta ABD olmak üzere emperyalist devletlerin yardımıyla gerçekleştirilen «İran Mucizesi»nden söz ediliyor, İran'ın yakın bir gelecekte başınabuyruk bir endüstri devleti haline geleceği ileri sürülüyordu. Oysa, ülkemizde olup bitenlerin bağımsız ekonomik gelişmeyle en küçük bir ilişkisi yoktur. Uluslararası tekellerin İran'a yayılması öyle ölçüler almıştı ki, kısa bir süre içinde ülkedeki bütün sosyal-ekonomik ve politik kurumlar bunların denetimi altına girdi. Endüstrileşmiş kapitalist devletlere bağımlılık arttıkça İran halkıyla emperyalizm arasındaki çelişkiler gittikçe daha belirgin biçimde ortaya çıkıyordu.

Barış ve yumuşama koşulları, İran'daki toplumsal-politik ve dinsel örgüt ve grupların güçlerini seferber etmelerine ve Şah'a ve ülkeyi emperyalizmin yararına yönetenlerin tümüne karşı birleşmelerine olanak sağladı.

Bugün ülkemizin içinde ve dışında gelişen önemli olaylar İran'daki ilericileri güçlerin önüne, güçlenmekte olan tekelci kapitalizme karşı, ekonomik ilerleme ve sosyal kurtuluş uğrunda daha keskin ve karmaşık bir savaş yürütülmesi sorununu koymaktadır. İran'a karşı emperyalist entrikalar ek-silmeden sürüp gitmektedir. ABD ile bağlaşıkları ülkemizdeki ekonomik, politik ve askersel-stratejik konumlarını kaybetmeye katlanamamaktadırlar. Hiç kuşku yok ki, ABD'nin saldırı tehditleri sadece İran'a yönelik değildir. Emperyalizm için gerginliğin, anlaşmazlıkların artması gereklidir. Çünkü, böylelikle halkların barış ve toplumsal ilerleme uğrunda savaşı-mını engellemeyi, gelişmekte olan ülkelerde elden kaçırdıkları politik ve ekonomik egemenliği yeniden sağlamayı istemektedirler. Emperyalizm gelişmekte olan ülkelerin enerji ve hammadde kaynaklarından yararlanma hakkına sahip olduğu iddialarından vazgeçmeye yanaşmamaktadır.

Sürekli bir barış, özgürlük ve ilerleme için verilen savaşımın başarısı, yeryüzündeki bütün devrimci güçlerin işbirliğini ve herşeyden önce anti-emperyalist güçlerin Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluğun diğer devletleriyle eylem birliğini gerektirmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin halkları, hak eşitliğine, karşılıklı yarara ve bağımsızlığa dayanan nitel bakımdan tamamiyle yeni uluslararası ilişkilerin öncülüğünü Sovyetler Birliği'nin yaptığını görüyorlar. Söz konusu ilişkiler yeni kurulmuş birçok devletlerin barış ve güvenlik koşulları içinde, bağımsızlıklarını korumalarına, halk ekonomilerini ve ulusal kültürlerini geliştirmelerine, sömürgeciliğin etkisiyle yüz-yıllar boyu sürmüş olan gerikalmışlığı ortadan kaldırmalarına olanak sağ-lamaktadır.

Sosyal kurtuluş uğrunda savaşımanın, kendisine dolaysız olarak bağlı bulunan yumuşamanın pekişmesi ve derinleşmesi isteğiyle birlikte, halk-

ların gözünde reel bir anlam kazanabilmesi için durmaksızın aydınlatma çalışmaları yürütmek gereklidir.

Uruguay Sosyalist Partisi temsilcisi *Celia Gil* Latin Amerika nüfusunun yarısından fazlasının faşist diktatörlük veya faşizme yönelik rejimlerin yönetimi altındaki ülkelerde yaşadıklarını belirttikten sonra konuşmasını şöyle sürdürdü: Bu durum, sömürgeciliğin ve bağımlılığın yeni biçimlerinin meydana çıkmasına, ulusal silâhlı güçlerin işgal ordusu, bir avuç oligarşinin yardımcısı ve yabancı çıkarların hizmetçisi haline gelmesine yol açmıştır. Bugünkü koşullarda Latin Amerika'da emperyalizme karşı savaşım, bize göre, yerli faşizme karşı savaşım anlamına gelmektedir.

Ülkemizin gelecekte sosyalist tipte sosyal-ekonomik sisteme geçebilmesi, kaybedilmiş olan tüm demokratik kazanımların yeniden elde edilmesi, bu kazanımların ekonomik ve toplumsal yaşamda daha da geliştirilmesi gereklidir. Bize göre, derin bir ulusal niteliği olan Uruguay gelişme yolu, sosyalizmin kurulması ödevlerini ülkenin hemen bugün çözüme bağlanması gereken somut sorunlarıyla birleştirmektedir.

Bolivya Komünist Partisi MK üyesi *Felipe Rodriguez* şunları belirtti: Bolivya'da on yıldan beri «yığınlar faşizm veya demokrasi», «emperyalizme bağımlılık veya ulusal kurtuluş» sorunlarını içeren belgilerle karmaşık bir politik savaşım sürdürülmektedir.

Faşizm, silâhlı güçlere sızalı beri ülke için reel bir tehlike halini aldı. İç ve dış karşı-devrimin silâhı halini alan faşizm, 1971 yılında hükümeti devirdi ve yedi yıl süren Banzer diktatörlük rejimini kurdu.

Faşist rejime karşı uzun süre devam eden savaşım ve direniş sonucunda onun kartışı olan, kurtuluşa yönelik, anti-emperyalist nitelik taşıyan, tüm halk anlayışına uygun bir demokratik hareket yaratıldı ve gelişmeye başladı. Faşizmin erki ele geçirmesi, demokrasinin yeniden kurulması ödevini devrimci doğrultunun yeni biçimine sınıksız bağlı olan peşin ve vazgeçilmez bir koşul olarak ön plâna çıkardı. «Demokrasiye erişme» uğrunda savaşım, yığınların eylemlerinin ayarlanmasını, anti-faşist güçlerin pekişmesine ve harekete geçmesine yardım edecek koşulların yaratılmasını, gerçek bir demokratik hükümetin erki ele almasını ve ulusal egemenliğin tümüyle sağlanmasını gerektiriyordu. Bizim «yığınların demokrasisi» anlayışımız, anti-emperyalist sürekli halk devrimi süreci temeline dayanmaktadır ve bu, Bolivya topluluğunun sosyalizm yoluna girmesine olanak sağlayabilir.

Bolivya Komünist Partisi'nin de katıldığı Demokrasi ve Halk Birliği Cephesi'nin öncülüğünde halkımız, önemli bir politik utkuya ulaştı. 1978'de Banzer istifa etti ve Bolivya'da demokratlaşma süreci başladı. Daha sonraki iki yıl içinde cephe üç seçim daha kazandı. Böyle olsa da sağcı gericiğin ve darbeci askersel çevrelerin entrikaları halkın erki ele almasını engelledi. 17 Temmuz 1980'de darbeci generaller yeni bir hükümet dar-

besi yaptılar. Başında general L. Garcia Meza'nın bulunduğu askersel cunta, faşizmin bir süre önceki yenilgisinin kanlı intikamını aldı. Terörü gittikçe artıran diktatörlük, şimdi devrimcileri, demokrasiden yana olanları ve sendika militanlarını yoketme çabaları harcamaktadır.

Bolivya'daki «yığınlar için demokrasi» savaşını günümüzde diktatörlüğe karşı direnişin güçlenmesini ve nitel bakımdan yepyeni düzeyde taarruzu gerektiren yeni koşullar içinde gelişmektedir. Burada, herşeyden önce yığınların tüm savaşım biçimlerini öğrenmeleri sözkonusudur. Bizim geleceğimiz ve yürütmemiz gerekli olan savaşım, tüm Latin Amerika halklarının faşizme ve emperyalizme karşı, barış, ulusal kurtuluş ve toplumsal ilerleme için yürüttükleri ortak savaşımın bir bölümüdür.

Arjantin Komünist Partisi MK aday üyesi *Leonardo Paso*, şöyle dedi: 1976 darbesinden sonra işbaşına gelen Arjantin hükümeti, ülkede durumu daha da ağırlaştırdı, ulusal gelişmenin iç durumdan fazla, uluslararası ilişkilere bağlı bulunduğu tezini benimsiyerek, ülkeye yeni-sömürgecilik politikasını dayattı. Arjantin'de ekonomide yeni kolların gelişmesi için gerekli araçların yokluğunu ileri sürerek (ki bu iddia gerçeğe aykırıdır), ülke endüstrisini transnasyonal şirketlerin çıkar ve gereksinimleriyle uyumlaştırma politikasını uygulamaya koyuldu, bağımlı bir ülkede olumlu bir rol oynayan kamulaştırılmış devlet işletmelerini yeniden özel sektöre geri verdi, dış alıma uygulanan vergileri ve gümrük harçlarını ortadan kaldırdı.

Toplunun yaşamının tüm alanlarını, yani sosyal-ekonomik, politik ve kültürel alanları kapsayan yeni-sömürgecilik politikası toplumun en geniş katmanlarının çıkarlarına aykırıdır. Bugünkü hükümet tarafından savunulan «gelişme» anlayışı ülkenin ilerlemesini emperyalist sermayeye bağımlı kılmakta, böylelikle halkın ardıcıl savaşım sonucunda elde ettiği kazanımları pratik olarak ortadan kaldırmaktadır. Şimdiye kadar uygulananlar, toplumun bazı katmanlarınca beslenen hayalleri tamamiyle ortadan kaldırdı. Halk arasında olduğu gibi, silâhlı güçlerdeki yurtsever ve demokratik görüşlü subaylar arasında da bağımsız, ulusal gelişmenin ancak toplumda gerçek demokrasinin var olması koşulları içinde sağlanabileceği kanısı gitgide yaygınlık kazanmaktadır.

Devrimci deneyimden çıkartılacak bazı dersler

Tunus Komünist Partisi MK üyesi *Rafik Ali* şunları belirtti: Tüm Arap dünyasında olduğu gibi, ayrı ayrı her Arap ülkesinde de durumun çok karmaşık olmasına karşın bugünkü ortamda bazı olumlu olaylara da rastlandığını gözden kaçırmıyoruz. Mısır yalıtılmıştır, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün rolü artmıştır, sosyalist ülkelerle ilişkilerde gelişmeler olmuştur, demokratik savaşım hızlanmıştır, komünist partilerinin rolü artmıştır, emperyalizme, siyonizme ve gericiliğe karşı savaşıma yeni yeni toplumsal ve politik güçler katılmıştır. Her ne kadar «Üçüncü Dünya» ülkelerinin ortak

kararlarında anti-emperyalist konumların etkisinin tüm halinde genişlediği belirtilse de, bazı güçlükler ve başarısızlıklar vardır. Anti-emperyalist politika her zaman, tüm ülkelerde anti-kapitalist ve demokratik önlemlerle bir arada yürütülmüyor. Bu da, anti-emperyalist, anti-kapitalist ve demokratik anlayışların otomatik olarak birleşmediklerini göstermektedir.

Zaman zaman şöyle bir paradoks ile karşı karşıya kalıyoruz: Batıdan yana bir dış politika güden bazı ülkeler, ekonomik gelişmelerinde ilerici bir yol seçmeyi başarmışlardır (örneğin, 60'lı yıllarda Tunus), dış politikaları anti-emperyalist olan ve sosyalist ülkelerle işbirliğini öngören diğer bazı devletler ise, ülkelerindeki değişiklikleri sınırlamışlar ve komünistlere karşı baskı politikası uygulamışlardır. Bununla ilgili olarak, birçok anti-emperyalist devletlerin edindiği deneyimlerin bazı çelişkili yanlarını belirtmeye çalışalım.

Bazı ülkelerin yandaş olmaya başladıkları «kapitalist olmayan» gelişme, ya da «sosyalist doğrultu» stratejilerinde bazı durumlarda ciddi noksanlıklar, yanlışlıklar veya sapmalar görülmektedir ki, bunlara göz yumulamaz. Doğal olarak bu ülkeler emperyalizme karşı çıkmışlardır ve bugün de karşıdırlar. Ama birçok etmenler devrimlerinin gelişmesini engellemekte, bunları dayanıksız ve zayıf duruma düşürmektedir. Bu etmenler nelerdir?

Her şeyden önce bu ülkelerde, sosyal-ekonomik reformların hazırlanması ve uygulanması keyfi ve tepeden inme niteliğini taşımaktadır. Yani, bu önlemlerle ilgili olan toplumsal katmanların çalışmalara katılmalarına ve seferber edilmelerine önem verilmemektedir. Bunun yanı sıra, devlet aygıtında ve dolaysız olarak bunun yanıbaşında ayrıcalıklardan yararlanan yeni bürokratik zümreler ortaya çıkmakta ve bunlara karşı etkisiz bir savaşım yürütülmektedir. Diğer bir etmen de, halkların demokratik hakların genişletilmesine ve devlet yönetiminde rol almasına yönelik isteklerinin küçümsenmesidir. Ayrıca komünistler ve diğer ilerici güçler (hükümete katılsalar bile) kovuşturmaya uğramakta, hattâ daha önceki bağlaşıklarının baskı ve ezgisiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Ve son olarak, daha önceki kuşağın yerini alabilecek olan devrimci öncü güçlerin ve kadroların yetiştirilmesine önem verilmemektedir. Mısır'da Nasır'ın ölümünden sonra geçen olaylar bizim için önemli bir ders olmalıdır.

Bazı ülkelerde sağa sapmalar (biçim ve içerik bakımından birbirinden farklı da olsalar), hareketin veya devletin anti-emperyalist niteliğinin devrimci gelişme ve onun tersinmezliği için bir güvence oluşturmadığını ortaya koymaktadır. Devrimci sürece değer biçilirken onun anti-emperyalist, anti-kapitalist ve demokratik içeriği gözönünde bulundurulmalıdır. Ulusal kurtuluş hareketinde, her ülkenin kendine özgü, birbirinden farklı somut koşullarının gözönünde bulundurulmasının gerekli olduğunu söylerken, sorunlara üstünkörü bakmaktan kaçınmak istiyoruz. Böylelikle, ulusal kurtuluş hareketinin, ulusal demokratik devrim çerçevesi içindeki gelişmesi

konusunda hayal kurmaktan ve düş kırıklığına uğramaktan kurtulmuş oluruz.

Tunus'lu komünistler işçilerin ve köylülerin, gençlerin ve aydınların çıkarlarını savunurken, ülkemizde ilerici sosyal-ekonomik değişimler yolunda bir aşamayı oluşturacak demokratik bir döneme girebilme olanağına kesinlikle inanmaktadırlar.

Suudi Arabistan Komünist Partisi temsilcisi *Salem Hamid* konuşmasında şöyle dedi: Uluslararası ekonomik ilişkiler yapısında değişikliklere gidilmesi savaşımıyla, bunların demokratik niteliği ve halk yığınlarının ulusal ve sınıfsal amaçlı savaşımı arasındaki gerçek bağların saptanması büyük bir önem taşımaktadır. Partimizin birçok ödevleri arasında ABD ile diğer emperyalist devletlerin işine yarayan her türlü yabancı, ekonomik, askersel ve politik etkiyi, bunların kalıntılarını ortadan kaldırma savaşımı birinci plânda gelmektedir. Partimiz, halka demokratik özgürlükler (basın, toplantı, yürüyüş özgürlükleri) verilmesini, politik inançların ve diğer insan haklarının saygı görmesini, ülkenin doğal zenginlikleri üzerinde tam denetim sağlanmasını istemektedir. Ülkemizdeki koşullar altında ulusal gelir kaynaklarının, ulusal üretimin geliştirilmesi ve bunun yanı sıra lüks ve gerekli olmayan diğer tüketim malları ithalinin sınırlandırılması yoluyla değerlendirilmesi büyük bir önem taşımaktadır. Biz, sosyalist topluluk üyesi devletlerle diplomatik bağlar kurulmasını istemekteyiz. Ödevlerimiz arasında, Suudi Arabistan'daki yönetici çevrelerin ekonomik ve politik rolünü, Arap dünyasının Amerikan çıkarlarına boyun eğmesini amaçlayan Araplararası dayanışma görüşlerinin gerici niteliğini açıklamak önemli bir yer almaktadır.

Suriye Arap Sosyalist Baas Partisi Yönetim Kurulu üyesi *Abu Salim*, şunları söyledi: Partimiz ve onun yönettiği Suriye devrimi, düşmanların tehditlerine karşı koymakta ve birbirine bağlı son derece karmaşık sorunlara çözüm bulmaktadır. Ülkemizde, partimizin yönetimi altında ilerici Ulusal Cephe faaliyettedir ve bu örgüt, Suriye işçi ve köylülerini temsil eden beş politik partiyi kapsamaktadır. Cephenin ödevi, ülkemize yöneltilen suikast ve saldırılara karşı koyabilmemiz, gericiliği ve özellikle yabancıların parasal ve askersel pardımına dayanarak devlete karşı yıkıcı faaliyetlerde bulunan ve cinayetler işlemekten bile geri kalmayan «Müslüman Kardeşler» çetelerini ezmek için bütün ulusal ilerici güçleri seferber etmektir. Cephenin diğer bir ödevi de, Suriye'nin ulusal ilerici doğrultusunun pekişmesine, sosyalist değişikliklerin genişlemesine ve ülkenin ulusal ve tüm Arap halklarını içeren savaşımındaki dayanıklılığını güçlendirmeye yardımda bulunmaktır. Tüm Arapları ilgilendiren sorunların çözüme bağlanması faaliyetinde de Suriye Kararlılık ve Direniş Cephesi'nde çözümlayici bir öncü rol oynamaktadır. Bu cephe, tüm ulusal, ilerici Arap güçlerinin dayanağıdır ve Suriye, bu cephenin İsrail'e karşı direnişinin te-

mel halkalarından birini oluşturmakta, emperyalizme, siyonizme, gericiliğe ve onların saldırı plânlarına karşı savaşında özel bir yer almaktadır. Şimdi ülkemiz, kardeş Libya ile birlikte, «Birlik Devleti Kurma Bildirgesi'nde» ve «Suriye ile Libya Arasında Birlik İlân Edilmesi Kararı» başlıklı belgelerde belirtildiği gibi, Arap kurtuluş hareketinde önemli bir güç oluşturacak ve bu savaşıma destek olacak birleşmiş bir devlet kurmaya hazırlanmaktadır.

Bölgemizde tam, adil ve sürekli bir barışın kurulması koşullarını sağlamak çabaları harcayan Suriye, Arapların Camp David Anlaşmaları karşısında meydana getirdikleri birliği güçlendirmeye, bu anlaşmadaki görüşlerin yaygınlaşmasını engellemeye ve bu görüşlerin ortadan kalkmasıyla ilgili zemini hazırlamaya çalışmaktadır. Bölgemizde barışın kurulmasının temel koşulu, Camp David Anlaşması, Mısır'daki rejimle Amerikan emperyalizminin ve siyonizmin Arap ulusuna, onun kurtuluş hareketine, bölgede ve bütün dünyada adil ve sürekli barışa karşı birleşmeleri sonucunda sarsılan dengeyi yeniden kurmaktır.

Suriye'nin, Arap Sosyalist Baas Partisi'nin, Parti Genel Sekreteri ve Suriye Arap Cumhuriyeti Başkanı Hafız Esat'ın yönetimindeki İlerici Ulusal Cephe'nin politikası, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist toplumun tüm devletleriyle, bütün kurtuluş, ilerleme, sosyalizm ve barış güçleriyle sağlam bağlaşıklıklar kurulmasını öngören sağlam bir ilkesel politikadır. Bundan bir süre önce ülkemiz içten bağlaştığımız Sovyetler Birliği ile tarihsel dostluk ve işbirliği ilişkilerimizin gelişmesi uğrunda nitel bakımdan yeni bir adım attı. Suriye'nin SSCB ile imzaladığı Dostluk ve İşbirliği Sözleşmesi dünya sosyalizmiyle ulusal kurtuluş hareketlerinin kaynaşmasına bir örnek sayılabilir. Ülkemiz bütün ulusal kurtuluş hareketleriyle işbirliği ve dayanışmayı sürdürmekte, ırkçı rejimlere karşı çıkmakta, sömürgeciliğin, emperyalizmin, ırkçılığın, askersel üslerin, dünyaya politik ve ekonomik bakımdan egemen olma eğilimleri kalıntılarının ortadan kaldırılmasından yanadır.

Filistin Kurtuluş Örgütü Ulusal Konseyi üyesi *Daud Talhami*, konuşmasında şunları belirtti: Günümüzde Doğunun Arap ve müslüman ülkeleri, dünya emperyalizminin çeşitli biçimlerde uyguladığı yeni-sömürgecilik politikasının hedefi ve aynı zamanda bu politikanın ortadan kaldırılması için savaşım alanı olmuştur. Bu savaşımı Arap halkları ve özellikle Filistin halkı, öz yurdunun topraklarına el atan yeni-sömürgeciliğe karşı sürdürmektedir. Halkımız bölgemizde emperyalizmin ezgisinden kurtulmak, Amerikan emperyalizminin hammadde ve herşeyden önce, petrol kaynakları üzerinde egemenlik kurma denemelerini engellemek için yürütülen büyük savaşımın merkezinde yer almıştır.

Ulusal haklar uğrundaki savaşım, bölgedeki halkların yeni-sömürgecilik egemenliğini ortadan kaldırmak, tam ekonomik bağımsızlık ve kendi do-

ğal kaynakları üzerinde denetim sağlamak, hak eşitliğine dayanan uluslararası ekonomik ilişkiler kurmak ve endüstrileşmiş kapitalist ülkelerin endüstri malları, geliştirmekte olanların ise hammadedeler dışsatımındaki eşitliğe aykırı değiş-tokuş sonucunda gerçekleşen emperyalist soyguna son verilmesi savaşımına sıkı sıkıya bağlıdır. Bugün emperyalizmin saldırı-ganlığının artmasına karşı koymak ve onu geri çekilmeye zorlamak için üç güçlü devrimci akım arasındaki uyumun ve dayanışmanın daha yüksek bir düzeye çıkarılması yaşamsal bir önem taşımaktadır.

Burundi Birlik ve Ulusal İlerleme Partisi temsilcisi Colette Samoya, tartışmalarda Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki ayırımcı rejime silâha baş vurularak son verilmesi konusunda ileri sürülen görüşe değinerek, Güney Afrika silâhlı güçlerinin sürekli yetkinleştirildiğini belirtti ve bunun tartışma götürür bir görüş olduğunu ileri sürdü. Mozambik FRELIMO Emek Partisi temsilcisi, ayırım politikasının ortadan kaldırılması savaşımıyla ilgili en uygun biçimleri Güney Afrika halkının saptaması gerektiğini belirtti, Güney Afrika Cumhuriyeti'nin askersel gücünün, rejimin devrilemeyeceği anlamına gelmediğini, ırkçı rejimin günlerinin sayılı olduğunu söyledi.

Güney Afrika Cumhuriyeti Afrikalılar Ulusal Kongresi temsilcisi *Francis Melis*, Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki ırkçı rejimin askersel ve ekonomik bakımdan son derece güçlü olduğunu belirterek konuşmasını şöyle sürdürdü: Bu güç, özellikle Güney Afrika Cumhuriyeti ile komşu olan ülkelerin kendisinden daha zayıf olmaları nedeniyle korku uyandırmaktadır. Şu var ki, rejimin iç çelişkilerini küçümsememek gerekir. Burada en önemli öge, Güney Afrika'nın ırkçı bir devlet olmasına karşın zenci işçilerden vazgeçememesidir. Afrika'nın yerlileri «bantustan»lara (özel kamplara) kovulduğu, kendilerine düşman işlemleri yapıldığı halde beyaz kapitalistler yerlilerin işgücüne gereksinim duymakta, onlar çalışmadıkça fabrikalar durmaktadır.

Güney Afrika Cumhuriyeti Afrikalılar Ulusal Kongresi'ne göre, bugünkü koşullarda ülkede temel savaşım biçimi silâhlı savaşımıdır. Fakat biz bu görüşü idealleştirmiyor, tek savaşım yolu saymıyoruz. Hareketimizin yandaşları grevlere katılmakta, okullarda boykot ilân etmektedirler. Güney Afrika ırkçı rejiminin sarsılmaz olduğuna inanmak yanlış ve tehlikeli bir görüştür. Bu rejimin zayıflığı demokrasiden tümüyle yoksun olması, adaletsizlik temeline dayanmasıdır. Halk, rejimi de, adaletsiz sistemini de reddetmektedir.

Güney Batı Afrika Halk Örgütü (SWAPO) MK Örgütsel Sorunlar Sekreteri *Mathias Kanaha Hishoona*, şöyle dedi: Namibya halkı, ülkede yürütülen savaşımın sadece ırk ayırımının kaldırılmasına değil, gerçek bağımsızlığa ve sosyal kurtuluşa yönelik olduğunu anlıyor. Biz Namibya toplumunda özellikle geniş bir toprak reformunu gözönünde bulunduran ve toprak iyeliği üzerindeki haksız ve adaletsiz sistemi sona erdirecek olan

değişiklikler yapılmasını istiyoruz. Politik programımızda belirttiğimiz gibi, Namibya'nın kurtuluşundan sonra SWAPO, ülkede sömürüyü ortadan kaldıracak sınıfsız bir toplum meydana getirmeye niyetlidir. SWAPO, utkuya erişileceğine sadece halkın savaşımlı sonuna kadar sürdürme kararlılığı nedeniyle değil, aynı zamanda, tüm dünyadaki demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme güçlerinin geniş ölçüdeki dayanışması nedeniyle inanmaktadır.

Salvador Askersel-Politik Devrimci Koordinasyon Komitesi üyesi *Norma Guevara*, ülkesindeki devrimin sadece iç düşmanla karşı karşıya gelmediğini belirttiikten sonra şunları söyledi: Devrimimiz, Salvador halkının etküsünde çöküşünün başlangıcını gören tüm Orta Amerika'daki gerici burjuvazinin çılgınca darbelerine karşı koymak zorundadır. ABD, ya da Venezuela, Guatemala ve Honduras askersel birliklerinin müdahalesi tehlikesiyle karşı karşıyayız. Biz bu tehlikenin sadece Salvador devrimine değil, aynı zamanda Nikaragua devrimiyle Guatemala'da gelişmekte olan devrimci sürece yönelik olduğunu açıkça görüyoruz. Hiç kuşku yok ki, yabancı müdahale Orta Amerika'da emperyalizme karşı silâhlı savaşımın tek cephesinin doğmasına yol açacaktır. Biz, deneyimlerimiz sonucunda hiçbir şeyin özgürlük kadar değerli olmadığı, bu uğurda her özverinin yapılması gerektiği kanısına vardığımız için Vietnam'ı örnek saymaktayız ve şimdi bunu yapabilmek için gerekli güce sahibiz.

Bundan birkaç ay önce ülkemizde askersel eylemlerle ilgili tek plânın gerçekleştirilmesine başladık. Askersel eylemlerimizin biçimlerini ülkenin iç özellikleri (küçük yüzölçümü, iyi silâhlanmış durumda olan ve dışarıdan yardım gören hasım, nüfus yoğunluğu) saptamaktadır. Bu durumun, Salvador halkının kurtuluş hareketleri deneyimine katkıda bulunmasına olanak sağlayacağı düşünülebilir. Binlerce savaşçıyı kapsayan askersel ayaklanma hareketimizin başlıca özelliği, yüksek bir maneviyata ve iyi bir hazırlığa sahip olmamızdır. Bu ise, savaşımın biçimlerini, amaçların ve somut koşulların saptadığı görüşünü bir kez daha doğrulamaktadır.

Salvador devrimi kentlerde ve köylerde, işçi sınıfı, aydınlar ve din adamları saflarında, ordunun önemli bir bölümünde, demokrat ve sosyal-demokrat çevrelerde destek bulmaktadır. Birleşmiş bir öncü güce sahip olan devrimci ve demokratik çevreler ortak bir programın gerçekleşmesi için birleşmiş bir cephe halinde ve silâh elde savaş yürütmektedirler ki, bu da, erkin ele geçirilmesinde çözümleyici bir araçtır. Demokratik güçlerin devrim hareketine katılması, devrimin uluslararası konumlarını sağlamlaştırmaktadır. Bunu, bölgede etkiye sahip olan birçok hükümetlerin savaşımızı desteklemesi kanıtlamaktadır.

Yığınların silâhlı eylemleri, nüfusun çeşitli katmanları tarafından geniş ölçüde desteklenmektedir. Savaşım çeşitli biçimlerde gerçekleştirilmektedir. Salvador'daki Devrimci Yönetim ayaklanma ile askersel eylemler ve

genel grev arasında sıkı bağlar kurulmasını öngörmekte ve tüm savaşım biçimlerinin uygulanmasına aktif yardımda bulunmaya çalışmaktadır. Elimizde yeterli güç vardır ve bunlar iyi yetiştirilmiştir. Bu da, olayların hangi yönde gelişeceğini kestirmemize olanak sağlamaktadır. Devrimimiz, emperyalizme uzun süre karşı koymaya hazır durumdadır. Sosyalist topluluk ülkelerini ve kurtuluş hareketini bağlaşıklarımız ve dostlarımız saymakta, tüm halkların dayanışmasına güvenmekteyiz ve kendilerine minnettarız. Salvador'da ve uluslararası alandaki koşullar içinde bizim halkımız gibi bir halkın devrimi utkuya ulaştırması, bizce, kaçınılmazdır.

Gine ve Yeşilburun Adaları Bağımsızlık Partisi Ulusal Konseyi üyelerinden *Jose Eduardo Barbosa* konuşmasında şöyle dedi: Gine-Bisau'da uzun süre devam eden ulusal kurtuluş savaşı, Portekiz sömürgecilerine karşı yürütülen bir halk savaşı biçimini almıştı. Biz, bu savaş sırasında emperyalist devletlerin ortaklaşa ve en çeşitli araçlarla sömürge ezgisine yardımda bulunduğu tanık olduk. Her şeyden önce kendi gücüne güvenen halkımız, düşmanın bütün manevraları karşısında yılmadı, onu diplomatik bakımdan yalıtılmayı başardı ve sosyalist ülkelerle dünyadaki tüm ilerici güçlerin desteği sayesinde yeni yeni politik ve askersel etkular sağlamayı başardı.

Emperyalizmi geniş çapta ilk kez yenilgiye uğratan Büyük Ekim Sosyalist Devrimi bizim için eşsiz bir derstir. Bu devrim, bize, Lenin'in yurdundan ve diğer sosyalist ülkelerden çok yanlı yardım görmeyi sağladı. Bu ise, hareketimizin gelişmesini önemli ölçüde kolaylaştırdı. Partimiz, düşmanlarını dostlarından ayırtmayı daima başarmış ve ulusal kurtuluş hareketi, sosyalist ülkeler ve uluslararası işçi hareketi gibi emperyalizme, hegemonyacılık ve sömürünün her türüne karşı savaşım yürüten çağımızın en dinamik güçleriyle eylem birliğini uygulamıştır.

Amilkar Cabral'ın vaktiyle belirttiği gibi, özellikle Afrika'da kurtuluşa ulaşmış ülkelerin deneyimlerini incelersek, gerçek ve sözde bağımsızlık arasındaki olumlu ve olumsuz deneyimleri birbirinden ayırabiliriz. Partimiz, kapitalist olmayan gelişme yolunu ardıcıl olarak savunmaktadır, çünkü, bu yol, insanın insan tarafından sömürülmesine karşı, yeryüzünde toplumsal adalet sağlamak için ardıcıl bir savaşım yürütülmesini gerektirmektedir.

Emperyalizm dünyayı aralıksız tedirgin eden bir durum yarattı. Halklar ve özellikle bağımsızlıklarını kazanmak, ya da devrimci kazanımlarını korumak için savaşım yürütenler arsız arasız savaş tehdidi altında yaşamaktadırlar.

Büyük zenginlikler yığılmış olan endüstrileşmiş kapitalist ülkelerle fakir ülkeler arasındaki uçurum gitgide derinleşmektedir. Uluslararası değiş-tokuş alanındaki eşitsizlik yıldan yıla daha göze çarpıcı ölçüler almaktadır. Yeni kurulmuş devletlerin uluslararası ekonomik ilişkilerde eşitlik sağ-

lanması hareketine katılmalarının nedeni budur. Böyle bir eşitlik, yeryüzünde sürekli bir barışın kurulması ve tüm halkların gelişmesi için gerekli bir koşuldur. İnsanlığın gerçekleştirdiği bilimsel ve teknolojik kazanımlar bazılarına büyük yararlar sağlarken, büyük çoğunluk en korkunç sefalet içinde çırpınmamalıdır.

Uruguay Komünist Partisi'nin teorik organı olan «Estudios» dergisi yazarları sekreteri *Abel Sanchez* şöyle dedi: Bundan yirmi yıldan biraz fazla bir süre önce Afrikada sömürgecilğe karşı savaşım yürüten insanların oluşturduğu denizde, birer kaya gibi, ışık saçan birer deniz feneri gibi üç yüce varlık dikkati çekiyordu. Bunlar, Afrika devriminin yolunu açan *Patris Lumumba*, *Sekou Toure* ve *Kuame Nkrumah* idi. Bugün Afrika'daki devrimci hareketin en ünlü militanları arasında birçok yeni adlar görüyoruz: *Parlak* teorisyen, efsanevi bir kişiliğe sahip *Amilkar Cabral*, *Agostinho Neto*, *Samora Machel* ve diğer yüce savaşçılar. Yıllar ve yıllar geçecek, fakat Afrikalı teorisyenlerin, politika adamlarının ve devrimcilerin adı halkların belleğinden silinmeyecektir.

Bu adlar, biz Uruguay'lı komünistler için sonsuz bir değer taşımaktadır. Angola'da *Agostinho Neto* yoldaş, ölümünden kısa bir süre önce Afrika'daki ve Uruguay'daki savaşçılarla dayanışma için uluslararası bir dayanışma mitingi düzenlenmesi girişiminin başında yer aldı. Böylelikle Afrika'lı devrimciler bizi tinsel ve politik bakımdan büyük ölçüde desteklemiş oldular. Namibya, Zimbabve, Mozambik, Gine ve diğer Afrika ülkelerindeki yoldaşlar halkımızın savaşımıyla en ateşli dayanışma duygularını dile getirdiler.

Malta Komünist Partisi Yürütme Kurulu üyesi ve MK sekreteri *Mario Vella* şunları belirtti: Malta halkının gelişmekte olan ulusal demokratik savaşımı koşullarında çalışan biz Malta'lı komünistler, kendimizi proletaryanın politik doğrultusunun sadık temsilcisi olmak ayrıcalığına sahip kimseler ilân etmekle yetinmemek gerektiği kanısındayız. Yapay olan ve bizdeki koşullar altında kısır bir nitelik taşıyan «sınıf» ile «halk» birbirinden ayrı tutma eğilimi partimizin yalıtılmasına neden olabilir. Tutulacak biricik verimli yol, sınıfsal isteklerle halkın isteklerini birleştirmek, ulusal sorunların çözüme bağlanmasının işçi sınıfının – veya sosyalizmin – çıkarlarına en iyi yanıt olduğu görüşünün bütün halkça benimsenmesi uğrunda savaşım yürütmektir.

70'li yılların sonlarında Malta işçi sınıfı içindeki çelişkiler daha çok arttı, ekonomimizin zayıflığı ve ülkenin kapitalist gelişmeye bağımlılığı ile İşçi Partisi hükümetince yayınlanan anti-empyeralist bildirge (şunu belirtmek lazımdır ki, NATO ile ilişkilere son veren ve 1979 yılında ülkemizdeki İngiliz askersel üssünü kapatan bu hükümettir) arasındaki tutarsızlık daha çok göze batır hale geldi. İşçi Partisinin en zayıf yanı, yeni burjuvaziye karşı ilişkilerdeki tutumudur. Bu burjuvazi her ne kadar ülkeyi

kendi güçleriyle endüstrileştirmek gibi ilerici bir görüş taşısa da, ikide birde endüstriyel sermayenin gelişmesini engelleyen ticari sermaye ile bağlarını koparamamaktadır. Bundan ötürü o, ya araç olarak, ya da «küçük partnörü» olarak yeni-sömürgeci sermaye karşısında bağımsız kalmaz. Başka bir deyişle Malta'daki ilerici blokun kapsadığı burjuvazi, ulusal demokratik burjuvazi olarak gelişecek durumda değildir. Böyle olunca, işçi sınıfının burjuvazinin tamamlamadığı işleri sona erdirmesi gerekmektedir.

Bizim görüşümüze göre, işçi sınıfının bağımsız bir politik doğrultu hazırlayabilmesi için İşçi Partisi'ndeki sınıfsal çeşitliliğe bağlı olmayan, apaçık sınırlamalardan soyutlaşmış bir örgüt gereklidir.

Kanımıza göre, Malta'dakine benzer bir toplumun politik bakımdan incelenmesinde büyük önem taşıyan sorunlardan biri de, bu toplumun klientelizmidir. Akdeniz bölgesinde ve bildiğimiz kadarıyla Latin Amerika ile diğer bazı bölgelerde çok yaygın olan klientelizm, politik erk ile halk arasında bir tür aracılık anlamı taşımakta ve yığınsal politik partilerin kurulmasını engellemektedir. Emekçilere işyeri sağlama olanağını ve çeşitli nimetleri (konut vb.) denetimi altında bulunduran etkili yerli burjuvazinin ileri gelenlerinin egemenliğine dayanan klientelizm, ülkemizdeki politik yaşam üzerinde Afrika'daki tribalizme benzer bir etkide bulunmaktadır. Anti-emperyalist nitelik taşıyan, fakat anti-kapitalist olmayan çeşitli biçimlerdeki popülizmin yerli patronları ve onların müşterilerini ortadan kaldırmadığı, tersine faaliyetlerinin çerçevesini genişlettiği kanıtlanmış bir gerçektir. Bu olgu «sınıf»-«halk» ilişkilerinde önemli bir etmendir ve bize göre, bununla ilgili olan partiler arasında görüş değiş-tokuşu yapılmasını gerektirmektedir.

Çevreyi koruma hareketi ve komünistler

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi, «Çevrenin korunması hareketi ve komünistler» konulu bir uluslararası sempozyum düzenledi. Buna ABD, Bulgaristan, Çekoslovakya, Danimarka, FAC, Filipinler, Finlandiya, Fransa, Japonya, Panama, Polonya ve Sovyetler Birliği komünist ve işçi partilerini temsil eden Marksist bilim adamlarıyla derginin yazı kurulu üyeleri katıldılar.

Sempozyum, derginin başyazarı K. Zaradov'un aşağıda yayınladığımız açış konuşmasıyla başladı. Sempozyumdaki tartışmaların bir özeti, derginin önümüzdeki sayılarından birinde yayınlanacaktır.

POLİTİK SINIFSAK YAKLAŞIM

Konstantin Zaradov

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi başyazarı

Bu toplantı, dergimizin çağın global sorunlarıyla ilgili olarak düzenlediği ilk uluslararası toplantı değildir. Daha 1972 yılı başlarında Prag'da 36 ülkenin komünistleri, ekoloji ve politika arasındaki çok yanlı ilişkilerin ortaya konmasıyla ilgili bir bilimsel sempozyumda bir araya geldiler. (1)

Bu toplantıdan sonra dergide, ünlü bilim ve politika adamlarının çevrenin korunmasıyla ilgili sorunlar konusunda birçok kez yazıları yayınlandı.

«Çevrenin korunması hareketi ve komünistler» başlığını taşıyan şimdiki sempozyumun konusu son derece günceldir ve büyük bir politik önem taşımaktadır. Bunun nedeni, bu toplantıda çevrenin korunması sorunu karşısındaki tutum değil de, *çevrenin korunması* hareketi sözkonusudur ki, bunlar aynı şeyler değildir. Diğer bir önemli nokta da sempozyumu örgütleyenlerin, sorunu komünist ve işçi partilerinin bu hareketi ne ölçüde «benimsedikleri», hareketten kapitalist toplumda demokrasi ve sosyalizm uğrunda, emperyalizme karşı yürüttükleri savaşımındaki deneyimlerinin yararlanarak ele almalarını istemeleridir.

Ele alınan konu, içeriğinin olağanüstü karmaşıklığı nedeniyle diğer global sorunlardan farklıdır.

Karmaşıklığı, birinci olarak, çevrenin (atmosfer, hidrosfer ve toprak) kirlenmesi, yiyecek maddelerinin üretimi, yeniden oluşamayacak kaynakların tüketilmesi, ve ensonunda çevrenin korunması sisteminin, onun merkez hal-

(1) Bk. «Ekoloji ve Politika. (Çevrenin korunmasıyla ilgili sorunlar). Marksistlerin uluslararası tartışmaları». Prag, 1972.

kası olan yeniden üretim rejiminin, bunların «efendisi olan» insanın, global ve bölgesel korunma sisteminin istikrarlı olması gibi birçok etmenleri gözönünde bulunduracak kapsamlı bir yaklaşımın gerekliliğinden ileri gelmektedir.

İkinci olarak karmaşıklık şundan ileri gelmektedir: Çevrenin korunması hareketine çok çeşitli toplumsal katmanlardan milyonlarca insan katılmaktadır. Bu hareket, çoğu kez birbiriyle uyumsuz, sayısız toplumsal politik konumları ve istekleri olan son derece çelişkili bir yığından oluşmaktadır. Hareket, kendiliğinden gelme bir nitelik taşımakta, belirli bir biçim taşımamakta ve tek ideolojik platforma dayanmamaktadır.

Konunun karmaşıklığının üçüncü nedeni de şudur: Çevrenin korunması hareketinin temelinde hümanist idelerin yeralması, ekolojik sorunların doğuşu çağımızdaki toplum biçimlerinin toplumsal-politik niteliklerine değil de «hepimizin evi», «ortak sığınak», «tümümüzün çıkarları» vb. gibi anlayışlara bağlandığı hallerde belirli hayaller kurulmasına yol açmaktadır. Bu ideler, çeşitli burjuva ve reformist toplumsal-felsefi doktrinlerde ve dünyanın geleceğini canlandıran somut tahminlerde yeralmaktadır.

Çevrenin korunması hareketi karşısında emekçilerin – işçi sınıfının ve köylülerin – takındıkları tutumun her zaman aynı anlam taşımaması büyük tehlike oluşturmaktadır. Bir çok sendikaların da harekete karşı tutumları olumsuzdur. Bu tutum, konunun, işyeri mi yoksa çevrenin korunması mı biçimine girdiği zaman çetin çatışmalara yolaçmaktadır. Partikte bu çatışmalara özellikle çevrenin korunması amacıyla şu veya bu işletmenin kapatılması, ya da emekçilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi yerine çevrenin de korunmasına para harcanması hallerinde tanık olmaktadır? Çevrenin korunması hareketine katılanlara karşı sekterce bir tutum takınılması, bu hareket için gerekli yığınsal bağlaşıklığın sağlanmasına karşı konması bundan ileri gelmektedir.

Çevrenin korunması hareketinin değerlendirilmesinde diğer bir aşırılık da şudur: Örgütlü olmasa da geniş ölçüler alması nedeniyle bu harekete, artmakta olan ekolojik bunalımın neden olduğu «dehşete düşenlerin başkaldırması»nı haber veren bir etmen gözüyle bakılmaktadır. Bunun, iyelik hakkının ve erki ele geçirmenin yeniden düzenlenmesi sorununu arka plana iterek, insanla doğa arasındaki çelişkinin çözüme bağlanması sorununun öne alınmasına yol açan yeni tür bir «devrim» olduğu ileri sürülmektedir. Doğanın kurtarılmasına gelecekteki sosyal-ekonomik örgütün ve yeni yaşam biçiminin çözümleyici ögesi gözüyle bakılmaktadır. Bazı radikal görüşlü kimseler bu «devrim»in sonuçlarını «uygarlıktan vazgeçiş» ve «doğaya dönüş», daha ılımlı kimseler ise, yürürlükteki toplumsal sistemin sürdürülmesi koşuluyla, çevrenin korunmasına bilimsel-teknik ilerlemenin ve ekonomik büyümenin durdurulması, nüfus artışının dengelenmesi, tek

sözle doğanın ve toplumun bugünkü durumun devam ettirilmesi (sıfır oranında büyüme) saymaktadırlar.

Çevrenin korunması hareketinin şimdilik toplumsal bir dönüm noktasında bulunduğu bir gerçektir. Birçok kapitalist ülkelerde bu hareket, bazı partilerin «çevrenin korunması hareketi» alanındaki programlarına da, sosyal ve ekonomik politikalarına da bağlanmadan özerkliğini sürdürmektedir.

Çevrenin korunması savaşımı er veya geç, kaçınılmaz olarak bu harekete katılanları şöyle bir soru ile karşı karşıya bırakacaktır: Doğayı kimden ve nelerden korumalıyız? Çeşitli dünya görüşlerine, çeşitli parti ve politikalara bağlı kimseleri birikmiş olan deneyimler toplumsal konularını seçmeye zorlayacaktır.

Bu seçim neye bağlıdır?

Herşeyden önce, en ertelenmez olanları da içermek üzere, doğanın korunması için alınan önlemlerin *yeryüzünde barışın korunması* davasından ayırlamayacağını kabul etmektir. Gerçekten de doğanın korunması insanlığın yaşayacağı inancına bağlı olmasaydı anlamsız ve saçma olurdu.

Kapitalist ülkeler ekonomisindeki militaristleşmenin görülmemiş ölçüler almasının, doğayı koruma programları gerçekleştirilmeden üretici olmayan alanlara, askersel harcamalara ayrılan korkunç ödeneklerin durmadan artmasının çevrenin korunmasına en büyük zararı verdiğini görmemek elde değildir. Çevrenin daha da yozlaşmasının önlenmesi, insan yaşamının korunması ve yaşamı etkileyen çevrenin korunması çalışmalarının iyileştirilmesi uğrunda verilen savaşım, emperyalizmin uyguladığı silahlanma yarışındaki, askersel hazırlıklardaki çılgınlığı bir kez daha ortaya koymakta, halklar arasında barış ve işbirliğinin gerçekleştirilmesi yönünde yeni yeni sağlam kanıtlar ortaya koymaktadır.

Bu nedenle çevrenin korunması hareketinin en önemli rolü, herşeyden önce, savaşa karşı olmasından, akla sığmaz felâketlere yol açacak üçüncü bir dünya savaşının önlenmesine katkıda bulunmasından ileri gelmektedir. Bunun yanı sıra çevrenin yozlaştırılmasının önlenmesi ve onarım önlemlerinin alınması global ölçüler taşıyan toplumsal-politik bir görevdir. Bu görevin tamamiyle yerine getirilmesi, kapitalizmin neden olduğu egoizm ve anarşi koşulları içinde olanak dışıdır. Bu iş eninde sonunda *ekonominin sosyalist biçimde örgütlenmesine geçişini* ve bunun üstünlüklerinin bilimsel-teknik devrimin kazanımlarıyla birleştirilmesini öngören geniş ölçüde devletsel ve toplumsal önlemlerin gerçekleştirilmesine bağlıdır.

Günlük politik uygulamalar «tarafsız ekoloji diye bir şey olmadığı» ortaya koymaktadır. Çevre korunması sorunlarının çözüme bağlanması, bu sorunlara bağlı sosyal-ekonomik, bilimsel-teknik, psikolojik, tinsel sorunların, iç ve dış politik sorunların dokusuna organik bağlarla bağlıdır. Bu nedenle, çevrenin korunmasıyla ilgili eylemler sadece salt çevre korunması

sorunlarının çözüme bağlanması değil, aynı zamanda günümüzün kapitalist toplumu tarafından yaratılan birçok sorunları kendi konumlarından çözmek için savaşım yürüten politik bir hareket yürütülmesi bakımından da önem taşımaktadır ve sorunun politik yanı yıldan yıla daha büyük önem kazanmaktadır.

Hiç kuşkusuz, bunlardan politik hasımlarımız da yan çizemez. Bilindiği gibi, devlet-tekel kapitalizmi doğayı korumayla ilgili bir yasalar sistemi meydana getirdi ve çevre korunmasının düzenlenmesi yolunu tuttu. Hemen hemen bütün burjuva partileri «yurttaşların çevrenin korunmasıyla ilgili çıkarlarını» temsil ettiklerini ileri sürmektedirler. Seçim öncesi kampanyalarda çevre korunması sorunları en çetin parti tartışmaları halini almakta ve parlamento kürsülerine getirilmektedir. Çevrenin kirlenmesi konusunda protesto hareketleri örgütlemeye sosyal-demokratlar en aktif rolü oynamaktadırlar.

Bu koşullar altında doğanın korunması hareketinin demokratik haklar ve toplumsal ilerleme savaşımıyla aynı kanalda birleşmesi, hareketin büyük olanak ve potansiyelinin boşyere harcanmaması, burjuva ve reformist partilerin onu kapitalist sisteme bağlamamaları için komünistlerin neler yapması gerektiği sorunu büyük bir önem kazanmaktadır.

İnceleme konularını aşmadan çevrenin korunması hareketinin biz komünistlerin önüne çıkardığı bazı sorunlar üzerine dikkatinizi çekmek istiyorum.

Çevrenin korunması hareketindeki evrim, kapitalist ülkelerdeki birçok katmanların çevrenin kirlenmesi nedeniyle toplumsal değişiklikler yapılması gereksinimini duyduklarını ortaya koymaktadır. Komünistler bu olguyu yeterince inceliyor ve bundan gerekli sonuçları çıkarıyorlar mı? Örneğin, birçok kapitalist ülkelerde partilerin nüfusun çeşitli katmanlarının çıkarlarını gözönüne alan çevrenin korunması sorunuyla ilgili isteklerinin partilerimizi anti-empyrialist savaşım alanında destekleyenlerin saflarının genişlemesine istenen ölçüde neden olmadığını görmekteyiz. Yığınların doğanın korunması alanında hükümetlere ve tekellere karşı savaşıma katılmaya hazır olmalarının, çoğu kez aşırı solcuların ve anarşistlerin spekülasyonlarına hedef olmasına, örgütlenmiş işçi hareketinin ve demokratik örgütlerin eylemlerini aşmasına başka ne anlam verilebilir. O kadar ki, aşırı solcular «yeşillerin» protestolarını şu veya bu kapitaliste, tüccara karşı yürüttükleri terörist eylemlerin kanalına yöneltmekte, böylelikle de çevrenin korunması hareketine katılanların öfkelerini, doğanın yozlaşmasının başlıca suçlusu olan egemen sınıfın tümüne karşı yönelmesini önlemektedirler.

Çevrenin korunması hareketine katılanların görüşleri, sadece yığınların kapitalistlerin sahip çıktıkları doğaya şu veya bu biçimde zarar vermeleri karşısında kendiliğinden gelme protesto duygularının özünü oluşturmaz. Bu görüşler incelenince, bunların peşinen oldukça iyi hazırlanmış birçok

ögeleri içerdği anlaşılır. Ama ögeler bilimsel değildir, küçük burjuva liberallerinin, ya da radikal solcu ideolojilerin malıdır. Hiç kuşku yok ki, bize bu ideolojilerin orta katmanları geniş ölçüde temsil eden hareketin yığınsal temelini toplumsal konumlarını geniş ölçüde yansıttığı söylenebilir. Bunun böyle olduğu doğrudur. Fakat, acaba, hareketin böyle bir ideolojiye bağlanmasından kaçınılmaz mı? Acaba, çevrenin korunmasıyla ilgili bilimsel anlayışın harekete maledilmesi, yığınların, kapitalist işletmelerin doğaya verdikleri zarara karşı tutumları kapitalizmi doğaya ve insana düşman bir sistem olarak yadsımalarına yardım edemezmi?

Çağdaş koşullar içinde bilimin oynadığı rolün açıklanması sorunu da tüm keskinliğiyle önümüzde duran konulardan biridir. Bu alanda bir örnek verelim. Çeşitli kapitalist ülkelerde geniş yığınların atom elektrik santralleri kurulmasına karşı yürüttükleri protesto hareketleri büyük bir hayret uyandırmıştır. Üstelik bu protesto hareketinin kanıtları arasında bilim bakımından kabul edilmeyecek ögeler ileri sürülmekte, nükleer enerji üretimi sürecinde çevrenin korunmasına elverişli teknolojinin yaratılmasının ilkesel bakımdan olanaksız olduğu iddia edilmektedir. Öyle durumlar olmuştur ki, (nükleer tehlikenin) atom elektrik santrallerinden ileri geldiği iddiasıyla dikkatler, nükleer silâhlanma yarışının, emperyalizmin saldırı politikasının «kuvvet konumu»ndan hareket etme isteğinin artması sonucunda ortaya çıkan nükleer savaş olasılığı gibi gerçek tehlikeden uzaklaştırılmıştır. Bundan başka bu protesto hareketi, yeni tür enerji üretiminin geliştirilmesine yatırım yapan konsorsiyumların rekabetinden korkan petrol tekellerine destek olmuştur. Aslında bu protesto hareketi, işçi hareketinin kapitalist somürüye karşı ilk savaşımalarının başlangıcındaki biçimleri anımsatmaktadır (İngiltere'de işçilerin, makineleri kendileri için tehlike kaynağı sayarak kırdıkları gibi). Böyle olsa da, atom elektrik santrallerinin kurulmasına karşı birçok kapitalist ülkelerde düzenlenen yığınsal protesto hareketinde «belirli bir gerçek payı» da vardır. Bu ülkelerin emekçileri ve tüm yurttaşları, kapitalizmin, kâr hırsı, konjonktür nedeniyle sağlanacak yararlar için atom enerjisinin yaratacağı tehlikeye karşı yeterli önlemler alma gereksinimine uymayacaklarını (ki, sosyalist devletler bu önlemleri titizlikle ve ardıcıl olarak almaktadır) kendi deneyimlerinden bilmektedirler. Çevrenin korunması hareketi içinde ve dışında yaygın bir hal almış olan bilimsel-teknik gelişmeye karşı olumsuz tutum, çevre kirlenmesinin gerçek kaynaklarının kavranmasına geniş ölçüde engel olmaktadır. Bilimsel-teknik devrim ile çevrenin kirlenmesi olayı arasındaki karşılıklı ilişkilerin önemi ve teknolojik çözüm yolları karşındaki tutum ayrılıkları gözönünde bulundurulmak koşuluyla bu sorunun aydınlatılması güncel bir nitelik kazanmaktadır. Bunlardan biri olan «teknokratça çözüm yolu»nun kesinlikle eleştirilmesi, bunun emperyalist, halk aleyhtarı özlerinin açıklanması, diğerlerinin ise, tam tersine, desteklenmesi gereklidir. Fakat ne olursa olsun kelimenin tam anlamıyla her tür «teknolojik» yaklaşım (tıpkı

«sıfır oranında büyüme», «doğaya dönüş teorileri» gibi) Marksizmin başka bir yaklaşım, sözkonusu sorunların insan yaşamına zarar verilmeden çözüme bağlanması için gerçek olanakları sağlayabilir.

Sempozyumda büyük bir olasılıkla ele alınacak olan sorunlardan biri de, çevrenin korunması hareketinin işçi sınıfının savaşımdan belirli bir ölçüde yabancılaşmış olmasıdır. Elbetteki, işçilerin çevre korunması sorunlarıyla ilgili eylemleri ve bu hareketle yaptıkları işbirliği herkesçe bilinmektedir. Ama, bu işbirliğinin somut temelleri nelerdir? Bu sorun üzerinde gerektiği kadar durulmuş değildir ve özel bir incelemeye gereksinim duymaktadır. Gerçekten de, çevrenin korunması üretim ilişkilerine değil de, herşeyden önce bölgesel ilişkilere dayanmaktadır. Bu ise, hiç de rastgele değildir. Bu harekete katılanları, kapitalizmin endüstriyel üretimine sürekli olarak karşı koyan dıştan gelme düşman bir güç karşısındaki çıkarlar birleştirmektedir. Bu gibi hallerde, çevrenin kirlenmesine karşı protesto hareketi, kapitalist üretim biçimi ile yurttaşların üretimin dışında kalan alanlardaki çıkarları arasında oluşan çelişki nedeniyle büyümektedir. Bu çelişki halkın diğer katmanları gibi, aynı nedenler dolayısıyla, işçiyi de kapsıyor.

Çevrenin kirlenmesine karşı protesto, işçi çevrelerinde, doğrudan doğruya kapitalist üretim biçimi sürecine dayanan diğer bir çelişkiye de meydan vermektedir. Karl Marks'ın dediği gibi, bu üretime katılan işçiler emeklerinin «insana en lâyük ve en uygun koşullar içinde» ⁽²⁾ geçmesine büyük bir önem vermektedirler. Bu koşullar, her şeyden önce üretimin gerçekleştiği çevreyi kapsar.

Dolayısıyla işçi sınıfının durumu incelenirken çevrenin kirlenmesi sorunlarının da gözönünde bulundurulması gerekmektedir. İşçi sınıfının kapitalizm koşullarında çevrenin korunması hareketindeki rolü, bu temele dayanılarak saptanmalıdır.

Bu ışık altında, kapitalizm koşullarında çevrenin kirlenmesinin, tıpkı sermayenin ücretli emeği sömürmesi gibi önlenmez ve kaçınılmaz bir şey olduğu konusundaki görüşlerin temelsizliği tamamiyle ortaya çıkmaktadır. Bu tutum, bir yandan çevrenin korunması alanında alınması gereken en önemli önlemlerin «devrimden sonraya» ertelenmesine yol açmaktadır. Öte yandan ise, kapitalizmin «olanakları» ile uyumlaşmaya, bu düzenin güya doğanın kurtarılması savaşımlarının ve çevre kirlenmesi bunalımının önlenmesine bir sınır aranmasını, çevrenin korunması hareketini «ufak», en küçük çapta pragmatik faaliyetler düzeyine indirmesine neden olmaktadır. Fakat kapitalizm koşullarında doğanın korunması isteklerinin sınıf savaşımları olmadan ne ölçüye kadar gerçekleştirilebileceğini peşinen saptama denemesinde bulunmak yanlış olur. Bu ölçüyü, yığınların eylemlerinin derecesi saptamaktadır. Bilindiği gibi, son onyıllık içinde kapitalist

(2) K. Marks ve F. Engels, *Yapıtlar*, c. 25, s. 387.

Ülkelerin toplumları çevrenin korunması alanında bir hayli başarılar elde etti. Bu alanda bazı sınırlamaların meydana çıktığını düşünmemiz için hiç bir temel yok. Aynı zamanda ağdaş kapitalizmin doğadan yararlanma alanında manevralar yapma ve geri adımlar atma bakımından sahip olduğu olanakları da gözönünde bulundurmak gereklidir. Burada insanın insan tarafından sömürülmesi benzetmesine başvurmak yanlış olur. Kapitalizmde her şeyin yerine getirilmesinin istenemeyeceği görüşü temeline dayanılarak evre korunmasında azami isteklerden vazgeçmek, büyük sermaye partilerinin uyguladıkları «doğanın düzenlenmesi» politikasını benimsemek anlamına gelir.

Burada evre kirlenmesindeki eşitlizlik ve ekonomi ile evre kirlenmesi arasındaki diyalektikle ilgili olarak iki noktaya daha değinmek gerekiyor.

Çevrenin korunması alanındaki istekler, global bir yaklaşımla, bütün insanlığın tüm halkların ve devletlerin ortak çıkarları açısından saptanamaz. Böyle bir yaklaşım elbette ki yasaldır ama uygulanamaz. Yine dünya çapında insanı şaşırtan başka bir eşitsizlik rneği de vardır. Biosferin devlet sınırları tanımayan ölçüde kirlenmesinin merkezleri endüstrileşmiş kapitalist ülkelerdir. evre kirlenmesine neden olan üretimleri gelişmekte olan ülkelerde ısrarla yaygınlaştıranlar bu merkezlerdir. Üstelik bunu, bu ülkelerin endstrice gelişme gereksinimlerini utanmazca sömürerek yapıyorlar.

Ulusal sınırlar içinde de evre kirlenmesinde eşitsizlikler ortaya çıkmakta ve artmaktadır. Birçok ülkelerde doğa, ancak varlıklı katmanların yararlanabileceği değerli bir tüketim malı haline gelmektedir. Kapitalizmde endüstrileşmiş olan merkezlerde evre kirlenmesi bakımından da en kötü durumda bulunan semtler emekçilerin oturdukları yerlerdir. Çevrenin kirlenmesi, herşeyden önce işçileri, onların emek ve yaşam koşullarını etkilemektedir. Bütün bunlar, nüfusun emekçi katmanlarının çıkarları gözönünde bulundurularak çevrenin korunmasıyla ilgili programlar hazırlanmasını gerektirmektedir.

evre korunması hareketinin ideolojik konumlarının özelliklerinden biri de çevrenin korunmasına ekonomiden daha büyük önem verilmesidir. Marksistler, ekonomiyle çevrenin korunması sorunlarını birbirine karşı ıkarmıyorlar. Onlara göre, doğaya karşı tutum, üretim biçiminin önemli bir ögesidir. Marksistler, insanın yaşaması için gerekli olan doğal evre kavramına, herkesçe bilindiği gibi, toplumsal ilerleme olanaklarının saptanmasında çözümleyici önem taşıdığına inandıkları «toplum yaşamının maddesel koşulları» görüşünü de katmaktadırlar.

Marksist-Leninistler aynı zamanda ekonomik sorunların çözüme bağlanmasında politikaya üstünlük tanıyorlar. Bize göre, aynı tutum çevrenin korunması sorunu için de geçerlidir. Çağdaş sınıf savaşımında bu sorunların öneminin artması, emekçilerin köklü ekonomik çıkarlarını arka plâna

itmiyor. Tersine, emeğin sermayenin ezgisinden kurtarılması, insanla doğa arasında, toplumsal gelişme yasalarının bilimsel açıdan kavranması temeline dayanan uyumlu ilişkiler yaratılması için çözümleyici bir önkoşuldur. Gerçek bir önkoşuldur. Sosyalist devrimin utkuya ulaşmasından sonra, gerçekten uyumlu koşullar yaratılması için bir hayli zamana hiç te az olmayan çabaya gereksinim duyulur. Sosyalizm, toplumla doğa arasında, kapitalizme özgü olan çelişkiyi ortadan kaldırmaktaysa da, toplumu çevreyi plânlı olarak yönetmeye, halk ekonomisinin gelişmesi, kentlerin ve endüstri merkezlerinin büyümesiyle bunların korunması ve yetkinleştirilmesi için gitgide daha çok para ayırmaya zorlayan çelişkiler sürüp gitmektedir. Sosyalist ülkelerdeki halklar, onların hükümetleri ve Marksist-Leninist partileri bu sorunlar üzerine önemle eğilmektedirler.

İşte sempozyumda hazır bulunanların dikkatini bu sorunlar üzerine çekmek istiyoruz. Bu söylediklerimizle konuyla ilgili sorunların tükenmediği apaçıktır. Bizim amacımız tartışmada hazır bulunanların dikkatini, biz komünistlere göre, tüm ilerici güçleri savaş tehlikesine karşı, bunalımdan demokratik yolla çıkmak, emperyalizmle savaşmada tek cephe oluşturmak, tüm insanlığa mutlu bir gelecek sağlamak için birleştirmede büyük bir önem taşıyan az işlenmiş sorunlar üzerine çekmektir.

Sendikaların bağımsızlığı

Sayın Yazı Kurulu!

Nijerya'nın ekonomik gelişmesi, ülkemizde sayıca epey büyük bir işçi sınıfının oluşmasına yol açtı. Ama sendika örgütleriyle doğrudan doğruya ilgili kimseler arasında, bu örgütlerin yapısı ve karakteri konusunda, özellikle askersel rejim döneminde, uzun tartışmalar yapıldı. Bu tartışmalar günümüzde de devam ediyor. Ortada, özellikle, emekçilerin partisiz birlikleri olarak, sendikaların, hertürlü politik etkinin dışında, hertürlü «dış güçler»den bağımsız olmaları gerektiği gibi bir kanı var. Olanığı varsa, sosyal-ekonomik yapısı bakımından ülkemizin de ilişkin olduğu kapitalist sistem koşullarında, bu sorunu, kısa da olsa, derginizin ele almasını ve sözkonusu kaniya yanıt vermesini rica ediyorum.

Lagos, Nijerya

Ikpe Etokudo

Saygın İ. Etokudo,

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» Yazı Kurulu, mektubunuzu, ileri sürdüğünüz soruyu yanıtlamak üzere, bana havale etmiş bulunuyor. Bunu memnuniyetle yapacak ve sorunu, Kanada örneğini dikkate alarak, irdelemeye çalışacağım. Hemen belirtmeliyim ki, bu sorun, sosyal anlamından, sendikaların, emekçi çıkarlarını ve haklarını savunmasında ifadesini bulan işlevlerini gerçekleştirmelerine zorunlulukla taban olan anlamından ayrı olarak ele alınamaz.

Önce sendikalar ile devlet arasındaki ilişkilere bir bakalım. Besbelli ki devletin kendi iç niteliği, politikasının sosyal-sınıfsal özü ve tüm doğrultusu bu ilişkilerin karakteri üzerinde etki yapmaktan geri kalmaz, bunlara damgasını vurmasın olamaz.

Kanada, hükümet, işçi sınıfına karşı tekelleri etkin biçimde destekliyor, büyük sermayenin, tüm kapitalist sömürü sisteminin çıkarlarını savunuyor. Bu olgu, doğallıkla, sendikaların durumuna da yansıyor. Burjuva devleti, sendikaların eylemini sınıfsal işbirliği yoluna yöneltmeye, onları devlet-tekel kapitalizmi sistemi içinde harman etmeye çalışıyor. Bu amaçla, yetkililer, sendikaları zayıflatmak, sendika hareketi içinde birçok tarihsel nedenlerin kaynakladığı bölünmüşlüğü sürdürmek ve kendi yararlarına kullanmak üzere, ellerinden geleni yapıyorlar.

ABD ve Kanada işçi hareketleri arasında ötedenberi varolan ilişkiler sayesinde, daha geçen yüzyılın sonlarında, her iki ülke emekçilerini kapsayan ve «uluslararası birlikler» adı verilen örgütler oluşturulmuş bulun-

yor ve bunların varlığı devam ediyor. Ama ülkemizde bu yolla ABD sendikalarına bağlı olmıyan bağımsız ulusal örgütler de varlığını ve eylemini sürdürüyor. Ülkenin ana sendikal merkezi olan Kanada Sendikalar Kongresi (KSK) tüm sendika birliklerinin % 70'ini kapsıyor. KSK'e, uluslararası sendikaların Kanada kollarının önemli bir bölümü, ulusal örgütlerin yaklaşık olarak yarısı ve bazı yerel örgütler giriyorlar. Bundan başka, öncelikle Kvebek kesiminde eylem gösteren bir Ulusal Sendikalar Konfederasyonu (USK) ve ayrıca da memurlar ve öğretmenler özerk federasyonları var.

Sendika hareketinde bu «yamalı bohça» görünüşlü yapılış, tekelci sermayeye karşı ve emekçilerin çıkarlarını savunma savaşımını zorlaştırıyor. Sendikaların ulusal çapta çabalarını uyumlaştırmaları, eylemlerini ayarlamaları, ülkenin bütün kesimlerinde yaşama koşullarının iyileştirilmesini sağlamaları zor oluyor. Daha da öteye, emekçilerin bir sendikadan ötekine çekilmesi anlamında bir «rekabet» de gelişiyor.

Hükümet, sendika hareketinde bölünmüşlükten yararlanarak, birliklerin eylemini her araçla güçleştirmeye, ödevlerini yerine getirmelerini engellemeye çalışıyor. Tüm ülke ölçüsünde olduğu gibi, tek tek iller ölçüsünde de sendikaların bağımsızlığını ve haklarını ciddi biçimde sınırlandıran yasalar çıkarılıyor. Örneğin, bazı kategorilerden işçilerin ve hizmet personelinin grev yapmaları çeşitli bahanelerle yasaklanıyor. Bu yasağı bozan sendika yöneticileri koğuşturularak tutuklanıyor, sendikalara cezalar veriliyor. İşletmeleri grev kırıncılardan koruma olanakları büsbütün sınırlandırılıyor. Polis, «emek hakları»nı savunma gibi ikiyüzlü bir bahane ile grev kırıcılarını savunuyor, ama öte yandan işsizlere «emek hakkı» tanımlıyor.

Yetkililer, sendikalardan herhalde «demokrasi üstü» bir şey istiyorlar. Parlamento veya yerel yönetim organları seçimlerinde oyların yarısından azını, giderek % 15–20'sini kazanan burjuva partilerinin parlamentoda sandalyeler elde ettikleri ve kendilerini «milletvekili» saydıkları nice haller varken, üretim alanında «demokrasi» başka türlü anlaşılıyor ve uygulanıyor. Sendikalardan, toplu sözleşme görüşmelerinde resmen yasal taraf sayılabilmek için, kuruluştaki personel salt çoğunluğunun oylarına sahip olduklarını kanıtlamaları isteniyor. Ve bir yandan da, birliğe girenlere çeşitli baskılar yapılıyor, çoğu kovuşturuluyor ve işlerinden atılmakla korkutulmak isteniyor.

Kuruluşların sahiplerinden sendika örgütlerinin bazı ücret zamları karşılabildikleri haller de oluyor. Ama ücret düzeyi, hükümetin belirlediği tavanı aşar aşmaz, kendiliğinden, otomatik olarak azaltılıyor. Buna karşılık, fiyatları «denetleyen» devlet dairesi, fiyat yükselişlerine kadar baş-

Hükümet, transnasyonal korporasyonların eylemini, öncelikle kendi kârlarını gözeterek, kuruluşları kimi yerde kapatmakta, veya bütün bir kent döndürücü olursa olsun – hiçbir zaman durdurmuyor.

emekçilerini geçim kaynağından yoksun ederek üretimi başka bölge ve ülkelere aktarmakta olsalar bile, her ahvalde onaylıyor.

Görüldüğü gibi, Kanada yetkilileri, tekelci sermayenin işçi sınıfına karşı hücumunu etkinlikle destekliyorlar. Her şeyden önce emekçilerin durumuna olumsuz biçimde yansıyan önlemler de – öğrenim, sağlık ve sosyal yardım ödeneklerinin kısıtlanması, askersel bütçenin artırılması gibi – bunun cabası oluyor.

Demek ki, işçi sınıfının karşısında yer alan burjuva hükümeti, bu sınıfın haklarını her suretle sınırlıyor, sendika örgütlerinin bağımsızlığını en azına indirmeye, bu örgütleri kuruluş sahiplerine, tekelci sermayeye bağımlı duruma getirmeye çalışıyor.

Burjuva toplumunda bu bağımlılık sendikalara daha başka kanallardan da dayatılıyor. Finans-sanayi oligarşisi işçi önderlerinden kimilerini satın alarak, onları sınıfsal uzlaşma ve işbirliğine çekmeye çalışıyor. Kanada'da, bu eğilim, ana merkezleri ABD'nde bulunan uluslararası sendika örgütlerinin eyleminde en açık biçimde görülüyor. Bu örgütlerin yöneticileri kural gereği sınıfsal uzlaşma politikası güderek, Washington'un emperyalist siyaset hattını onaylıyor ve Kanada'daki kollarına da böyle bir yol dayatmak istiyorlar. Sendika bürokratları, yığınların bilincini köreltiliyor, burjuva propagandasının yaydığı geri düşünceleri destekliyor ve üretiyorlar. Bunlar sendikaların sınıfsal niteliğini tanımıyor, ortak düşmana, tekellere karşı savaşımında emekçilerin birlik olmaları gerekliliğini kabul etmiyor, işçileri birbirine düşürüyor, sendikalar arasına nifak sokuyorlar.

Sendikaların burjuva veya reformist partilere bağımlı olması da işçi sınıfının çıkarlarının sermayenin çıkarlarına bağlı kılınmasına yol açıyor. Örneğin, Kanada'da birçok uluslararası ve ulusal birlikler karakteri bakımından sosyal-demokrat olan Yeni Demokratik Parti'nin (YDP) kolektif üyesidirler. Kanada Sendikalar Kongresi, seçimlerde bu partiyi destekliyor. Ama emekçiler bundan ne kazanıyorlar? YDP'nin sağcı önderleri, işçilerin savaşımını sınırlamaya çalışıyor, sendikaların «ılımlı» bir yol tutmalarını, enflasyonun ve pahalılığın alıp yürümesine karşın hükümetin işçi ücretlerini dondurma politikasını kabul etmelerini istiyorlar.

Kapitalist devletin, tekellerin ve onların yaratıklarının sendikaları sürükledikleri bütün bağımlılık biçimleri, burjuva ideologları ve propagandacıları tarafından tamamen doğal sayılıyor, ve elbette bunda yadırganacak bir şey bulmuyorlar. Ama sendikalar bağımsız davranmaya, başlı başına hareket etmeye kalktıkları, eylemlerinde emekçilerin isteklerini ardıcıl ve kesinlikle yansıtmaya başladıkları zaman, gerici propaganda derhal dişlerini gösteriyor ve formül halinde hazır klişe olmuş bir kararlılıkla bu birlikleri güya «komünist etkisi» altına düşmekle, bağımsızlıklarını yitirme tehlikesiyle yüzyüze gelmekle vb. suçlamaya geçiyor.

Burjuva propagandası, işçi ve sendika hareketinde bölünmeyi derinleştirmek için, bir grup emekçileri diğerleriyle çatıştırmak için, aralarına dar ve korporatif görüş tohumları saçmak için, çoğu kez sendikaların «özerklik»i ve «bağımsızlık»ı belgilerini diline dolamayı ihmal etmiyor. Burjuvazi, böylelikle işçilerin ortak sınıfsal çıkarlarının, elbirlikli eylemleri ve geniş proletarya dayanışması gerekliliğinin bilincine varmalarını engellemeye çalışıyor.

Doğal olarak, sendika birlikleri herşeyden önce, şu veya bu uzmanlık dalından, şu veya bu üretim kolundan işçilerin çıkarlarını savunan örgütlerdir. Sendikalar, tüm sosyal katman ve sınıfların çıkarlarını gözeten politik partilerden işte bu yanları ile farklıyor. Sendikalar, günlük yaşama, emekçilerin günlük kaygılarına en yakın durumda olup, ayrı ayrı kategorilerden işçilerin ve hizmet personelinin özel çalışma ve yaşama koşullarının, özel gereksinim ve çıkarlarını dikkate almak zorundadır.

Ne var ki, bu özel gereksinimler, emekçilerin diğer birliklerinin çıkarları üstünde tutulmalıdır. Tersine, ancak sınıfsal amaçlar doğrultusunda ortak savaşım, halkın tüm emekçi katmanlarının ümitlerini gerçekleştirmenin önkoşulunu yaratabilir. Bundan ötürü, sendika hareketinde bölünme ve dağılma tek tek ve birbirinin rakibi akımlarla çoğu kez «bağımsızlık» çağrılarını altında gizlenen sınırlanmalar, emekçilerin düşmanları için gökte ararken yerde buldukları nimet olur. Sınıf temeli üstünde sendikaların birliği için savaşım, bu örgütlerin gerçek bağımsızlık ve özerkliğini, emekçilerin karşısında yer alan ve onları yaşamsal haklarını savunma olanaklarından yoksun etmeye çalışan güçlerden bağımsız olmalarını sağlamanın olağanüstü koşuludur.

Burjuvazinin kanadı altındakiler, sendikaların sınıfsal karakteri fikrini, bu örgütlerin geniş emekçi katmanları karşısında önderlerinin de sıra üyeleri karşısında sorumluluk taşımakta olmaları fikrini kabule yanaşmazlar. Ülkemizde, sendika – içi demokrasi sorunlarının böylesine önem kazanması rastgele değildir. Şimdi KSK ulusal kongresi ve il kongreleri üyeleri doğrudan doğruya yerel sendika örgütleri tarafından seçiliyor, ve her delege kongrenin politikası üzerinde sendika sıra üyelerine belirli bir denetleme sağlayan tek oya sahip bulunuyor. KSK'nın sağcı kanadı, bu denetimi, sözümona «blok» halinde oylama (!) sistemi uygulaması ile sınırlamaya bakıyor. Bu öneri, son iki kongrede ileri sürüldü ama her defasında bir kenara bırakıldı.

Sendikalar sağcı kanadının ve Yeni Demokratik Parti yönetiminin direnmesine karşın, emekçiler, sınıfsal çıkarlarını gitgide daha kararlı ve tu-

(!) «Blok» halinde oylama sisteminde, her delege, temsil ettiği sendika örgütünün sayısal büyüklüğüne bağlı olarak değişik sayıda oya sahip bulunuyor? Kanada'nın koşullarında, bu sistem KSK yönetimi için elverişlidir, çünkü ona oyları istediği gibi kullanma olanağı verebilir.

tarlı biçimde savunuyorlar. Ülkede grev hareketi büyüyor, işçiler birlikte hareket ederek, başarıları ulaşıyorlar. Bunu, «INCO» transnasyonal dev korporasyonuna karşı 12 bin medencinin giriştikleri ve kahramanca bir direnişle 9 ay kadar sürdürdükleri grevle örnekleyebiliriz. Son yıllarda Kanada, kapitalist dünyada grev hareketi boyutları ve yoğunluğu bakımından önde gelen ülkeler arasında yer alıyor.

Kanada Komünist Partisi, ülkemizde işgücünün yüzde 36'sını (tarımda çalışanlar hariç) birleştiren sendikaların, tekelere karşı, halk yığınlarının sömürülmesine karşı savaşımında birincil rol oynayacağı kanısındadır. Parti, sendika hareketinde birliğin güçlendirilmesinin, sendika – içi demokrasi- nin genişletilmesini istemekte ve sendikalarımızın ABD'nde bulunan merkezlerden tamamen bağımsız olmasının sağlanması gerektiğini belirtmektedir.

Kanada komünistleri, sendika sıralarında etkin biçimde çalışarak emekçilerin haklarının savunulmasına, işçi sınıfının hem günlük dolaysız, hem uzun süreli çıkarlarının gerektirdiği sınıfsal politikanın ardıcıl olarak yaşama geçirilmesine yardım ediyorlar. Komünist Partisi tüm ilerici güçleri birleştirme isteğiyle, diğer yığın örgütlerinin yanısıra sendikaların da, bir bileşen bölüm olarak, gericiliğe ve tekeli sermayeye karşı savaşım için yaratılması gereken bir demokratik birlik ve bağlaşma çerçevesine girmesinin zorunlu olduğu düşüncesindedir.

Buraya kadar söylediklerimizden, şöyle bir sonuç çıkarılabileceğini sanıyoruz: Sendikalar, politik parti olmasalar da, «politik etki»den ve «dış güçler»den bağımsız olamazlar. Sorun, bu etkinin *ne biçim* etki ve bu güçlerin *nasıl* güçler olduğundadır. Kapitalist ülkelerde, sendikaların, kendi üyelerinin sınıfsal çıkarlarını, emekçilerin çıkarlarını savunup savunmadıkları, yoksa uzlaşma, sömürücülere ve sermayeye karşı savaşımından vazgeçme yolunu mu tuttukları noktası önemlidir.

Reformist önderler ve burjuva propagandası, böyle bir uzlaşma çağrısında bulunurken, işçilerin yaptıkları grevlerin ve diğer çıkışlarının güya «toplumsal çıkarlar»a zarar verdiği, emekçilerin kendi ekonomik durumlarının ve yaşama koşullarının kötüleşmesine yol açtığı savlarına başvuruyorlar. Ama bu savlar ileri sürülürken, üretim alet ve aygıtlarının sosyalist toplumdaki gibi tüm halka değil geniş halk yığınlarının emeğini sömüren bir mülk sahipleri grubuna ait olduğu burjuva toplumunda üretim ilişkilerinin gerçek karakteri bile bile örtbas ediliyor. Bu olgu, işçi sınıfının yürüttüğü grev savaşımının sosyal-politik özünü değerlendirme bakımından köklü ve ilkesel bir önem taşımaktadır.

Burjuva düzeni koşullarında, üretimle, tüm halkın iyiliği ve «basit insan»ın yaşamını iyileştirme filan değil, kapitalistlerin en çok kâr sağlama-ları, bir avuç sömürücünün ayrıcalıklarının genişletilmesi amaçlanır. Bu nedenle, grevler toplumun bütün üyelerinin çıkarlarına değil, yalnız ege-

men sınıfın temsilcilerinin çıkarlarına, onların asalakça sağladıkları gelirlere dokunur. Bu grevler, sömürünün ağırlığını azaltmayı, sermaye sahiplerinin ücretli emeği daha çok cendereden geçirip, en yüksek artı değeri sözdürme olanaklarını engellemeyi amaçlamaktadır.

Şu veya bu kapitalist işletmenin işçileri, iş ücretlerinin artırılması, işgününün azaltılması için, çalışma güvenliğinin iyileştirilmesi vb. için savaşım verirken, diğer emekçi zümrelerine zarar vermiyor, kendi grubunun çıkarlarını başkalarının çıkarları üstünde tutmuyor, tam tersine, önemli ortak sosyal-ekonomik kazanımlara, ne ayrı ayrı kapitalist gruplarının, ne de burjuva devletin (sosyalist devletten farklı olarak) hiçbir yerde ve hiçbir zaman emekçilere gönül rızasıyla vermedikleri hakların tanınmasına ve yerleşmesine doğru ilerleme yolunu açıyorlar. Ve böyle bir hareket hattını benimseyen sendikalara, bu haklar uğrunda savaşımında birincil bir rol düşüyor.

Kanada'da sendikaların eylem biçim ve yöntemleri başka ülkelerin uyguladıkları biçim ve yöntemlerden farklı olabilir, ve bu da elbette doğaldır. Ama, işin özü her yerde aynıdır. Emekçilerin ortak sınıfsal çıkarlarının savunulması, ancak sendikaların kapitalistlerden, işçi sınıfını sömüren ve verdiği emekten kârlar ve aşırı kârlar sızdıranlardan bağımsız olması halinde olanaklıdır. Başkaca her biçim «bağımsızlık», Kanada deneyiminin gösterdiği üzere hayaldir, verimsizdir.

Etokudo yoldaş, birçok ülkeler emekçilerini ilgilendirdiğini zannettiğim sorunuza hiç olmazsa bir yere kadar yanıt verebildiğimi ümit ediyorum.

*Bruce Magnuson
Kanada Komünist Partisi MK
Merkez Yürütme Komitesi üyesi*

Toronto

Açıklama

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Bürosu son toplantısında TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 26. Kongresi üstüne sunduğu raporu dinledi. TKP delegasyonunun bu kongredeki çalışmalarını oybirliğiyle onayladı.

Politik Büro, SBKP'nin 26. Kongresini Lenin'in partisinin, Sovyet halkının komünizm kuruculuğunda ve dünya halklarının barış savaşımında yeni, tarihsel bir başarı olarak değerlendirdi. Politik Büro, partimizin böylesi bir forumda yer almasını büyük bir onur sayıyor.

TKP MK Politik Bürosu, SBKP'nin 26. Kongresi'nin belge ve kararlarının Türkiye işçi sınıfının, tüm Türkiye halkının ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımı açısından taşıdığı ilkesel öneme büyük değer biçiyor. Bu belge ve kararlar dünyamızdaki gelişmelerin Marksizm-Leninizm temelinde derin bir analizine dayanıyor. Politik Büro tüm komünistleri, ilerici güçleri 26. Kongre'nin karar ve belgelerini özenle incelemeye ve onları kendi savaşım-larıyla organik bir biçimde bağlamaya çağırıyor.

26. Kongre, Sovyet halkının komünizm kuruculuğundaki kazanımlarını, Komünist Partisi'nin Sovyet toplum yaşamının her alanındaki yönetici rolünü, parti ve halk arasındaki kopmaz bağı bir kez daha sergiledi.

TKP, Sovyet komünistlerine, Sovyet halkına evrensel, tarihsel gelişmede öncü rolünü gerçekleştirme, kongrede alınan kararları yaşama geçirme yolunda yeni, üstün başarılar diler.

TKP MK Politik Bürosu, SBKP 26. Kongresini, dünya sosyalist sistemi, kapitalist ülkeler komünist ve işçi partileri ile ulusal kurtuluş hareketleri arasındaki savaşım birliğinin daha da gelişmesine, proletarya enternasyonalizminin daha da güçlenmesine önemli bir katkı olduğunu belirtti. Bu kongre platformunun, SBKP'nin dünya komünist ve işçi hareketinin en deneyimli ve etkin gücü olarak tarihsel görevini başarıyla yerine getirdiğini bir kez daha kanıtladığını vurguladı.

SBKP'nin 24. ve 25. Kongrelerinde öne sürülen Barış Programlarının arkasından, L. İ. Brejnev yoldaşın 26. Kongrede açıkladığı Avrupa ve dünyada barışı koruma yolundaki yeni büyük girişimleri Türkiye komünistleri tümüyle destekliyor.

ABD emperyalizmi ve NATO egemen çevrelerinin dünya barışını balta-lamaya yönelik gerginliği artırma, silâhlanma yarışına hız verme çabaları-

nın yoğunlaştığı günümüzde, SBKP'nin bu yapıcı önerileri tüm insanlık açısından büyük önem taşıyor. Bu kongre insanlığın bugün en yakıcı sorunu olan barışın korunmasında Sovyetler Birliği'nin öncü rolünü bir kez daha sergiledi.

L. İ. Brejnev yoldaşın açıkladığı barış önerileri, ülkemiz açısından da büyük değer taşıyor. TKP MK Politik Bürosu, ABD emperyalizminin, NATO egemen çevrelerinin ülkemiz üzerindeki baskılarını alabildiğine artırdığı günümüz koşullarında, Türkiye'nin bu önerilere karşı yapıcı ve olumlu bir yaklaşım göstermesinin ülkemizin güvenliğine, bölgemizdeki barış ve işbirliğine önemli bir katkıda bulunacağı görüşündedir. TKP tüm yurtseverleri, ülkemizin emperyalist serüvenlere itilmesine karşı çıkan herkesi, büyük komşumuzun barış önerilerini desteklemeye çağırıyor.

SBKP'nin 26. Kongresi'nde Sovyetler Birliği'nin Türkiye ile olan ilişkileri daha da geliştirmekten yana olduğu yineleni. Sovyetler Birliği ile olan eşit haklı ve karşılıklı yarar temelindeki ilişkilerin geliştirilmesi, emperyalist merkezler, yerli ve yabancı tekellerce içine itildiği derin ekonomik bunalımdan çıkmak yolunda ülkemize sağlam bir dayanak olabilir. TKP ulusal bağımsızlığımızı savunan tüm güçleri ülkemiz ve halkımız önünde her alanda olumlu bir perspektif açacak olan Türkiye-Sovyetler Birliği arasındaki ilişkilerin geliştirilmesini desteklemeye çağırıyor.

Emperyalist ve işbirlikçi gerici çevrelerce tırmandırılan anti-Sovyetik kampanyaların, bugün 60. yıldönümünü karşıladığımız Türkiye-Sovyetler Birliği ilişkilerinin gelişmesini engellemeyi amaçladığını, Sovyet barış önerilerinin yapıcı özü bir kez daha açığa çıkarıyor.

SBKP 26. Kongresi tüm sorunlarda SBKP ile partimiz arasında tam bir görüş birliği olduğunu bir kez daha gösterdi, iki parti arasındaki dostluk ve kardeşliği daha da pekiştirdi. TKP Lenin'in partisi ve ülkesiyle kardeşlik bağlarını daha da güçlendirmeyi vazgeçilmez enternasyonalist bir görev sayıyor.

*Türkiye Komünist Partisi
MK Politik Bürosu*

16 Mart 1981

Sovyetler Birliği Komünist Parti Merkez Komitesi Genel Sekreteri Leonid İliç Brejnev yoldaş'a

Çok değerli L. İ. Brejnev yoldaş,

SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreterliğine yeniden seçilmeniz nedeni-
le Sizi TKP Merkez Komitesi adına ve kendi adıma candan selâmlarım.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin en sorumlu yerinde, dünyada barış
ve güvenliğin korunması için yorulmak bilmeyen çabalarınıza, dünya dev-
rimci sürecinin güç kaynağı Sovyetler Birliği'nde komünizm kuruculuğu
yolundaki dev başarılarıdaki katkılarınıza Türkiye komünistleri büyük değer
biçiyor. Sizi uluslararası komünist ve işçi hareketinin en seçkin, Leninci
savaşçılarından biri olarak tanıyor ve sayıyorlar.

Size SBKP'nin XXVI. Kongre kararlarını gerçekleştirme yolundaki çaba-
larınızda bundan böyle de büyük başarılar dileriz.

*Komünist selâmlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
İ. Bilen*

Mart 1981

Bulgaristan Komünist Partisi XII. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri ve işçi sınıfı adına kardeş Bulgaristan Komünist Partisi'nin XII. Kongresi'ni yürekten selâmlar.

BKP'nin XII. Kongresi, ABD yönetimi ve NATO'nun en saldırgan çevrelerinin yumuşama politikasına karşı sosyalist ülkelerle çatışma politikasını tırmadığı, «askersel üstünlük» sağlama amacıyla silâhlanma yarışına hız verdiği bir ortamda toplanıyor. Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkeler topluluğunun ardıcıl barış politikası, böylesi bir tehlike karşısında tüm barış güçlerinin en büyük desteği ve güvencesidir. TKP, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin bu yolda, özellikle Avrupa'da ve Balkanlar'da barış ve işbirliğinin geliştirilmesi yolundaki çabalarına büyük bir değer biçiyor.

Bulgaristan Komünist Partisi yönetiminde bugün Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, sağlam adımlarla, gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğunda ilerliyor. Bulgaristan halkının Yedinci Beş Yıllık planı başarıyla tamamlaması, halkın maddesel ve tinsel genliğinin yükselmesi, toplumun sosyal-politik ve ideolojik bütünlüğünün daha da güçlenmesi, bu süreçte yeni bir kilometre taşı oluşturuyor. Ülkemiz komünistleri ve tüm ilerici güçleri, komşumuz Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin bu kazanımlarından büyük bir kıvanç duyuyor.

Günümüz koşullarında, Türkiye ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasındaki iyi komşuluk ve işbirliği ilişkileri, sosyalist Bulgaristan'ın ülkemize verdiği ekonomik destek, büyük bir önem taşıyor. TKP, iki ülke arasında çok yönlü ilişkilerin gelişmesi yönünde vargüçle çalışıyor.

Emperyalist güçler, ülkemizin içinde bulunduğu zorluklardan yararlanmak, topraklarımızı saldırgan amaçları yönünde kullanmak, Türkiye'nin dış politikasındaki kimi realist eğilimleri yok etmek için ülkemiz üzerinde baskı ve şantaj politikasını yoğunlaştırıyor. Onlar, anti-komünizmi körükleyerek, iç gericiği kışkırtarak ilerici güçler üzerindeki baskıların çok daha fazla yoğunlaştırılmasını istiyor. TKP, çetin koşullar altında emperyalizme, NATO'ya bağımlılığa, tekellerin sömürüsüne, askersel rejimin ilerici güçler üzerindeki baskılarına karşı, tüm ulusal demokratik güçlerin ortak cephesi yolunda savaşıyor.

Değerli yoldaşlar,

Partimiz, iki parti arasında Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde kardeşlik bağlarının sürekli güçlenmesine büyük önem veriyor.

TKP, BKP'nin XII. Kongresi'nin çalışmalarına büyük başarılar diler!

Yaşasın BKP'nin XII. Kongresi!

Yaşasın Balkanlarda barış ve güvenliğin kalesi Bulgaristan Halk Cumhuriyeti!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi!

*Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
İ. Bilen*

31 Mart 1981

TÜSTAV

Moğolistan Devrimci Halk Partisi Merkez Komitesi'ne

Çok değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri ülkemiz işçi sınıfı ve emekçileri adına, kardeş Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nin 60. kuruluş yıldönümünü candan kutlar, ateşli savaş selamlarını gönderir.

Moğolistan Devrimci Halk Partisi, kurulduğu günden bu yana Moğolistan halkının yaşamını kökten değiştiren tüm eylemlere ve atılımlara öncülük etmiş, Moğolistan'da Halk Devrimi'nin utkusunda belirleyici rol oynamıştır. Bugün Moğolistan toplumunun yönetici gücü olarak Moğolistan'da sosyalizmin kurulması, ülkenin bir sanayi-tarım ülkesine dönüştürülmesi için Moğolistan emekçilerinin ardıcıl savaşımına öncülük ediyor.

TKP, Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nin barışın ve uluslararası yumuşamanın savunulması, Asya'da güvenliğin pekiştirilmesi yönündeki çabalarına büyük bir değer biçiyor. O'nun gerici Maoçuluğa, Pekin yönetiminin büyük güç, hegemonyacı, yayılmacı ve saldırgan politikasına karşı yürüttüğü ardıcıl savaşım, bölgede ve dünyada emperyalizm-Pekin yönetimi gerici işbirliğinin sergilenmesinde etkin bir rol oynuyor. Moğolistan Devrimci Halk Partisi, emperyalizmin NATO egemen çevrelerinin dünya devrimci sürecine karşı çok yönlü saldırılarına, anti-sovyetizmle ve anti-komünizmle ardıcıl savaş vererek karşı duruyor. Dünya komünist hareketinin bir parçası olarak sosyalist ülkeler topluluğunun, dünya komünist hareketinin birliğinin, işçi sınıfının ve ulusal kurtuluş hareketlerinin devrimci savaşlarının Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilke-leri temeli üzerinde güçlenmesi yönünde eşsiz katkılarda bulunuyor.

Değerli yoldaşlar,

Ülkemizde 12 Eylül 1980'de erke el koyan askersel diktatörlük, tüm demokratik hak ve özgürlükleri kaldırdı. Politik tutukluların sayısı onbinleri aşarken, çok sayıda demokrat işkencelerde can verdi, veriyor. ABD emperyalizmi ve NATO egemen çevreleri, ülkemizdeki askersel diktatörlük koşullarından yararlanarak, cunta ve ordu içindeki ve dışındaki en gerici, en Amerikancı ve işbirlikçi çevrelerden destek alarak, Yakın ve Ortadoğu'da saldırgan-serüvenci planlarında Türkiye'nin aktif rol oynaması yolundaki baskılarını artırıyorlar. TKP, emperyalist dayatmalara, en gerici güçlerin kışkırtmalarına, tekellerin sömürüsüne karşı tüm demokratik hak ve özgürlüklerin sağlanması için en geniş demokrasi güçlerinin birliğini sağlamak için savaşıyor.

TKP, ülkemiz halkı, tarihsel ve geleneksel bağlarla bağlı olduğu kardeş Moğolistan halkı ile ilişkilerin geliştirilmesini savunuyor.

TKP, kardeş Moğolistan Devrimci Halk Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde sınıksız bağlıdır.

Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nin 60. kuruluş yılının, ortak davamız olan barış ve sosyalizm yolunda yeni yeni başarılarla dolu olmasını dileriz.

*Komünist selâmlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

1 Mart 1981

Portekiz Komünist Partisi Merkez Komitesine

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri, ülkemiz işçi sınıfı ve emekçileri adına kardeş Portekiz Komünist Partisi'nin 60. kuruluş yıldönümünü candan kutlar, ateşli savaş selamları gönderir.

Portekiz Komünist Partisi, kurulduğu günden bu yana çetin sınıf savaşlarından geçti. Her zaman işçi sınıfının, ülke emekçilerinin çıkarları uğrunda savaştı. Diktatörlüğe karşı savaşta, illegalite koşullarında sayısız kurban verdi. Portekiz Komünist Partisi'nin 25 Nisan 1974 Devrimi'ndeki rolü, faşizmin alaşağı edilmesi yolundaki kararlı çıkışları bugün Portekiz'de demokrasinin savunulması için önemli dayanaklar sağladı. Bugün o, Portekiz işçi sınıfının, Portekiz emekçilerinin iç gericiliğe ve emperyalizme karşı, Nisan Devrimi kazanımlarını koruyup geliştirme savaşımında en önde yürüyor. Portekiz Komünist Partisi, Portekiz'deki politik sorunların çözülmesinde, ülkede demokratik bir dönüşümün gerçekleştirilmesinde vazgeçilmez bir güç olarak saflarını sürekli sıklaştırıyor, her türlü koşulda güçleniyor, yığınların savaşlarını örgütlüyor. Tüm demokrasi güçlerinin birliğini sağlama yönünde ardıcıl ve ilkeli bir eylem yürütüyor. Türkiye Komünist Partisi, Portekiz komünistlerinin enternasyonalist tutumuna, barış, uluslararası yumuşama ve silahsızlanma yönündeki ardıcıl çıkışlarına büyük bir değer biçiyor.

12 Eylül 1980'de erke el koyan askersel diktatörlük, Türkiye'deki sınırlı demokratik hak ve özgürlükleri de kaldırdı. Politik tutukluların sayısı onbinleri aşarken, işkencelerde çok sayıda demokrat, yurtsever can veriyor. Uluslararası planda yumuşamanın baltalanması ve çatışma politikasının uygulanması yönünde çaba gösteren ABD emperyalizmi ve NATO'nun en gerici çevreleri, askersel diktatörlük koşullarından da yararlanarak, ülkemiz üzerindeki baskılarını artırıyolar. Türkiye'nin, Sovyetler Birliği'ne karşı ve emperyalizmin Yakın ve Orta Doğu'daki serüveni, saldırgan planlarında aktif görev almasını istiyorlar. TKP, emperyalizme, işbirlikçi tekellere, cuntanın emperyalizm ve tekeller yanlısı politikasına, cunta içindeki ve dışındaki en gerici güçlere karşı, barış, ulusal bağımsızlık, demokratik özgürlükler ve emekçilerin ekonomik ve sosyal hakları için savaşta en geniş demokrasi güçlerini birleştirmek için çalışıyor.

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, kardeş Portekiz Komünist Partisi'yle Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde pekişen bağlarla bağlıdır. Bu bağlar ortak düşman emperyalizme ve gericiliğe

karşı savaşta, anti-komünizme ve anti-sovyetizme karşı savaşta, dünya komünist hareketinin birliğini savunmada ve ortak davamız olan barış ve sosyalizm için savaşta daha da pekişiyor. Portekiz Komünist Partisi'nin 60. yıldönümünün, bu yolda yeni yeni başarılar yılı olmasını dileriz.

*Komünist selâmlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

6 Mart 1981

TÜSTAV

Meksika Komünist Partisi 19. Kongresine

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Meksika Komünist Partisi'nin 19. Kongresine devrimci savaş selamlarını gönderir.

Kongreniz, ABD emperyalizminin ve NATO egemen çevrelerinin dünya çapında dünya devrimci sürecine, Sovyetler Birliği ve başka sosyalist ülkelere, ulusal kurtuluş savaşlarına karşı saldırılarını, insanlığın önündeki tek almasığa, barışa, uluslararası yumuşamaya ve silahsızlanmaya yönelik serüvenlerle birleştirdiği bir ortamda toplanıyor. ABD emperyalizminin Amerika anakarasında ve Karayiplerdeki saldırgan girişimleri, bölgede halkların güvenliği için tehlikeli boyutlar alıyor.

Kongreniz, bölgede önemli bir rol oynayan Meksika halkının önündeki ekonomik, politik ve sosyal sorunları ele alacaktır. TKP, Meksika Komünist Partisi'nin 33 yıllık bir aradan sonra ilk kez seçimlere katılmasından ve anti-komünizme karşı savaşarak ülkedeki 3. büyük parti durumuna gelmesinden büyük bir sevinç duyuyor. Meksika Komünist Partisi'nin sol güçlerin birliği yönündeki girişim ve başarıları yerli oligarşinin işçi düşmanı girişimlerine ve yabancı tekellerin sömürü ve dayatmalarına karşı güçlü bir duvar örüyor. Haklı bir uluslararası ekonomik düzen savaşımına güç veriyor.

Değerli yoldaşlar,

12 Eylül 1980'de erke el koyan askersel diktatörlük, Türkiye'deki tüm demokratik hak ve özgürlükleri kaldırdı. Onbinlerce demokrat ve yurtsever tutuklanırken cuntanın saldırısının sivri ucu işçi sınıfına ve onun örgütlerine yöneldi. ABD emperyalizmi Yakın ve Orta Doğu'daki saldırgan ve serüvenci planlarında Türkiye'yi aktif kullanmak istiyor. Bu nedenle ülkemiz üzerindeki baskılarını, cuntanın içindeki ve dışındaki gerici güçlerin de desteğiyle daha da artırıyor. Türkiye Komünist Partisi, tüm bunlara karşı, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve emekçilerin dirimsel çıkarları için en geniş demokrasi güçlerinin birliğini örmek için savaşıyor.

Türkiye Komünist Partisi, Meksika Komünist Partisi ile ortak savaşım ülkeleri ve enternasyonalist dayanışma ilkeleri temelinde kardeşçe bağlarla bağlıdır.

Türkiye komünistleri, Meksika Komünist Partisi'nin 19. Kongresinin barış ve sosyalizm davasında yeni başarılarla bir temel olacağı inancındadır.

Yaşasın Meksika Komünist Partisi'nin 19. Kongresi!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

16 Mart 1981

Venezüela Komünist Partisi Merkez Komitesine

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Venezüela Komünist Partisi'nin kuruluşunun 50. yıldönümünü candan kutlar, devrimci savaş selamlarını gönderir.

Venezüela Komünist Partisi, kurulduğu günden bu yana Venezüela işçi sınıfının, emekçi yığınların ekonomik, demokratik, politik ve sosyal çıkarları için savaşıyor. Legal-illegal her türlü koşulda, o, oportünizme karşı ardıcıl bir savaşım vermeyi, Marksizm-Leninizm ilke ve ülkülerini gözbebeği gibi korumayı görev biliyor. Venezüela Komünist Partisi, bugün de yerli yabancı tekellerin egemenliğine, emperyalizmin dayatmalarına karşı giderek azgınlaşan kapitalist sömürüye karşı, işçi sınıfı başta, emekçi yığınların çıkarları için, ülkedeki tüm demokrasi güçlerini tek bir cephe içerisinde birleştirmek için savaşım veriyor.

Türkiye'deki askersel diktatörlük, 12 Eylül 1980'den bu yana onbinlerce demokrasi, yurtsever ve ilericiyi tutukladı. Sınırlı demokratik hak ve özgürlükleri kaldıran cunta, saldırısının sivri ucunu işçi sınıfına, demokrasi güçlerine yaşıyor. Emperyalizm, uluslararası plandaki saldırgan ve çatışma politikası doğrultusunda Türkiye üzerindeki baskılarını artırdı. Cunta içindeki ve dışındaki gerici çevreler aracılığıyla Türkiye'nin Sovyetler Birliği'ne karşı ve Yakın ve Orta Doğu'daki serüveni amaçlarında aktif görev almasını istiyor. TKP, emperyalizme ve işbirlikçi tekellere, cuntanın emperyalizm ve tekeller yanlısı politikasına, cunta ve ordu içindeki ve dışındaki en gerici çevrelere karşı barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi, emekçi yığınların çıkarları için en geniş demokrasi güçlerini birleştirmek için var gücüyle çalışıyor.

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, kardeş Venezüela Komünist Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde bağlıdır. Partinin 50. kuruluş yıldönümünün emperyalizme karşı savaşta ve Venezüela'daki demokratik dönüşüm için savaşımında yeni yeni başarılarla dolu olmasını dileriz.

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

5 Mart 1981

Ekvator Komünist Partisi 10. Kongresine

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Ekvator Komünist Partisi'nin 10. Kongresini devrimci savaş duygularıyla selamlar, başarılar diler.

Ekvator komünistlerinin bu forumu, ABD emperyalizminin ve NATO ege-men çevrelerinin dünya devrimci sürecine, Sovyetler Birliği ve sosyalist ül-kelelere, işçi sınıfı hareketine ve ulusal kurtuluş savaşlarına karşı saldırı-larını yoğunlaştırdığı bir sırada toplanıyor. Emperyalizmin bu saldırıları, insanlığın önünde duran tek almaşık olan barış ve yumuşama politikasına yönelik serüvenci tehditlerle birlikte ciddi boyutlar alıyor. Latin Amerika ve Karayipler bölgesindeki emperyalist girişimler, bölge halklarının gü-venliğini tehdit ediyor.

Kongrenizin önünde, Ekvator işçi sınıfı ve emekçi halkının istemleri doğ-rultusunda savaşımı yükseltmek, gerici güçlerin artan saldırısını göğüs-lemek, tüm ulusal demokratik güçlerin birliğini pekiştirmek, Geniş Sol Cephe'nin gücünü artırmak, sendikal birliği sağlamak gibi, çok önemli sorunlar bulunuyor.

12 Eylül 1980 askersel devirmesiyle, ülkemizde tüm demokratik hak ve özgürlükler kaldırıldı. Politik tutukluların sayısı on binleri aştı, çok sayıda demokrat, işkencelerde öldürüldü. Cunta saldırısının sivri ucunu işçi sını-fına, onun örgütlerine yöneltiyor. Emperyalizm, askersel diktatörlük koşul-larından da yararlanarak, ülkemizdeki cunta içindeki ve dışındaki en ge-rici çevrelerin desteğini alarak Türkiye üzerindeki baskılarını artırıyor. Ül-kemizin Yakın ve Orta Doğu bölgesinde emperyalist çıkarların bekçiliğini yapmasını, Sovyetler Birliği'ne karşı NATO'nun karanlık girişimlerine alet olmasını istiyor. Türkiye Komünist Partisi barış, ulusal bağımsızlık ve de-mokراسi ve işçi sınıfı ve emekçilerin çıkarları için en geniş demokrasi güç-lerinin birliğini sağlamak için çalışıyor.

Türkiye Komünist Partisi, Ekvator Komünist Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde kardeşçe bağlarla bağlıdır. Ekvator Komünist Partisi'nin 10. Kongresi'nin barış ve sosyalizm davasında ileri bir adım olmasını dileriz.

Yaşasın Ekvator Komünist Partisi'nin 10. Kongresi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

16 Mart 1981

İsviçre Emek Partisi Merkez Komitesine

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri ve ülkemiz emekçileri adına, İsviçre Komünist Partisi'nin kuruluşunun 60. yıldönümü nedeniyle kardeş İsviçre Emek Partisi'ni candan kutlar, devrimci savaş selamlarını gönderir.

İsviçre'de işçi sınıfının ve emekçilerin tekellere karşı savaşımının örgütleyicisi ve yönlendiricisi olan İsviçre Emek Partisi, 60 yıllık komünist geleneklerini dipdiri yaşıyor. ABD emperyalizminin ve NATO egemen çevrelerinin uluslararası barışa, yumuşama politikasına ve silahsızlanmaya yönelik serüvenlerine karşı dünya devrimci sürecine, Sovyetler Birliği başta sosyalist ülkelere yönelik saldırgan girişimlerine karşı ardıcıl bir savaşım yürütüyor.

12 Eylül 1980 askersel devirmesiyle Türkiye'de tüm demokratik hak ve özgürlükler kaldırıldı. Politik tutukluların sayısı on binleri aşarken, çok sayıda demokrat işkencelerde can verdi, veriyor. Cunta, saldırısının sivri ucunu işçi sınıfına ve onun örgütlerine yöneltti. ABD emperyalizmi ve NATO'nun en gerici çevreleri, ülkemizde cuntanın ve ordunun içinde ve dışındaki en gerici çevrelerle işbirliği yaparak Türkiye üzerinde baskılarını artırıyolar. Ülkemizin bölgede ve Sovyetler Birliği'ne karşı emperyalist politika doğrultusunda daha aktif bir görev almasını istiyorlar. TKP, tüm bunlara karşı ülkedeki tüm demokratik ve yurtsever güçlerin birliğini sağlamak için savaşım veriyor.

Türkiye Komünist Partisi, İsviçre Emek Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe bağlarla bağlıdır.

İsviçre'de Komünist Partisi'nin 60. kuruluş yıldönümünün İsviçre Emek Partisi'nin savaşımında yeni başarılar yılı olmasını dileriz.

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

6 Mart 1981

Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Başkanlık seçimleri eşiğinde Fransız egemen çevrelerinin Partinize karşı yürüttükleri karalama kampanyasını haber aldık. Partimiz her zaman Sizin Fransız ve göçmen işçiler arasındaki dayanışma politikanızdan yana olmuştur ve olmaktadır.

Biz, göçmen işçilerin Fransız sınıf kardeşleriyle eşit haklar elde etmeleri için, Fransız işçilerine karşı da bir silâh olarak kullanılan göçmen işçilerin aşırı sömürüsüne son verilmesi için, Fransız Komünist Partisi'nin ortak sınıf düşmanına karşı verdiği savaşımın, Fransa'da çalışan tüm işçilerin çıkarlarına yaradığı kanısındayız. Bu nedenle, Türkiye Komünist Partisi, her türlü ayırıcı ve ırkçı tutuma karşı verdiği savaşımında Fransız Komünist Partisi'ni desteklediğini açıklar ve gerici çevrelerin FKP'ye karşı yürüttükleri bu kara çalma kampanyasını lânetler.

Türkiye Komünist Partisi, kardeş Fransız Komünist Partisi'ne yöneltilen böylesi saldırılara karşı ortak savaşın her iki parti arasındaki uluslararası dayanışmayı daha da güçlendirdiğini belirtir.

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
İ. Bilen*

23 Mart 1981

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Sevgili yoldaşlar,

Partimizin 60. kuruluş yıldönümü nedeniyle gönderdiğiniz kardeşçe selâmlamaya yürekten teşekkür ederiz. Bu bağlamda, partilerimiz arasındaki dostluğu, işbirliğini ve karşılıklı dayanışmayı gelecekte de güçlendirmeye kararlı olduğumuzu, bu yolda katkılarda bulunacağımızı belirtiriz.

*Portekiz Komünist Partisi adına
Alvaro Cunhal*

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuruyor ve derginin daha ilginç, içeriğinin daha zengin olması için önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica ediyoruz:

- Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz bıraktı ve niçin?
- Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?
- Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?
- Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?
- Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?
- Başka önerileriniz var mı?

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mektuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozširovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3
Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini ve TKP'nin diğer yayınlarını, listesini yayınladığımız kitapçılardan satın alabilirler.

1. «Yeni Çağ» 1,— DM
2. «Atılım» 0,50 DM
3. L. I. Brejnev, «Lenin'in 100. yıldönümü, SBKP'nin XXIV. Kongresi, SSCB'nin 50. yılı» 5,— DM
4. Nazım Hikmet, Bütün Eserleri (8 cilt) cildi 7,50 DM
5. Bilimsel komünizm 7,— DM
6. Lenin (biografisi) 5,— DM
7. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin Programı 3,— DM
8. Büyük Ekim 50 yılında 3,— DM
9. S. Üstünel, «Savaş Yolu» 10,— DM
10. S. Üstünel, «Günümüzde TKP» 5,— DM
11. S. Üstünel, «Güneşli Dünya» 5,— DM
12. S. Üstünel, «Türkiye Olayları — 1973» 1,— DM
13. A. Saydan, «Sınıf savaşında yeni aşama» 5,— DM
14. A. Saydan, «Alman Demokratik Cumhuriyeti» 3,— DM
15. A. Saydan, «Yedi Sosyalist Ülkede Dün-Bugün-Yarın» , , 3,— DM
16. A. Saydan, «Sovyetler Birliğinde 12 Gün» 2,— DM

Ayrıca dergimize abone olmak ve TKP'nin diğer yayınlarını edinmek isteyenler aşağıdaki adrese başvurabilirler:

Yeni Çağ — Stredisko pro rozširovani tisku
Praha 6
Thakurova 3
Czechoslovakia